

A 2012. MÁJUS-JÚNIUSI ÉRETTSÉGI FELADATSOROK
MEGOLDÁSAINAK ITEMSZINTŰ RÖGZÍTÉSE,
A FELADATSOROK ÉS AZ EGYES FELADATOK MÉRÉSMETODIKAI
VIZSGÁLATA

A TÁMOP-3.1.8-09/1-2010-0004
AZONOSÍTÓ SZÁMÚ PROJEKT KERETÉBEN

ANGOL NYELV

KÖZÉP- ÉS EMELT SZINT

A produktum elkészítésében közreműködött:

Halápi Magdolna
Hegedűs Kristóf

Készítette:

Expanzió Humán Tanácsadó Kft.

Budapest, 2013. szeptember

Tartalom

KÖZÉPSZINT	3
1. Bevezetés	4
2. A középszintű vizsga eredményei	5
2.1. Olvasott szöveg értése	8
2.1.1. Összegzés	16
2.2. Nyelvhelyesség	17
2.2.1. Összegzés	26
2.3. Hallott szöveg értése	26
2.3.1. Összegzés	34
2.4. Íráskészség	34
2.4.1. Összegzés	54
3. Tanulságok és javaslatok	55
EMELT SZINT	58
1. Bevezetés	60
2. I. rész	61
2.1. Olvasott szöveg értése	61
2.1.1. Áttekintés	61
2.1.2. Itemszintű vizsgálat	62
2.1.3. A vizsgarész feladatainak összehasonlítása	71
2.2. Hallott szöveg értése	72
2.2.1. Áttekintés	72
2.2.2. Itemszintű vizsgálat	74
2.2.3. A vizsgarész feladatainak összehasonlítása	83
3. II. rész	86
3.1. Nyelvhelyesség	86
3.1.1. Áttekintés	86
3.1.2. Itemszintű vizsgálat	87
3.1.3. A vizsgarész feladatainak összehasonlítása	97
3.2. Íráskészség	99
3.2.1. Az „A” feladat eredményei	99
3.2.2. A „B” feladat eredményei	101
4. III. rész	104
4.1. Összefoglalás és konklúziók	104
5. Ajánlások	112

A 2012. május-júniusi angol nyelvi érettségi vizsga írásbeli feladatainak elemzése

KÖZÉPSZINT

1. Bevezetés

Jelen tanulmány egy nyolc éve működő vizsga írásbeli komponensének, a 2012. május-júniusi vizsgaidőszakban lebonyolított érettségi vizsga írásbeli feladatainak elemzését foglalja magában azzal a céllal, hogy statisztikai módszerekkel kapott adatok alapján a döntéshozók képet kapjanak a sok éves vizsgafejlesztés eredményeképpen létrejött vizsga szakmai tapasztalatairól és az írásbeli vizsga további fejlesztési szükségleteiről, lehetőségeiről. A tanulmány kifejezett célja, hogy javaslatokat tegyen a vizsga továbbfejlesztésére.

A középszintű vizsga elemzését egy 985 elemű mintán végeztük. A reprezentatív minta statisztikai adatait az Expanzió Kft. biztosította. A statisztikai adatok az írásbeli vizsga következő jellemzőire vonatkoznak:

1. Üresen hagyott feladatok
2. Az összesített pontszámok eloszlása
3. A részkérdések százalékos megoldottsága
4. A részkérdésenkénti (itemenkénti) pontszámok megoszlása és pontbiszeriális korrelációja
5. A feladatonkénti pontszámok megoszlása és pontbiszeriális korrelációja
6. A feladatok magyarázó ereje
7. A teszt megbízhatósága (Cronbach-alfa)
8. A részkérdések nehézségének és a tanulók képességeinek megoszlása
9. A 4. rész korrelációja a másik három vizsgarésszel.

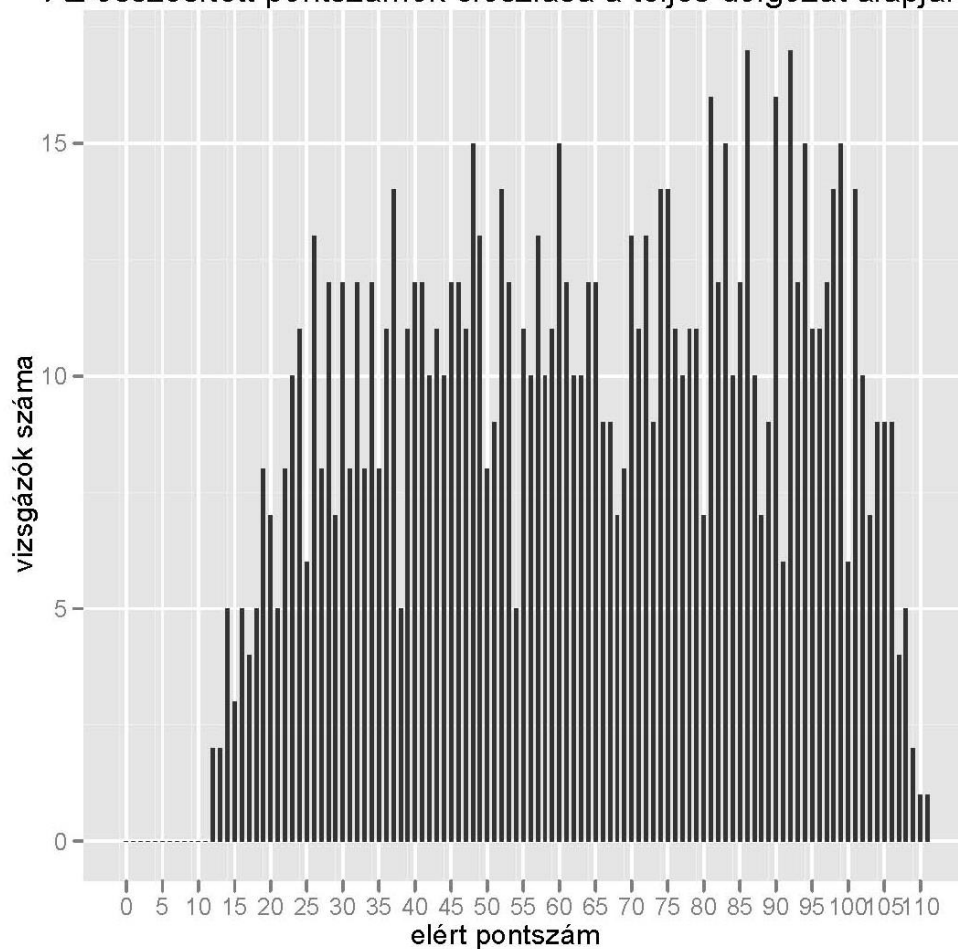
2. A középszintű vizsga eredményei

Az írásbeli vizsga négy feladatsorból áll: Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, Hallott szöveg értése és Íráskészség. A 2012. május-júniusi írásbeli vizsga eredményei a következők:

1. táblázat; A középszintű írásbeli vizsgarész-összetevők eredményei 2012. május-június

	maximum	átlag	teljesítés %
Olvasott szöveg értése	29	19,39	66,86
Nyelvhelyesség	26	12,22	47,01
Hallott szöveg értése	23	11,18	48,63
Íráskészség	33	20,49	62,09
Százalékátlag			56,14

Az összesített pontszámok eloszlása a teljes dolgozat alapján

A teljes vizsga teljesítménygörbéje nagyjából normál görbe, de az 58-59%-os teljesítménynél visszaesik, és szinte két részre osztja a vizsgázókat. Az egyik görbe csúcspontja 42-50% körül van, tehát ekörül sokan teljesítettek, és megint van egy csúcs 77-86% körül. Valószínűleg a korábban is megfigyelt szakközépiskolai és gimnáziumi eredmények közötti különbség jelenik itt meg. A normál görbétől való eltérés nem jelentős, a leggyengébb és a legerősebb eredményeket a vizsgának valamivel jobban kellene differenciálnia. A teljes írásbeli vizsgán egy hipotetikus minimális 25%-os teljesítményt, 29 nyers pontot, körülbelül 14%-nak nem sikerült elérni, ami nem tekinthető nagy aránynak.

A statisztikus kollégák egyéb statisztikai módszerekkel is vizsgálták az egyes vizsgarész-összetevők, feladatok és itemek megbízhatóságát, magyarázó erejét és a tanulói képességekkel való kapcsolatát.

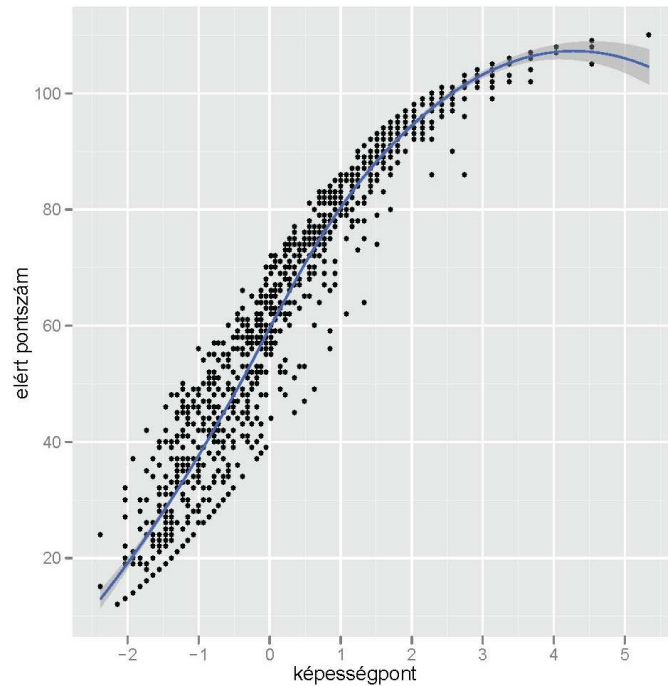
A teszt megbízhatóságát, belső konzisztenciáját a Cronbach-alfa érték mutatja. A 4. rész nélküli 3 vizsgarész-összetevőre vonatkozó értékek a következők:

2. táblázat; Cronbach-alfa részenkénti bontásban

	1-3. összetevő egyben	1. összetevő	2. összetevő	3. összetevő
Cronbach-alfa részkérdésenként	0,958	0,930	0,895	0,824
Cronbach-alfa feladatonként	0,925	0,859	0,853	0,679

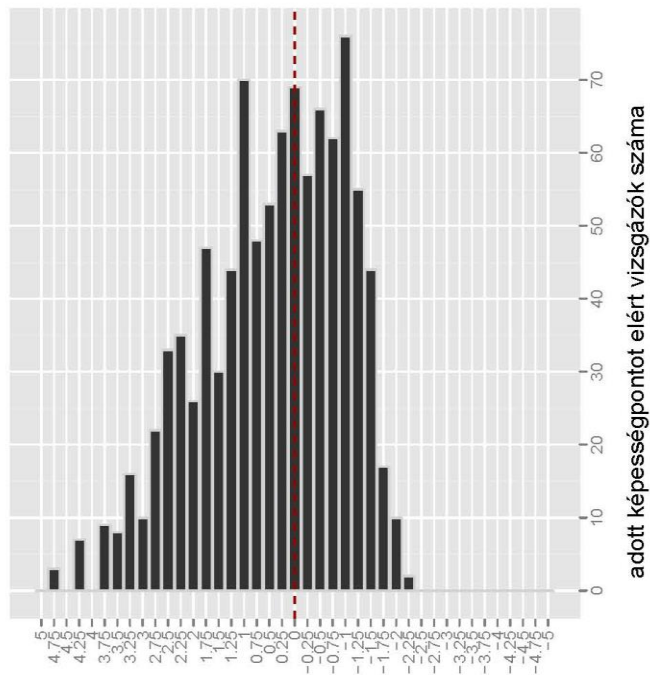
A három részre együttesen vonatkozó 0,9 feletti értékek kiváló megbízhatóságot mutatnak, az Olvasott szöveg értéke és a Nyelvhelyesség Cronbach-alfa értékei is nagyon jók, a Hallott szöveg értékeé kissé alacsonyabbak, de ennek a vizsgarész-összetevőnek a megbízhatósága is megfelelőnek bizonyult.

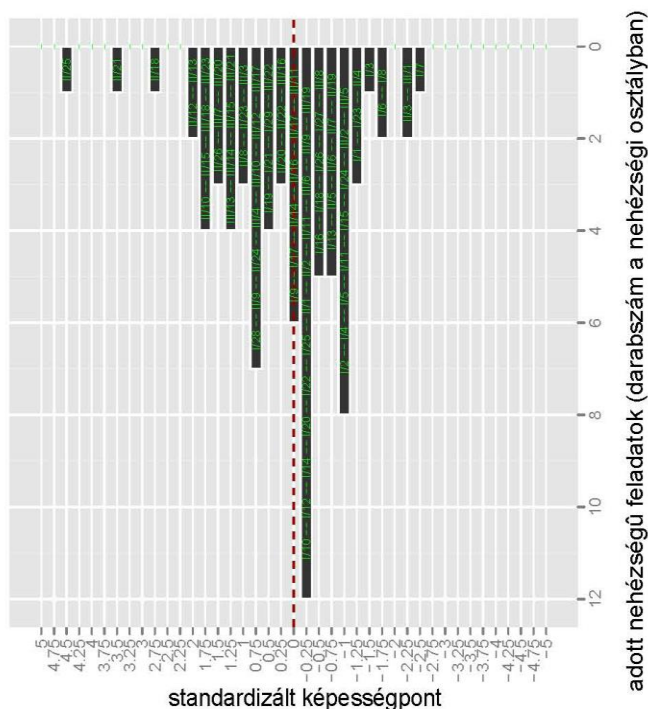
A képességpontok és elért pontszámok kapcsolatát az alábbi ábra mutatja.

Mint látható, a megfelelés elég nagy a képességpontok és az elért pontszámok között. Az ábra a képességpontok függvényében ábrázolja a négy összetevőben elért összpontszámokat, ahol a képességpontok számítása az 1-3. összetevők alapján készült.

Az alábbi ábrán a vizsgázók képességének eloszlását látjuk a kérdések nehézségének függvényében, a teljes írásbeli feladatsorra vonatkozóan. (Person-Item Map).

A két ábra hozzávetőleges tükörképe egymásnak; megállapíthatjuk, hogy a standardizált képességpontoknak nagyban megfelelnek a feladatnehézségek.

Az első három vizsgarész-összetevőre vonatkozóan a szokásos feladat és itemelemzésen kívül megadjuk a feladatok és az itemek megbízhatósági mutatóit: a feladatok megbízhatóságát mutató Cronbach alfát, az itemek pontbiszeriális korrelációját (amely azt mutatja, hogyan illeszkedik az item a tanulói képességhez), valamint a magyarázó erőt feladatonként és itemenként (azt mutatja, mennyiben jelzi előre az adott itemre kapott pontszám az egész teszten kapott összpontszámot; az első érték az adott feladatot vagy itemet nem számítva adja meg a magyarázó erőt, míg a második az összes feladat vagy item eredményét tartalmazza).

2.1. Olvasott szöveg értése

Az olvasott szöveg értése vizsgarész-összetevő megoldottsága a legmagasabb az írásbeli vizsgán, 66,86%. Ez az eredmény azonnal felveti, hogy a feladatsor szórása nem teljesen normális, a vizsgarész-összetevő túl könnyűre sikerült.

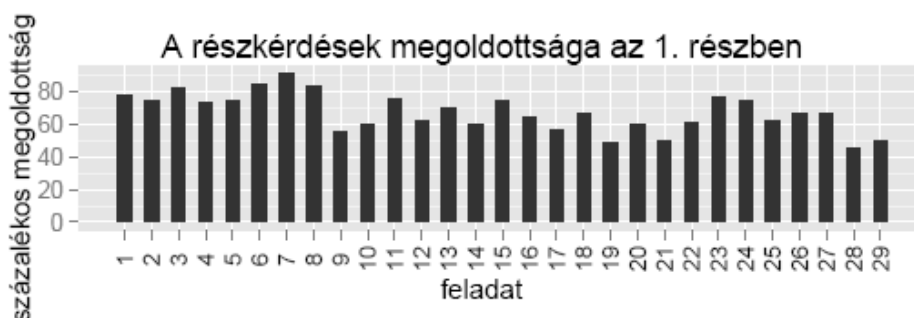
3. táblázat; Az Olvasott szöveg értése vizsgarész-összetevő eredményei

maximum		átlag	teljesítés (százalék)
I/Task1	8,00	6,38	79,75
I/Task2	6,00	3,82	63,71
I/Task3	8,00	4,79	59,89
I/Task4	7,00	4,40	62,81
1. összetevő össze- sen	29,00	19,39	66,86

Az Olvasott szöveg értése feladatlap négy feladatból áll, összesen 29 itemmel. Az Olvasott szöveg értése vizsgarész-összetevő eredményei táblázatból kitűnik, hogy a feladatok az elért százalékos eredmény szerint egyre nehezebbek, kivéve a 2. és 3. feladatot, itt viszont a különbség csekély. Ez a tendencia megfelel a vizsgafejlesztők szándékának, hogy a feladatsor a könnyebb feladatokról haladjon a nehezebbek felé. A teljesítményeloszlás a magas teljesítmények felé emelkedő, és utána egyáltalán nem ereszkedő görbéje viszont azt mutatja, hogy a feladatsor nem megfelelően diszkriminál a magasabb teljesítmények között, tehát a vizsgarész-összetevő túl könnyűnek bizonyult.

A feladatsorban statisztikailag elhanyagolható számú kihagyott item szerepel; ehhez hozzájárul az itemek viszonylagos könnyűségén túlmenően az is, hogy ez a konkrét feladatsor csak „választós” feladatokat tartalmaz. A vizsgázóknak – mint már láttuk és a többi vizsgarészben látni fogjuk –, a „választós” feladatok érthető módon könnyebbek, mint a „beírósak”. Felismerés szinten minden nyelvtanuló számára könnyebb eredményesnek lenni, mint produktív szinten. Ezért fontos mindkét típusú feladat alkalmazása. A vizsgázók az évek során azt is megtanulták, hogy választós feladatnál mindenképpen megjelöljenek valamilyen választ, még akkor is, ha fogalmuk sincs a helyes megoldásról. Mindezek egyértelműen magyarázzák az igen alacsony számú üresen hagyott itemet.

Az első, legkönnyebbnek szánt, és ezt a szándékot teljes mértékben elért feladat átlageredménye 79,75, ami a középszintű Olvasott szöveg értése teszt A2 szintű feladata. A 7. item 91%-os megoldottságával a vizsgarész-összetevő legkönnyebb iteme. Egy egységes B1 szintű vizsgánál ez a feladat kihagyható lenne. A feladat egy interjú részlete, melyben az állatkert igazgatójának kérdéseit kellett a válaszokhoz rendelni. Maga a szöveg egyszerű rövid válaszokból áll, alapszintű szókinccsel és egyszerű szerkezetekkel. A válaszokban a kulcsszavak könnyű azonosíthatósága még az egy extra disztraktorkal nehezítés mellett sem okoz nehézséget a megfelelő kérdés kiválasztásához. Ha ez a feladat nem szerepel a feladatsorban, 62% körüli átlageredmény születik. Amennyiben a feladatsor még két-három nehezebb B1 szintű itemet tartalmazna, a feladatsor eredménye normál teljesítmény-eloszlású görbét mutatna.

1. feladat

Cronbach-alfa: 0,841

Magyarázó erő: 0,460/ 0,553

Mindkét mutató jó, a feladat megbízható, magyarázó ereje is erős.

Itemek:

Pontbiszeriális korreláció:

feladat	adott pontszámot elérik aránya %-ban		az adott pontszám pontbiszeriális korrelációja	
	0 pont	1 pont	0 pont	1 pont
I/1	23,1	76,9	-0,55	0,55
I/2	25,6	74,4	-0,52	0,52
I/3	18,3	81,7	-0,48	0,48
I/4	27,2	72,8	-0,52	0,52
I/5	25,8	74,2	-0,55	0,55
I/6	15,9	84,1	-0,43	0,43
I/7	9,3	90,7	-0,33	0,33
I/8	17,2	82,8	-0,45	0,45

Mindegyik adat jó megbízhatóságot mutat, a 7. item, melynek túl könnyű mivoltát már említettük, kisebb korrelációt mutat a képességgel.

Magyarázó erő:

feladat	magyarázó erő (R ²)	
	többi feladat pontszáma	összes feladat pontszáma
I/1	0,325	0,344
I/2	0,278	0,297
I/3	0,247	0,264
I/4	0,283	0,303
I/5	0,321	0,341
I/6	0,199	0,214
I/7	0,115	0,125
I/8	0,212	0,228

Mindegyik mutató megfelelő, 0,2 feletti, kivéve a problematikus 7. itemet.

A második feladat, melynek szövege egy vicces betörésről szól, egymáshoz rendeléses feladat, melynek célja a szövegből kiemelt mellékmondat helyének

felismerése. Ez a feladat nehezebb, mint az előző, komplexebb szövegre épül, mely az elsónél nehezebb lexikai elemeket is tartalmaz: *whisper, a long way off, shed, snapped, SWAT team*. Ezek a szavak nem befolyásolják a szöveg érthetőségét, és az itemek megoldhatóságát, mégis a vizsgázónak ezen a szinten tudnia kell tolerálni ezt a fajta enyhe bizonytalanságot, és a szöveggörnyezetből nagy vonalakban következtetni a jelentésre. A feladatot könnyíti, hogy egy történetet mesél el, néhány párbeszéddel, és ez a szövegtípus nem a nehezebbek közül való. Ez a feladattípus kombinálja a különböző részkészségek tesztelését: szövegkoherencia és gondolatmenet követése, és eközben a helyes mondatba illő nyelvi szerkezet azonosítása. A feladat megoldottsága 63,71%. Az itemek között nincs kiugróan nehéz vagy könnyű. A legkönnyebbek a 11. item bizonyult 76%-os megoldottsággal. Ebbe a mondatba egy *and* kötőszó utáni múlt idejű mellékmondatot kellett betenni; ilyenből kettő volt, de a történet fonala csak az egyiket engedte. A feladattípus az adott feladat-nehézséggel megfelel a B1 szintnek.

2. feladat

Cronbach-alfa: 0,853

Magyarázó erő: 0,591/0,668

Mindegyik mutató jó.

Itemek:

Pontbiszeriális korreláció:

feladat	az adott pontszámot elérők aránya %-ban		az adott pontszám pontbiszeriális korrelációja	
	0 pont	1 pont	0 pont	1 pont
I/9	44,7	55,3	-0,66	0,66
I/10	40,2	59,8	-0,63	0,63
I/11	24,3	75,7	-0,47	0,47
I/12	37,9	62,1	-0,60	0,60
I/13	30,2	69,8	-0,55	0,55
I/14	40,9	59,1	-0,65	0,65

A feladatban minden item megbízhatósága kiváló.

Magyarázó erő:

feladat	magyarázó erő (R2)	
	többi feladat pontszáma	összes feladat pontszáma

I/9	0,448	0,469
I/10	0,412	0,434
I/11	0,223	0,241
I/12	0,376	0,398
I/13	0,310	0,331
I/14	0,432	0,453

A magyarázó erő minden itemnél elég erős.

A harmadik feladat bizonyult a legnehezebbnek, teljesíthetősége 59,89%. Ez a feladat az előzőnél összetettebb, de ez is egymáshoz rendelés. A szöveg információtartalmának megfelelően félmondatokat kell egymáshoz rendelni. A feladat megoldásához egyszerre kell a disztraktorok első félmondatait összevetni a második félmondatokkal és az eredeti szöveggel. Eközben a kapott mondatok szerkezetének helyességét is meg kell ítélni. Maga a szöveg egy furcsa hobbirol szóló újságcikk, B1 szinten érthető, néhány összetettebb mondatszerkezet és lexikai elem fordul elő benne: *send-off date*, *bobbing*. A leggyengébb feladateredmény (csak viszonylagosan, hiszen a 60% körüli átlag teljesen normális) leginkább a feladattípusnak köszönhető. A legnehezebb itemnek a 19. (48%) és a 21. (49%) bizonyult. A 19. nehézsége annak köszönhető, hogy a mondat az *As* szóval kezdődik, ahol is a szó időre vonatkozó jelentését kellett felismerni (*ahogy*), valamint a szövegben meg kellett érteni azt, hogy Harold egy idő után már nem írt több üzenetet, hanem fénymászolt, viszont továbbra is sokat írt, csak nem üzenetet, hanem válaszokat a vízre bocsátott üvegei megtalálóinak. Mivel az itemre vonatkozó mondatot az „*I still have a lot of writing*”, tagmondat követi, ez sokakat félrevezethetett. A 21. item nehézsége minden bizonnyal abból adódik, hogy a két félmondatot egy egész bekezdés értelmezése alapján lehet összerakni. Mindkettő nagyon sikeres, de nehezebb B1 szintű item, ilyenekből kellett volna még néhány a jobb teljesítmények differenciálására. Érdekes még a magas megoldottságú 15. item (74%). Ezt az itemet a szöveg elolvasása nélkül meg lehetett oldani, mert a felkínált második félmondatok közül szerkezetileg csak egy illik az elsőhöz. Ez az item véletlenül kerülhetett át a moderálás szakaszán; a kipróbálás feltétlenül jelezte volna a problémát. Ennek ellenére a pontbiszériális korreláció és a magyarázó erő nem jelez vele kapcsolatban különösebb problémát.

3. feladat

Cronbach-alfa: 0,893

Magyarázó erő: 0,685/0,769

Mindkét mutató jó.

Itemek:

Pontbiszériális korreláció:

feladat	az adott pontszámot elérők aránya %-ban		az adott pontszám pontbiszeriális korrelációja	
	0 pont	1 pont	0 pont	1 pont
I/15	25,7	74,3	-0,61	0,61
I/16	36,2	63,8	-0,63	0,63
I/17	43,7	56,3	-0,64	0,64
I/18	33,6	66,4	-0,62	0,62
I/19	52,1	47,9	-0,67	0,67
I/20	40,1	59,9	-0,57	0,57
I/21	51,0	49,0	-0,72	0,72
I/22	39,2	60,8	-0,64	0,64

A mutatók minden item esetében azt jelzik, hogy az eredmény jól korrelál a képességekkel.

Magyarázó erő:

feladat	magyarázó erő (R ²)	
	többi feladat pontszáma	összes feladat pontszáma
I/15	0,399	0,418
I/16	0,411	0,432
I/17	0,420	0,442
I/18	0,404	0,425
I/19	0,445	0,466
I/20	0,326	0,348
I/21	0,537	0,557
I/22	0,422	0,443

Az itemek magyarázó ereje jó, a két nehéz item is jól jelzi előre a feladatsorban elért eredményt.

A 4. feladat enyhén könnyebbre sikerült a harmadiknál (62,81%). A feleletválasztós feladat (igaz/hamis/nincs elég információ a szövegben) nem könnyű feladattípus, a hamis és a nincs elég információ a szövegben közötti különbségtétel csak sok gyakorlás után sikerül. A hacker konferenciáról szóló szöveg gondolatilag és nyelvileg is a legösszetettebb a vizsgarész-összetevőben, ok-okozati összefüggésekre, időrendi sorrendekre kell figyelni, miközben legalább nagyjából meg kell érteni olyan lexikai egységeket is, mint például: *advancing the clock, get access to data, seeking ways to speed them up, produce fruit or crops grown from virtual seeds, has since been inspected*. A legnehezebb itemek a 28. (49%) és a 29. (50%). Mindkettőhöz az utolsó bekezdés nehezebb szókincsű és szerkezetű mondatait kell megérteni. Mindkettő jól diszkrimináló nehezebb B1 itemnek bizonyult. Összességében a feladat viszonylag magas megoldottságához a téma is hozzájárulhatott,

a hackerek és a virtuális valóság világa sok középiskolához közel áll, és a kapcsolódó angol szókinccset is korán megismerik.

4. feladat

Cronbach-alfa: 0,571

Magyarázó erő: 0,440/0,515

Mindkét mutató alacsonyabb az előzőeknél, de megfelelő.

Itemek:

Pontbiszeriális korreláció:

feladat	az adott pontszámot elérők aránya %-ban		az adott pontszám pontbiszeriális korrelációja	
	0 pont	1 pont	0 pont	1 pont
I/23	23,5	76,5	-0,18	0,18
I/24	25,9	74,1	-0,46	0,46
I/25	38,4	61,6	-0,43	0,43
I/26	34,3	65,7	-0,41	0,41
I/27	33,3	66,7	-0,41	0,41
I/28	55,2	44,8	-0,39	0,39
I/29	50,3	49,7	-0,35	0,35

Minden adat megfelelő, a 23. korrelál kicsit kevésbé a képességekkel.

Magyarázó erő:

feladat	magyarázó erő (R ²)	
	többi feladat pontszáma	összes feladat pontszáma
I/23	0,024	0,032
I/24	0,210	0,228
I/25	0,175	0,195
I/26	0,153	0,172
I/27	0,159	0,177
I/28	0,120	0,138
I/29	0,105	0,122

Ebben a feladatban csak a 24. és 25. itemnek van valamelyest magyarázó ereje.

2.1.1. Összegzés

Azzal együtt, hogy mindegyik feladat és az itemek többségének megbízhatósági mutatói és magyarázó ereje jó, megfontolandó az A2 szintű feladat kihagyása. Az 1. feladat nélkül a feladatsor megoldottsága 62% lett volna. 25% eredményhez 7,25 pontot kellett elérni, ezt a tanulók 9,8%-a nem érte el. Egy könnyebb B1 szintű új feladattal ez az arány nem nőne drámaian, akkor sem, ha még 1-2 nehezebb item bekerül az utolsó feladatokba a jók közötti teljesítmény differenciálására.

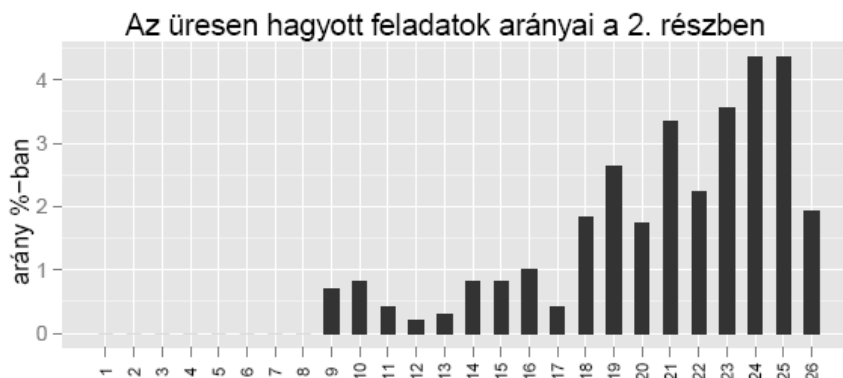
2.2. Nyelvhelyesség

A Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevő megoldottsága a legalacsonyabb a vizsgarész-összetevők között: 47%.

Az alábbi táblázat mutatja a Nyelvhelyesség feladatsor feladatonkénti teljesítményét. A táblázat egyértelműen mutatja a feladatok nehézségi szintjének egyenes emelkedését.

	maximum	átlag	teljesítés (százalék)
II/Task1	8,00	5,37	67,18
II/Task2	9,00	3,75	41,67
II/Task3	9,00	3.10	34,42
2. összetevő összesen	26,00	12,22	47,01

Ez a viszonylag gyenge eredmény hosszú évek óta e körül az érték körül mozog, és bár ez a vizsgarész-összetevő a többi feladatsorhoz képest kisebb súllyal szerepel, arra mutat, hogy A2/B1 szinten a nyelvi kifejezés pontossága a leggyengébb láncszeme a vizsgázók nyelvtudásának. Ez az egyetlen vizsgarész-összetevő, amelyben csak abban az esetben kap pontot a vizsgázó, ha megoldása 100%-ban helyes, sem elírást sem helyesírási hibát nem tartalmaz. A nyelvi kifejezés pontosságának értékelése a vizsgán még az Íráskészség és a Beszédkészség vizsgarész-összetevőben jelenik meg, ahol az összpontszám részét képezi. A vizsgafejlesztés kezdetén a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevő kisebb arányát (12%, míg a többi vizsgarész-összetevőé 22%) középszinten az indokolta, hogy az alacsonyabb nyelvi szinteken a sikeres kommunikáció elérése volt a legfőbb kitűzött cél, ami számos olyan nyelvi pontatlanságot megenged, ami a sikeres kommunikációt nem gátolja. A vizsgarész-összetevő ezt a kommunikációs készségeket erősítő célt közvetítette visszafelé (washback effect) a nyelvtanulók és a tanárok felé. 14 év tapasztalata azt mutatja, hogy mivel a feladattípusok és a nehézségi szintek már minden tanár és vizsgázó számára ismertek, valamint az eddigi feladatsorok mindenki számára hozzáférhetőek, megalapozottnak tűnik az a változás, hogy a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevő, az emelt sinthez hasonlóan, azonos súllyal szerepeljen az értékelésben (30%), és a nyelvi kifejezés pontosságára nagyobb hangsúlyt fektessünk.

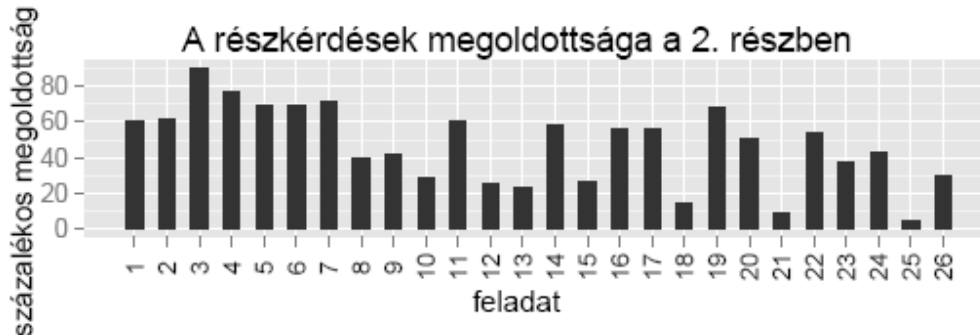
A vizsgarész-összetevőben az üresen hagyott itemek aránya nem magas (a 24. és 25. itemnél is alig 5% a megoldatlansági arány), de világosan látszik a tendencia, hogy ezek az itemek a 2. és a 3. feladatban vannak, melyek „beírós” feladatok. A vizsgázónak a 2. szóképzési feladatban egy megadott szóból önállóan kell képeznie a szövegkörnyezetbe illő szót és annak megfelelő alakját, míg a 3. feladatban önállóan kell beírni a szövegből hiányzó szavakat. Az 1. feleletválasztós feladatban elhanyagolható a megoldatlan itemek száma. A szöveg és az itemek ugyan valamivel könnyebbek, mint a 2. és 3. feladat esetében (a könnyebbtől a nehezebb felé haladás tudatos célja a feladatkészítőknek), a megoldatlan itemek közötti különbség nagyságát ez nem magyarázza. Az ok nyilvánvalóan a feladatok produktív mivoltában keresendő; ezért jóval magasabb a 2. és a 3. feladatban a megoldatlan itemek száma. A legmagasabb a kihagyott itemek aránya a legnehezebb feladattípusban, az önálló szöveg-kiegészítést kérő 3. feladatban.

Az nyelvhelyesség vizsga teljesítmény-eloszlás görbéje is mutatja a feladatsor nehézségét, ugyanakkor majdnem normál teljesítménygörbét látunk. A teljesítmény-eloszlás görbe a gyengébb eredmények felé nyújtott, elég egyenletesen szór mind a gyengébb, mind a jobb teljesítmények között. Kevesen érték el a legmagasabb pontszámokat, de a feladatsor jól szór a magasabb teljesítmények között. A legnagyobb számban a csak 7-10 pont körül teljesítők vannak, ami megint csak a feladatsor nehézségét mutatja. A leg-

magasabb pontszámok tartományában egyenletesen esik a görbe, a feladatsor jól mér az eredmények felső harmadában.

Az itemek megoldottságát mutatja az alábbi ábra.

Az első feladat feleletválasztásos feladat (1-8), négy megoldásból kell kiválasztani a szövegbe leginkább illőt. A feladat megoldottsága a legmagasabb a három feladat közül; ami sikeresnek bizonyult feladatkészítői törekvés. Minden vizsgarész-összetevőben kitűzött cél, hogy az első feladat legyen a legkönnyebb a feladatsorban. A legmagasabb megoldottság ebben a feladatban három faktornak köszönhető: a feladat választós, nem produktívan kell „alkotni”, „csak” választani kell, ami feltétlen könnyebbség, amennyiben a szöveg és az itemek nem túl nehezek az adott szintre. A szöveg egy rövid véc, amely egyszerű szerkezetekből és magas gyakoriságú lexikai elemekből áll. Az egész Nyelvhelyesség feladatsor legkönnyebb iteme (3. 89,7%) ebben a feladatban található. A „have to” szövegbe illesztése ezen a szinten a vizsgázók 90%-ának sikerült. Ez az item A2 szintűnek tekinthető, és a szint B1-re egységesítése esetén az ilyen könnyű itemek elhagyhatók. A másik magas megoldottságú item (69%) az 5., amely a „will” future kiválasztását kérte más igeidőt jelentő disztraktorok közül. A szövegkörnyezet elég világos volt ahhoz, hogy a jövő idő szükségességét a gyengébb tanulók többsége is felismerje. Az egész feladatsorban nincs több kiugróan alacsony megoldottságú item; a nyelvhelyesség feladatsor már gyakorlatilag B1 szintűnek tekinthető.

1. feladat

Cronbach-alfa: 0,641

Magyarázó erő: 0,530 /0,605

Mindkét mutató megfelelő.

Itemek:

Pontbiszeriális korreláció:

feladat	az adott pontszámot elérők aránya %-ban		az adott pontszám pontbiszeriális korrelációja	
	0 pont	1 pont	0 pont	1 pont
II/1	40,1	59,9	-0,29	0,29
II/2	39,0	61,0	-0,62	0,62
II/3	10,3	89,7	-0,32	0,32
II/4	22,6	77,4	-0,38	0,38
II/5	30,8	69,2	-0,56	0,56
II/6	30,5	69,5	-0,42	0,42
II/7	28,9	71,1	-0,22	0,22
II/8	60,9	39,1	-0,40	0,40

Minden item megfelelő értéket mutat, még a 3. is, amely rendkívül könnyűnek bizonyult.

Magyarázó erő:

feladat	magyarázó erő (R2)	
	többi feladat pontszáma	összes feladat pontszáma
II/1	0,072	0,087
II/2	0,398	0,419
II/3	0,104	0,114
II/4	0,143	0,159
II/5	0,323	0,344
II/6	0,172	0,191
II/7	0,033	0,043
II/8	0,134	0,152

A 2., 5., és a 6. item magyarázó ereje megfelelő.

A második feladat (9-17) produktív szóképzési feladat, megadott szóból önállóan kell képezni a szövegkörnyezetbe illő szót és annak megfelelő alakját. A szöveg egy elkóborolt tehénről szóló újságcikk, amely nehezebb szóincset és komplexebb szerkezeteket tar-

talmaz, mint az 1. feladat szövege, és az itemek is B1 szintűek. A legmagasabb megoldottságú item a 14. (58%), a „hundred” szót csak többes számba kellett tenni. Még a legkönnyebb szóképzési itemet is alig több, mint a vizsgázók fele oldotta meg; ez is mutatja, hogy a feladattípus még mindig nehéz, annak ellenére, hogy a tételkészítő bizottság egy itemet sem ítelt a moderálás szakaszában B1 szint felettinek. A 13. itemben (23%) a „decide” szóalakból kellett a „decision” alakot képezni, melynek a helyesírása még külön nehézséget jelent, a 12.-ben (25%) a „hunter” képzése nem különösebben nehéz, de a többes számú alak szükségessége megnöveli a nehézséget; a 15. item (26%), az „another” megtalálása, feltételezi azt, hogy a vizsgázó felismeri egy határozatlan dologra vonatkozó névmás szükségességét, és tudja, hogy az „another”-t egybe kell írni; a 10. itemnél „independence” (26%) megint a helyesírás okozhatott nehézséget. Láthatjuk, hogy ennél a feladatnál azok az itemek okozták a legnagyobb nehézséget, amelyek komplex nyelvi tudás alkalmazását igényelték: a hiányzó szófaj felismerését, a konkrét szó ismeretét annak helyesírásával együtt, valamint a szövegkörnyezet és a szöveg logikájának követését, hogy ne csak a megfelelő szót, hanem annak megfelelő alakját (pl. egyes vagy többes szám) is megtalálja a vizsgázó. Összességében minden szó tudása elvárható ezen a szinten; sok szövegszintű gyakorlással lehet erre a feladattípusra készülni. A tételkészítő bizottságnak pedig a kipróbálás segítene tovább finomítani a nehézségi szinteket és az item megfelelőségét. Mint a megbízhatósági értékek és a magyarázó erő mutatja, a feladat a gyenge százalékos megoldottság ellenére kiválóan mér.

2. feladat

Cronbach-alfa: 0,843

Magyarázó erő: 0,717/0,791

Mindkét mutató kifejezetten jó.

Itemek:

Pontbiszeriális korreláció:

az adott pontszámot elérők aránya %-ban az adott pontszám pontbiszeriális korrelációja

feladat	0 pont	1 pont	0 pont	1 pont
II/9	58,1	41,9	-0,69	0,69
II/10	71,8	28,2	-0,63	0,63
II/11	40,1	59,9	-0,44	0,44
II/12	75,4	24,6	-0,60	0,60
II/13	76,8	23,2	-0,67	0,67
II/14	42,3	57,7	-0,53	0,53
II/15	74,2	25,8	-0,54	0,54
II/16	43,5	56,5	-0,59	0,59
II/17	43,8	56,2	-0,65	0,65

Minden item jól korrelál a képességekkel.

Magyarázó erő:

feladat	magyarázó erő (R ²)	
	többi feladat pontszáma	összes feladat pontszáma
II/9	0,466	0,486
II/10	0,358	0,378
II/11	0,174	0,193
II/12	0,308	0,327
II/13	0,400	0,418
II/14	0,266	0,287
II/15	0,256	0,275
II/16	0,356	0,378
II/17	0,435	0,456

Az itemek magyarázó ereje erős, csak a 11. itemé alacsonyabb valamivel.

A harmadik feladat (18-26) a legnehezebb feladattípust reprezentálja (szövegkiegészítés önállóan), melyben a szöveggörnyezetből minden segítség nélkül (nincs lista, amiből választani lehetne) kell a hiányzó szavakat a szöveggörnyezetnek megfelelő alakban

beírni. A szöveg, egy híres kutya pszichológusról szóló újságcikk, mely a 2. feladat szövegéhez hasonlóan tartalmaz nehezebb szavakat és komplex szerkezeteket is. A feladat, ily módon, a tételkészítők szándékának megfelelően, a feladatsor legnehezebb feladata. A megoldottság ábrája jól mutatja, hogy a 3. feladat tartalmazza a legnehezebb itemeket. Egyetlen túl könnyű item sincs benne, a legmagasabb megoldottságú a 19. item (69%), ami egy nem túl nehéz B1 szintű item; a gyakori „none of them” szókapcsolat, melyből az „of” hiányzik, és szinte idiomatikusnak tekinthető. A legnehezebb itemnek, kiugróan nehéznek, a 25. bizonyult, 4%-os megoldottsággal. Bár a birtokos névmási kötőelemmel összekötött vonatkozó mellékmondat produktív képzése B1 szinten a követelményrendszer szerint is elvárt, a „whose” kötőszóval nem személyre, hanem állatra való visszautalás túl nehéznek bizonyult. Ehhez hozzájárulhatott még a beékelte mellékmondat „often a result of ill-treatment”, melyben az „ill-treatment” nehéz szó, és elválasztja az alanyi részt az állítmánytól. Ugyanebben a komplex szerkezetben ráadásul még egy item található (26.), melyben a „bevezető” „it” megtalálása volt a feladat. A szerkezet gyakorisága miatt valószínűleg könnyebb lett volna, ha nem egy ilyen nehéz mondatrészt követ (29%). A 21. item bizonyult még kiugróan nehéznek, mely kiváló példája annak, hogy a vizsgarész-összetevő kiemelt célja az, hogy ne mondat szinten próbálják a vizsgázók a feladatokat megoldani, hanem rákényszerüljenek arra, hogy a szöveg logikáját, az olvasónak szóló üzenetét kövessék. A mondatba több szó illik jelentésben és szintaktikailag, de csak egy, a „not” használatával alkothatunk értelmes szöveget. Itt meg kellett érteni szöveg szinten, hogy a trénernek azt tanították, *ne* dolgozzon a természet ellenében, hiszen a kutyának falkavezérre van szüksége, és nem azt, például, hogy *hogyan* dolgozzon a természet ellen. Az ilyen típusú „nehéz” itemek közül mindig megjelenik egy-kettő a feladatsorban, és az alacsony megoldottság ellenére alkalmazásukat a tételkészítők fontosnak tartják, mert a tanításra pozitív hatással vannak, a valódi kommunikáció felismerésére ösztönöznek, és ha a felkészülés megfelelő, előbb-utóbb meg is kell jelenniük a magasabb megoldottsági mutatóknak az ilyen típusú itemeknél is. A 18. item 14%-os megoldottsága úgyszintén rendkívül alacsony, látszólag érthetetlenül az, hiszen a „put on” (ruhadarabot felvesz) az alapvető szókincs része. Nehézséget okozhatott az egyes szám 3. személy végződésének szükségessége, bár B1 szinten ez már nem lehet hibaforrás, inkább figyelmetlenség; esetleg a „running shoes” szerkezetben a vizsgázók egy részét megzavarhatta a „running” jelzői használata a „futócipőben” és valamilyen cselekvést kerestek. Még a 23. itemet érdemes megemlíteni a maga 37%-os megoldottságával. A „where” használata vonatkozó névmási kötőelemként produktívan elvárt B1 szinten, a kiugró nehézséget valószínűleg a mondatkezdő és B1 szinten csak felismerés szinten elvárt ok-okozati viszonyt jelentő „Studying dogs on the farm...” participle szerkezet okozta. Az itemek pontbiszeriális korrelációja a fent említett alacsony megoldottságú itemeknél is kimondottan jó, a kiugró 25. itemnél is elfogadható.

3. feladat

Cronbach-alfa: 0,727

Magyarázó erő: 0,635/0,706

Mindkét mutató kifejezetten jó.

Itemek:

Pontbiszeriális korreláció:

feladat	az adott pontszámot elérők aránya %-ban		az adott pontszám pontbiszeriális korrelációja	
	0 pont	1 pont	0 pont	1 pont
II/18	86,2	13,8	-0,46	0,46
II/19	31,3	68,7	-0,51	0,51
II/20	49,9	50,1	-0,57	0,57
II/21	91,0	9,0	-0,42	0,42
II/22	46,1	53,9	-0,48	0,48
II/23	62,9	37,1	-0,59	0,59
II/24	57,1	42,9	-0,43	0,43
II/25	96,2	3,8	-0,32	0,32
II/26	70,7	29,3	-0,51	0,51

Az itemek pontbiszeriális korrelációja megfelelő, a rendkívül alacsony megoldottságú 25. item korrelál gyengébben a képességekkel.

Magyarázó erő:

feladat	magyarázó erő (R2)	
	többi feladat pontszáma	összes feladat pontszáma
II/18	0,167	0,181
II/19	0,256	0,276
II/20	0,306	0,328
II/21	0,135	0,146
II/22	0,213	0,234
II/23	0,332	0,354
II/24	0,158	0,177
II/25	0,070	0,076
II/26	0,233	0,253

Az itemek magyarázó ereje megfelelő, a túlságosan nehéz, alacsony megoldottságú 18., 21. és 25. itemek magyarázó ereje is gyenge.

2.2.1. Összegzés

Az adatok azt mutatják, hogy annak ellenére, hogy a vizsga a legalacsonyabb teljesítettségű vizsgarész-összetevő, a feladatok és az itemek túlnyomó többsége kifejezetten jól mér. A vizsgarész-összetevő feladatai magas megbízhatósági mutatókkal rendelkeznek, még a „nehéz” itemek többsége is jól mér.

Egy elvárható minimális 25% teljesítményt ezen a vizsgán a vizsgázók körülbelül 16%-a nem érte el ebben a vizsgarész-összetevőben. Ezt a minimumot B1 szinten abban az esetben is el tudja érni a többség, ha a Nyelvhelyesség egyenlő arányban szerepel a jövőben a vizsgán. A vizsgarész-összetevő itemei ebben a feladatsorban már szinte kivétel nélkül B1 szintűek. Mivel a feladatok és az itemek megbízhatósági mutatói jók, a nyelvtanulásban B1 szinten a helyes nyelvhasználatra való nagyobb hangsúly helyezése vezethet el a Nyelvhelyesség tesztjének normál eloszlású görbéje felé, a gyenge teljesítmény felé nyújtott teljesítménygörbe felől.

2.3. Hallott szöveg értése

A Hallott szöveg értése teszt bizonyult az írásbeli vizsgán a második legnehezebb vizsgarész-összetevőnek a Nyelvhelyesség után 48,63%-kal.

Az Hallott szöveg értése vizsgarész-összetevő eredményei

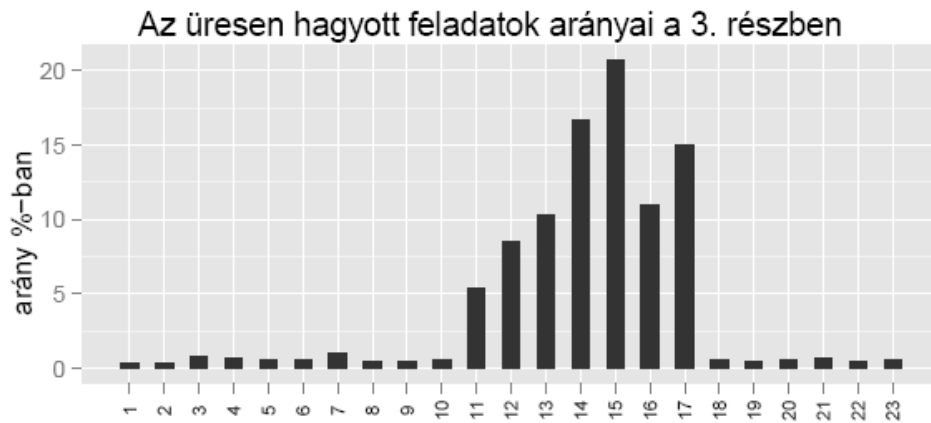
	maximum	átlag	teljesítés (százalék)
III/Task1	10,00	5,90	59,02
III/Task2	7,00	3,03	43,34
III/Task3	6,00	2,25	37,50
3. összetevő összesen	23,00	11,18	48,63

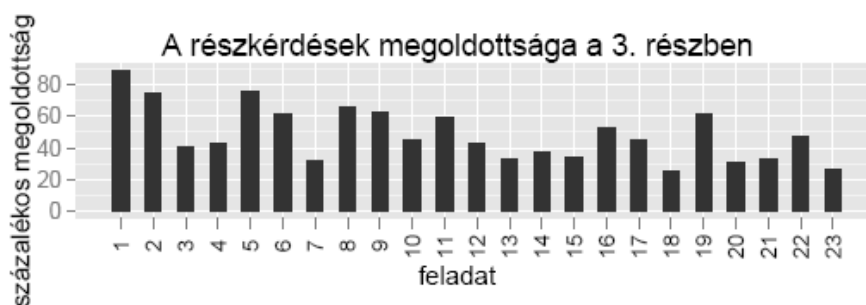
Az összeloszlás görbéje majdnem normális, a gyengébb eredmények felé nyújtott, kis-sé nehezebbnek bizonyult a tervezettnél. A magas teljesítmények között differenciáltan mér, a gyengébb teljesítményeknél kevésbé. A táblázatból láthatjuk, hogy ebben a vizsga-

rész-összetevőben teljes mértékben sikerült elérni, hogy a könnyebb feladattól haladjon a feladatsor az egyre nehezebbek felé.

Ebben a vizsgarész-összetevőben a legmagasabb az üresen hagyott itemek aránya.

A magas üresen hagyott itemszám kizárólag a 3. feladatot érinti, ahol 6-21% között van a megoldatlan itemek száma. Ez a nagyon magas arány mindenképpen odafigyelést igényel. Az, hogy ez egy „beírós” feladat, nyilvánvalóan hozzájárul a magas megoldatlansági arányhoz.

Az első feladat feleletválasztós (igaz/hamis/nincs elég információ a szövegben). Maga a feladattípus nem a legkönnyebbek közül való, viszont a narratív, normál tempóban elmondott nem túl nehéz szöveg jól megoldhatóvá teszi azt. A feladatban nincs túl könnyű item, a két legnehezebb item a 7. 32% és a 3. (41%). A 7. item nem nehéz; tisztán és érthetően lehet kihallani, hogy az ikrek mentek a feleségükhöz lakni és nem fordítva. Lehet, hogy az előtte lévő 6. item volt a zavaró tényező, melyre a válasz C, vagyis nincs elég információ a szövegben, melyre még a második hallgatás során is keresheti a vizsgázó az információt, miközben lemarad a következőről. A 3. item nagy valószínűséggel azért okozott sokaknak nehézséget, mert az állításban a *will* szó *akarát* jelentésben felismerés szinten is nehéz B1 szinten. Az egész feladatsor legkönnyebb iteme is itt található; az 1. (89%) item a nagyon erősen hangsúlyozott *chest* szóra kérdez rá. Az első feladat összes-

ségében B1 szintű, csak az 1. item tekinthető A2 szintűnek. A megbízhatósági értékek a feladatra és az itemek többségére vonatkozóan jók.

1. feladat

Cronbach-alfa: 0,656

Magyarázó erő: 0,516/0,607

Mindkét mutató megfelelő.

Itemek:

Pontbiszériális korreláció:

feladat	az adott pontszámot elérők aránya %-ban		az adott pontszám pontbiszériális korrelációja	
	0 pont	1 pont	0 pont	1 pont
III/1	11,3	88,7	-0,35	0,35
III/2	25,7	74,3	-0,30	0,30
III/3	59,0	41,0	-0,46	0,46
III/4	56,8	43,2	-0,41	0,41
III/5	24,5	75,5	-0,17	0,17
III/6	38,9	61,1	-0,56	0,56
III/7	67,7	32,3	-0,22	0,22
III/8	34,4	65,6	-0,51	0,51
III/9	37,4	62,6	-0,39	0,39
III/10	55,0	45,0	-0,48	0,48

Az értékek az 5. item kivételével azt mutatják, hogy az itemek és a képességek összhangban vannak.

Magyarázó erő:

feladat	magyarázó erő (R2)	
	többi feladat pontszáma	összes feladat pontszáma
III/1	0,127	0,138
III/2	0,079	0,093
III/3	0,173	0,193
III/4	0,129	0,147
III/5	0,019	0,027
III/6	0,310	0,331
III/7	0,032	0,042
III/8	0,265	0,286
III/9	0,130	0,148
III/10	0,213	0,234

A 3., 6., 8. és 10. itemek magyarázó ereje utalhat az egész vizsgán elért eredményre.

A második feladatban a vizsgázók gyengébb eredményt értek el, a megoldottsági átlag 43,34%. A feladat: részinformációk kiszűrése a szövegből; a feladattípus: kérdésekre adott rövid válaszok. Az, hogy ez egy produktív feladat, mindenképpen hozzájárult a gyengébb eredményhez. A 13. (33%), 14. (37%) és a 15. (34%) itemek sikerültek a leggyengébben. A 13. itemnél jól érthető, világosan és normál tempóban kiejtett *boss* a kontextusban nem tűnik nehéz itemnek; valószínűleg az amerikai kiejtés miatt lett problematikus. A 34. itemben a *kicks (you in the leg)* szó túl nehéznek bizonyult. A 15. itemben a *Finally, the bed is vertical. You slide off the bed and onto the floor. You're awake and out of bed now*, egészét kellett megérteni ahhoz, hogy a helyes választ megtaláljuk. Az ágy mozgását próbáljuk követni, de az egymás utáni nehéz szavak *vertical, slide off* alaposan megnehezíthették az itemet. A feladatban nem volt túl könnyű item.

Az alacsony megoldottsági arány ellenére a megbízhatósági mutatók mind a feladatra, mind az itemekre kifejezetten jók; az itemek nagyon jól korrelálnak a vizsgázók képességpontjaival.

2. feladat

Cronbach-alfa: 0,848

Magyarázó erő: 0,626/0,708

Mindkét mutató kifejezetten jó.

Itemek:

Pontbiszeriális korreláció:

feladat	az adott pontszámot elérik aránya %-ban		az adott pontszám pontbiszeriális korrelációja	
	0 pont	1 pont	0 pont	1 pont
III/11	41,4	58,6	-0,57	0,57
III/12	57,5	42,5	-0,53	0,53
III/13	66,9	33,1	-0,58	0,58
III/14	63,2	36,8	-0,62	0,62
III/15	65,8	34,2	-0,67	0,67
III/16	47,8	52,2	-0,57	0,57
III/17	54,8	45,2	-0,68	0,68

Minden item jó értéket mutat, a feladat alacsony megoldottsága ellenére jól korrelál a vizsgázók képességpontjaival.

Magyarázó erő:

feladat	magyarázó erő (R ²)	
	többi feladat pontszáma	összes feladat pontszáma
III/11	0,324	0,346
III/12	0,268	0,290
III/13	0,301	0,322
III/14	0,366	0,387
III/15	0,428	0,448
III/16	0,307	0,329
III/17	0,472	0,493

A magyarázó erő minden itemre megfelelő; utalhat az egész vizsgán elért eredményre.

A harmadik feladat bizonyult a legnehezebbnek, túl nehéznek a 37,5%-os átlageredményével. Érdeemes megvizsgálni, minek köszönhető az alacsony teljesítettség. A feladattípus maga az egyik legnehezebb a lehetséges feladattípusok közül: a hallott szöveghez

kapcsolódóan két állítás van, és vagy az egyik, vagy a másik, vagy mindkettő igaz. Nagyon intenzíven kell hallgatni, hogy a három lehetséges eset közül el lehessen dönteni, melyik igaz. A szöveg normál tempóban elmondott brit angol narratív szöveg egy kórház-múzeumról. A feladat legjobban sikerült iteme a 19. (61%), ami egy nem különösebben nehéz részre, valamint egy gyakori szó és szerkezet megértésére kérdez rá. A legnehezebb item az első, a 18.: itt mind az A, mind a B megoldás helyes. A „bless” ige megértése szükséges az A megoldás bekarikázásához, amely inkább B2-es mint B1-es szintű szó. Maga a szerkezet is komplex a műveltető szerkezettel együtt: *And it is enough to make anyone bless modern medicine.* A B válaszhoz is összetett szerkezetet kellett megérteni B1 szinten nehéz szavakkal: *...those who did not die of a disease, might quite literally die of the cure.* Ennyi nehéz nyelvi elemmel egyszerre dolgozva, nem csoda, hogy csak keveseknek sikerült jól megoldani ezt az itemet. A második kimagaslóan nehéz item a 23., itt is a nagyon igényes megfogalmazás okozhatta a nehézséget: *charge admission to their most celebrated operations* az *entrance fee* szinonimájaként felismerés szinten is nehéz. A 20. item a 30%-os megoldottsággal a harmadik legnehezebb: ez nehezebben magyarázható, mivel az *English* nagyon tisztán hallható, így csak a *surgeon* a *doctor* szinonimájaként okozhatta a nehézséget, melynek felismerése B1 szinten elvárható. Összeségében ebben a feladatban néhány nehéz szerkezet/lexikai egység kiküszöbölésével B1 szinten reálisan mérő feladatot kapnánk.

3. feladat

Cronbach-alfa: 0,389

Magyarázó erő: 0,090/0,138

Mindkét mutató elég alacsony, különösen a magyarázó erő. A feladat nehézsége nincs kellőképpen összhangban a képességekkel; valamint nem magyarázza az egész vizsgán elért eredményt.

Itemek:

Pontbiszeriális korreláció:

feladat	az adott pontszámot elérők aránya %-ban		az adott pontszám pontbiszeriális korrelációja	
	0 pont	1 pont	0 pont	1 pont
III/18	74,4	25,6	-0,18	0,18
III/19	38,7	61,3	-0,14	0,14
III/20	69,5	30,5	-0,46	0,46
III/21	66,7	33,3	-0,33	0,33
III/22	53,2	46,8	-0,09	0,09
III/23	73,3	26,7	-0,07	0,07

Minden item alacsony értéket mutat, a feladat alacsony megoldottságú és gyengén korrelál a vizsgázók képességpontjaival. A 20. és 21. item értéke megfelelő.

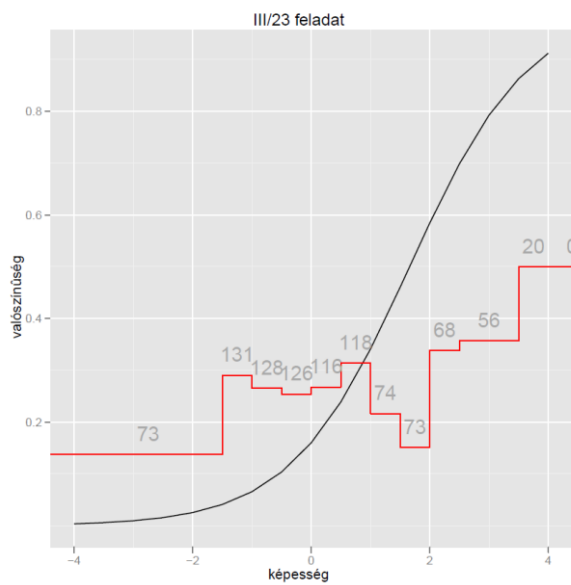
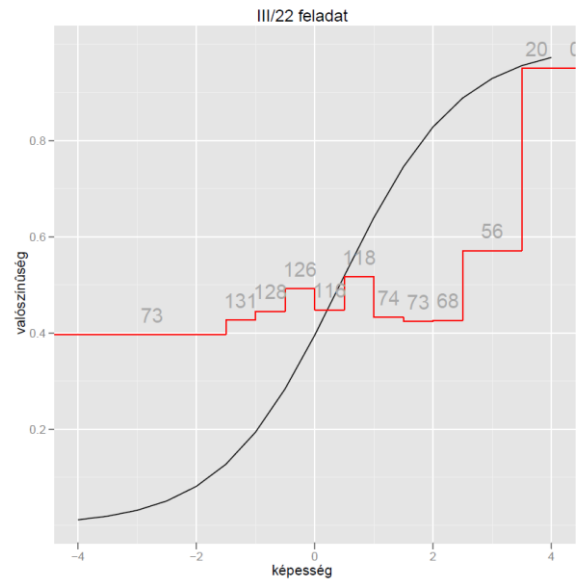
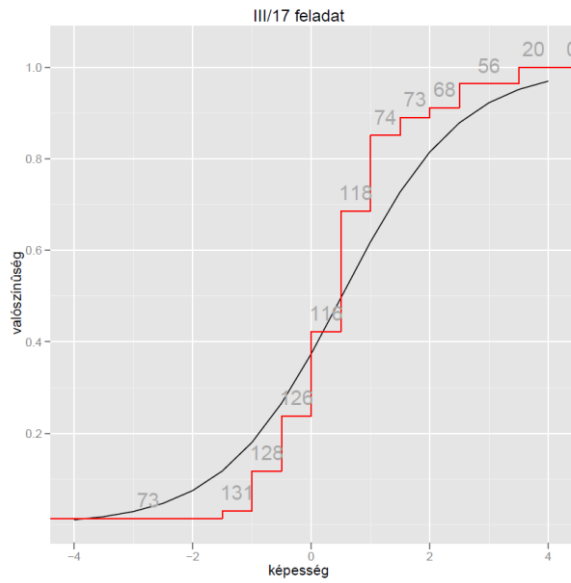
Magyarázó erő:

feladat	magyarázó erő (R ²)	
	a többi feladat pontszáma	az összes feladat pontszáma
III/18	0,014	0,020
III/19	0,006	0,011
III/20	0,172	0,190
III/21	0,072	0,086
III/22	0,002	0,005
III/23	0,001	0,003

A magyarázó erő minden itemnél alacsony, kivéve a 20.-at. Az itemek nem jelzik az egész vizsgán elért eredményt.

Az alábbi ábrák példaként illusztrálják a feladatsor egy jól mérő iteme (III/17) és két nem jó megbízhatóságú item (III/22 és III/23) PCM ábráját (Partial Credit Model, mely annak a valószínűségét mutatja, hogy adott képességszinten megoldja-e a vizsgázó a fel-

datot. Lépcsős függvény mutatja a tapasztalati valószínűséget; a vízszintes vonalak jelzik, hogy az adott képességpontú vizsgázók milyen arányban oldották meg az itemet.)

2.3.1. Összegzés

Összességében a hallott szöveg értése vizsgarész-összetevőben két jól mérő feladatot és egy kevésbé jól mérőt látunk. A részletes itemelemzés mutatja, hogy nagy valószínűséggel melyek azok az itemtervezési gyengeségek, amelyek a 3. feladatban a nem megfelelő megbízhatósághoz vezettek.

Amennyiben sikerül a feladatkészítőknek a nehéz feladattípusban (3) megfelelő szintű és megbízhatóságú itemeket használni, a feladat az adott szinten megfelelő belső konzisztenciával fog bírni. A produktív feladat jó megbízhatósági mutatói és gyenge teljesítménye azt mutatja, mint a nyelvhelyességnél, hogy a felkészítésre nagyobb hangsúlyt kell helyezni. A többi feladatban átlagos nehézségű itemeket érdemes használni, hogy az eloszlás görbéje egyenletesebb legyen.

2.4. Íráskészség

Az Íráskészség vizsgarész-összetevő lényeges elemekben különbözik az írásbeli vizsga többi összetevőjétől.

Az íráskészség produktív készség, ami nagyban megnehezíti az értékelést. Az első három vizsgarész-összetevő objektíven javítható a többszörös moderálási és ellenőrzési folyamat eredményeképpen kidolgozott megoldási kulcs segítségével (melyet a kipróbálás lehetősége még pontosabbá tette). Az íráskészség feladatokhoz a megírt szöveg céljának, típusának, szerkesztettségének és egyéb karaktereinek megfelelő értékelési skála készült, ami legfeljebb a szemi-objektív értékelés célját tűzheti ki. Egy standardizált vizsgálathoz kidolgozott értékelési skála megbízhatóságát nagyban növeli a javítóvizsgáztató képzés és a dupla javítás. A középszintű vizsga esetében egyik sem valósult meg, ráadásul a dolgozatokat a diákok saját iskolai tanárai javítják (ugyanaz igaz a Beszédkészség vizsgarészre, mellyel a jelen tanulmány nem foglalkozik).

Ez a vizsgarész-összetevő mindig két, egy „A” és egy „B” feladtból áll; a két feladat jellegének különbsége miatt az értékelési szempontok is különböznek. Emiatt az elemzés középpontjában az egyes kritériumokon belül elért eredmények állnak, és mivel ez a legkevésbé standardizált vizsgarész-összetevő, a két feladat kritériumokon belüli eredményeit összevetettük a többi vizsgarész-összetevő eredményeivel, és megnéztük, az eredmények hogyan korrelálnak egymással.

A vizsgarész-összetevő átlageredménye 62,09%.

A vizsgarész-összetevő részeredményeit az alábbi táblázat mutatja

	maximum	átlag	teljesítés (százalék)
IV. „A”	11,00	7,63	69,35

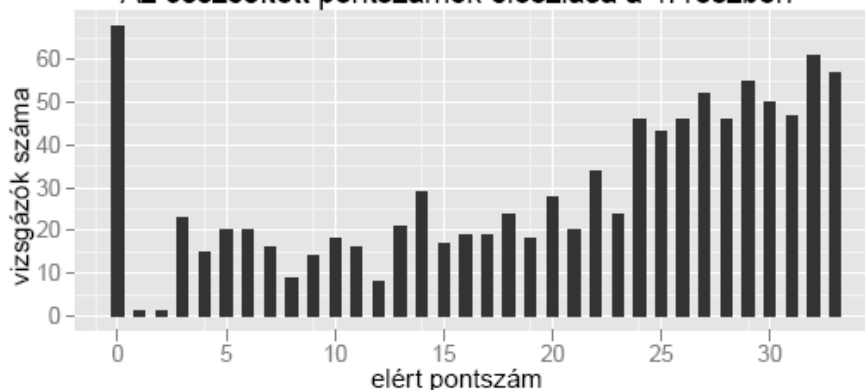
IV. „B”	22,00	12,86	58,45
---------	-------	-------	-------

Az „A” feladat, amely a követelményrendszer szerint egy rövidebb interakciós és tranzakciós szöveg létrehozása, ebben az esetben egy angol könyvekkel kapcsolatos tanácskérő e-mail írása volt a vizsgázó angoltanárának. A „B” feladat célja egy hosszabb, véleménykifejtő típusú szöveg létrehozása, egy internetes fórum bejegyzésére válaszul arra, hogy két kisgyereknek mit kellene vagy nem kellene néznie a tévében, és bizonyos műsorok helyett mivel lehetne lekötni őket. Mindkét feladatnál követni kell az irányító szempontokat azért, hogy a megírt szövegek összemérhetőek legyenek az értékelési skála kritériumai alapján.

Az „A” feladat esetében azonnal feltűnik a magas teljesítettség (69%). Ennek oka a két feladat célja, szövegtípusa és szintje közötti különbség, mivel az első feladatban létrehozandó rövidebb interakciós és tranzakciós szöveg megírása már A2 szint körüli nyelvtudással is lehetséges, de a „B” feladat hosszabb véleménykifejtő szövegének sikeres megírása csak magasabb, B1 szinten oldható meg.

Amennyiben a vizsga egységes B1 szintű lenne, az „A” feladat maradhatna interakciós és tranzakciós szöveg létrehozása, csak valamivel magasabb szinten, összetettebb létrehozandó szöveggel. Ebben az esetben ennek megfelelő értékelési skálát kellene kidolgozni. Jelenleg az „A” feladat értékelési kritériumai a feladat teljesítése, az érthetőség és az íráskép. A2 szinten a cél csupán az, hogy az írásmű elérje a kommunikáció célját (a feladat teljesítése), tehát például valóban tanácsot kérjen, és ne arról szóljon, milyen jó volt a kirándulás, átmenjen az üzenet (érthetőség), ha hibásan és nem mindig pontos szókinccsel is, és olvasható legyen a kézírás. A magas átlageredmény azt mutatja, hogy ez a feladattípus A2 szinten elég jól megy, a szint emelése elképzelhető. Természetesen a saját (erre nem képzett) tanár egyszemélyes javítása nagy hibalehetőséget hordoz.

Az összesített pontszámok eloszlása a 4. részben

Az összpontszám eloszlásának görbéje nem mutat normális ívet. A két legfeltűnőbb devianciát a jobb eredmények felé való erős eltolódás valamint a sűrű előfordulású 0 összpontszám képezi. Mind az „A”, mind a „B” feladat értékelési kritériumai között szerepel, hogy „Amennyiben a dolgozat „A feladat teljesítése, a megadott szempontok követése” értékelési kategória alapján 0 pont, akkor a többi szempont alapján nem értékelhető,

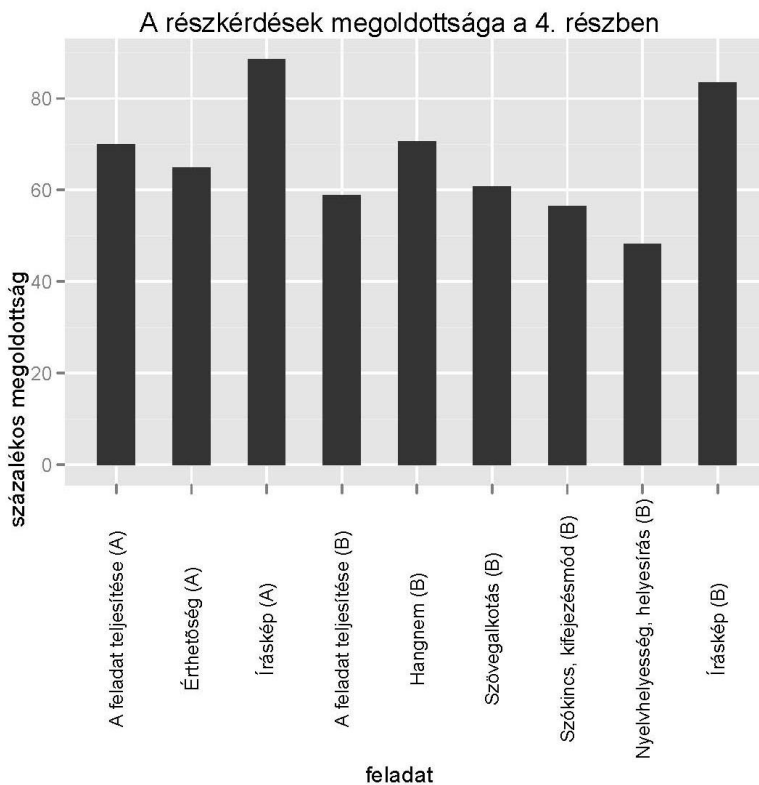
az összpontszám 0 pont”. Ez a kitétel azért fontos, mert egy írásműnek akkor van kommunikatív értéke, ha arról írunk, amire a szituáció/feladatkijelölés kér, és annak, aki az írásmű olvasója lesz. Nincs kommunikatív értéke egy budapesti nevezetességeket bemutató szövegnek, ha az, akinek írunk, arról érdeklődik, hogyan jut be az állomásra a városközpontba. Egy ilyen írásmű nulla pontos, akkor is, ha a szöveg koherens, nyelvtanilag és lexikailag helyes. Az Írás vizsgarész-összetevő egyik fontos célja, hogy az értelmes írásbeli kommunikáció tanítását ösztönözze az iskolákban. Ez a cél láthatóan még nem mindenütt valósult meg, hiszen az „A” feladatban 112 fő kapott 0 pontot (11,37%), a „B” feladatban pedig 159 fő (16,14%). 6,9% kapott 0 pontot a teljes Íráskészség feladatlapra, ami azt jelenti, hogy mindkét feladatban 0 pontot kapott *a feladat teljesítése, a megadott szempontok követése*” kritériumra vagy hozzá se fogott az írás feladatlapához. Ez még mindig riasztó arány, csak az alapos felkészítés és gyakorlás hozhat ebben jobb eredményt. Két populáció látszik kirajzolódni, az egyik jól veszi a szövegszintű írás akadályát, a másik viszont szinte semmit nem tud benne teljesíteni. Az eloszlás görbéje azt is mutatja, hogy a feladatok a jobb teljesítmények terén nem differenciálnak, vagy a javítók magasabb pontszámokat adnak a skála szerint megérdemelnél, esetleg a skála felfelé torzít. Mivel az emelt szintű Íráskészség vizsgarész görbéje is a jobb teljesítmények felé tolódik el, ahol nem saját tanárok javítják a dolgozatokat, a komplex, több változós jelenség mélyebb vizsgálatot igényel.

Egy megbízhatóbb íráskészség értékeléshez a következőkre lenne szükség:

- statisztikailag értékelhető számú dolgozat újrajavítása a konkrét problémák feltárására
- az értékelők szakmai képzése
- a skálák felülvizsgálata
- egy dolgozat két értékelő általi javítása

Ez emelt szinten alapvető lenne, de középszinten is legalább két értékelőre lenne szükség a skálák felülvizsgálata mellett.

Az angol nyelv érettségi visszajelzései az első három vizsgarész-összetevőről általában igen pozitívak, és az éles vizsgák értékelésénél minimális probléma szokott előfordulni. A vizsga nem igazán megbízható részei a Beszédkészség és az Íráskészség értékelése. Ha ebben előrelépünk egy nemzetközileg is magas színvonalú standardizált vizsgát kapunk.

A rész kérdések megoldottságának ábrája azt mutatja, hogy a feladatteljesítés viszonylag magas: 70% az „A” feladatnál, és 59% a „B” feladatnál. A vizsgázók nagy részének nincs problémája a kommunikatív cél megvalósításával. Az írásképre a többség megkapta az 1 pontot, itt a teljesítettség mindkét feladatnál 80% fölött van, az „A” feladatban megközelíti a 90%-ot. Az „A” feladatban az érthetőség eredménye a legalacsonyabb, 62%, ami lehetne magasabb egy A2 szintű feladatnál. Ez is azt mutatja, hogy ezen a szinten a megfelelő nyelvhasználat a leggyengébb kompetencia. A „B” feladatban is a nyelvi megformálással kapcsolatos szempontokban értek el a vizsgázók alacsonyabb eredményeket: Nyelvhelyesség 49%, szókincs, kifejezőmód 58%. A szövegalkotás átlagos eredménye nem lett alacsony: 60% körüli. A szöveg szintű írás tanításának tapasztalatai azt mutatják, hogy a szövegalkotás, a szövegkoherencia megteremtése, a megfelelő kohéziós elemek használata az egyik legnehezebb eleme a sikeres írásnak, és eredményei nem szoktak jobbak lenni a nyelvhelyességénél. Itt felmerülhet megint a saját tanár javításának pontatlansága vagy a skála gyengesége. A két szintet mérő vizsgarész-összetevő pontszámainak súlyozása megfelelő: kétszer annyi pontot ér a B1-es feladat (22), mint az A2-es (11). A belső arány is kiegyensúlyozott, az „A” feladatban egyenlő pontszámot (5) lehet kapni a feladatteljesítésre és az érthetőségre, míg az íráskép szerepe az 1 ponttal szinte szimbolikus, de fontos visszaható üzenete van a tanítási folyamat számára: még a számítógépes generációnak is kell tudni egyelőre olvashatóan kézzel írni.

Az „A” feladat kritériumai és maximális pontszámai

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
A feladat teljesítése és a szöveg hosszúsága	5
Érthetőség	5
Íráskép	1
Összesen	11

A „B” feladat értékelési skálája a magasabb szint miatt jobban differenciál a helyes nyelvi megformálás szempontjai között.

Értékelési szempontok	Maximális pontszám
A feladat teljesítése, a megadott szempontok követése	5
Hangnem, az olvasóban keltett benyomás	2
Szövegalkotás	4
Szókincs, kifejezésmód	5
Nyelvhelyesség, helyesírás	5
Íráskép	1
Összesen	22

Ahhoz, hogy árnyaltabb képet kapjunk az értékelési skálák működéséről, a feladatok és a javítás megbízhatóságáról, megvizsgáltuk egyrészt az íráskészség vizsgarész-összetevő kapcsolatát az írásbeli vizsga másik három összetevőjével, másrészt azt, hogyan korrelálnak az íráskészség összes kritériuma szerinti eredmények mindkét feladatban a többi három vizsgarész-összetevő eredményeivel, és a magyarázó erőt az íráskészség részeredményei és a többi vizsgarész-összetevő között.

Az alábbi elemzés segítségével vizsgálható az íráskészség vizsgarész-összetevő kapcsolata a dolgozat Olvasott szöveg értése, Nyelvhelyesség, és Hallott szöveg értése összetevőivel. Az Íráskészség vizsgarész-összetevő minden egyes értékelési szempontját párba állítottuk minden egyes vizsgarész-összetevővel. Mivel a két Íráskészség feladathoz összesen 9 szempont van, ezért 27 táblázat mutatja a másik 3 vizsgarész-összetevővel való összevetés eredményét.

Az első három vizsgarész-összetevő mindegyikénél a statisztikus szakértők az elért pontszám szerint 4 csoportot alakítottak ki, hogy áttekinthető táblázatokat kapjunk. A táblázatok celláiban az esetszámok találhatóak, tehát például az első táblázat bal felső sarkában a 29 azt jelenti, hogy 29 olyan tanuló volt, aki 0 pontot kapott az „A” feladat teljesítésére, és az Olvasott szöveg értése vizsgarész-összetevőből (1. vizsgarész-összetevő) 0-7 pont közötti eredményt ért el. A sorokban levő számok összege megadja, hogy összesen hányan estek a sor kategóriájába (az első sor összege például megadja, hogy 112 tanuló kapott 0 pontot az „A” feladat teljesítésére). A számokból kiolvasható a „tipikus” pontszám-kombináció. Például aki 0-7 pont között kapott az 1. vizsgarész-összetevőben, az leggyakrabban 0 pontot kapott az „A” feladat teljesítésére is. Érdekes, hogy még a 8-15 pontosok között is ez az eredmény a leggyakoribb, bár a megoszlás jóval kiegyensúlyozottabb.

Az „A” feladat kapcsolatát az 1. vizsgarész-összetevővel, az Olvasott szöveg értésével, az alábbi táblázatok mutatják.

Olvasott szöveg értése

A feladat teljesítése	(A) feladat	0-7	8-15	16-23	24-29
	0	29	58	16	9
	1	19	30	17	2
	2	11	48	28	12
	3	12	32	35	20
	4	5	43	55	51
	5	2	46	102	303

Az adatok alapján láthatjuk, hogy aki az Íráskészségben a feladatot a magasabb pontszámrégiókban teljesítette, tehát képes volt olyan szöveget írni, amely a kommunikatív célt teljesítette az irányító szempontok alapján, azok döntő többsége magas pontszámot ért el az 1. vizsgarész-összetevőben is és viszont. Azok, akik az Íráskészség feladatteljesítésében 0 pontot értek el, viszont nem feltétlenül teljesítettek nagyon gyengén az Olvasott szöveg értésében. 58-an 8-15 pontot értek el. A populáció 11,4%-a kapott 0 pontot a feladatteljesítésre. Tekintettel a feladat A2 szintjére, ez magas arány, és azt mutatja, hogy a felkészítés nem elég erős a tekintetben, hogy az írásmű céljának és célközönségének megfelelő szöveget tudjanak írni a megadott szempontok alapján.

Olvasott szöveg értése

Érthetőség	(A) feladat	0-7	8-15	16-23	24-29

	0	30	57	16	10
	1	22	28	17	1
	2	8	50	26	8
	3	12	56	70	36
	4	5	51	83	127
	5	1	15	41	215

Az Íráskészség Érthetőség kritériuma alapján megint azt látjuk, hogy akik jól teljesítettek az Íráskészségben, magas eredményt értek el az Olvasott szöveg értése feladatsorban is. Összesen 11,4% teljesített 0 pontra az „A” feladatban az érthetőség szempontból. 13%-nyi olyan vizsgázó van, aki a felső három teljesítménytartományban teljesített az 1. vizsgarész-összetevőben, de vagy 0 vagy 1 pontot ért el az érthetőség kritériumban. Ez megint azt mutatja, hogy felismerés szinten sokkal jobb eredmények születnek, mint a produktív, itt A2 szintű, nyelvi megformálásban. Egyébként a megoszlás kiegyensúlyozott.

Olvasott szöveg értése

Íráskép	(A) feladat	0-7	8-15	16-23	24-29
	0	30	58	16	9
	1	48	199	237	388

Az Íráskép kritériummal szakmai szempontból nemigen kell foglalkoznunk, hiszen ez nem nyelvi tudást vagy készséget mérő kritérium, pusztán az olvasható kézírásra való odafigyelést célozza meg, és a javítók munkáját teszi lehetővé. Itt az egyetlen érdekesség az, hogy van 1%-nyi vizsgázó, aki az 1. vizsgarész-összetevőben a legmagasabb tartományban teljesít, de a kézírása gyakorlatilag olvashatatlan. Összességében a populáció 11,5%-a nem írt olvashatóan az „A” feladatban. Ez elég nagy arány, és azt mutatja, hogy ezt a kritériumot feltétlenül meg kell tartani az értékelési skálában, míg kézzel írják a vizsgázók az írásfeladatokat. Amint néhány kereskedelmi és külföldi vizsgákhoz hasonlóan számítógépen is lehetséges lesz az érettségi vizsgázás, ezt a kritériumot újra lehet gondolni.

A „B” feladat kapcsolatát a többi vizsgarész-összetevővel az alábbi táblázatok mutatják.

Olvasott szöveg értése

A feladat teljesítése	(B) feladat	0-7	8-15	16-23	24-29
	0	49	73	28	9

1	16	44	29	6
2	9	48	42	15
3	2	47	54	48
4	1	33	61	111
5	1	12	39	208

A B1-es szintű „B” feladat estében már 16% azoknak az aránya, akik 0 pontot kaptak a feladat teljesítése szempont alapján. Ez az eredmény B1 szinten még erőteljesebben mutatja, hogy a vizsgázók közül sokan nem tudnak az írásmű céljának és célközönségének megfelelő szöveget írni megadott szempontok alapján. Itt is azt látjuk, hogy egyébként az eloszlás kiegyensúlyozott. A feladatteljesítésben legjobbak olvasott szöveg értése eredménye is a magas teljesítménykategóriában van, és nem szignifikáns azok száma sem, akik az Íráskészség feladatteljesítésében jók, de gyenge az Olvasott szöveg értése eredményük. Itt is magasabb azoknak az aránya, akik az Olvasott szöveg értésében jók, de gyenge az Íráskészségben a feladatteljesítésük. Ez arra utal, hogy aki felismerés szinten jól boldogul egy szövegben, nehézségekkel küzdhet a produktív szövegszintű írással.

Olasztott szöveg értése

Hangnem feladat	(B)	0-7	8-15	16-23	24-29
0		52	83	33	9
1		15	99	74	36
2		11	75	146	352

A „B” feladatban 17,9% a Hangnemre 0 pontot szerzők aránya. A Hangnem értékelési szempont szerint a vizsgázók nagyon hasonlóan teljesítettek, mint az 1. vizsgarész-összevetőben. Egyedül az Olvasott szöveg értése 8-15 pontos teljesítménykategóriában magasabb a Hangnemre 0 pontot kapottak száma (83), mint a 0-7 pontos gyengébb teljesítménykategória esetében (52).

Olasztott szöveg értése

Szövegalkotás	(B) feladat	0-7	8-15	16-23	24-29
	0	52	76	29	9
	1	9	46	35	17
	2	8	56	55	45

	3	4	58	80	88
	4	5	21	54	238

A szövegalkotás értékelési szempont azt vizsgálja, hogy logikus-e a szöveg gondolatmenete, megfelelő-e a gondolati és formális tagolás, azaz van-e bevezetés és befejezés, vannak-e bekezdések; hogy a vizsgázó hogyan alkalmazza a szövegkohéziós elemeket. A táblázat eredményei itt is azt mutatják, hogy a jó Olvasott szöveg értési eredmény együtt jár a koherens szöveg létrehozásának képességével. A ponteloszlás egyenletes, kivéve az Olvasott szöveg értése 8-15 pontos csoportját, ahol magasabb a szövegalkotásra 0 pontot szerzők száma, mint a 0-7 pontos csoportban. 16,8% kapott 0 pontot erre az értékelési szempontra.

Olvasott szöveg értése

Szókincs, kifejezésmód	(B) feladat	0-7	8-15	16-23	24-29
	0	49	78	29	9
	1	15	43	19	3
	2	8	64	62	18
	3	5	48	74	47
	4	1	22	52	123
	5	0	2	17	197

A táblázatból kiolvasható, hogy akik az Íráskészség „B” feladatában igényes szókincsset és szerkezeteket használtak, azoknak az Olvasott szöveg értése eredményük is a magasabb teljesítménycsoportokban van. Viszont azt is látjuk, hogy az Olvasott szöveg értésében a két legmagasabb teljesítménykategóriában szereplők 14%-a 50%-nál alacsonyabban teljesített a Szókincs, kifejezésmód szempont szerint.

Olvasott szöveg értése

Nyelvhelyesség, helyesírás	(B) feladat	0-7	8-15	16-23	24-29
	0	52	86	34	11
	1	15	67	43	16
	2	8	59	68	22
	3	2	37	77	81
	4	1	8	30	164

	5	0	0	1	103
--	---	---	---	---	-----

Az Íráskészség Nyelvhelyesség szempontja és az Olvasott szöveg értése eredményeinek összevetése is kiegyensúlyozott megoszlást mutat. Az Olvasott szöveg értése feladatsorban a legmagasabb eredményt elért vizsgázók az Íráskészség Nyelvhelyesség szempontja alapján, nem a legjobb teljesítményt nyújtó 5 pontos, hanem csak a 4 pontos csoportba tartoznak. Itt is igaz, azonban, hogy akinek az írása nyelvtanilag alapvetően helyes és igényes, az az Olvasott szöveg értésében is jól teljesített. Viszont ez már nem teljesen így néz ki az Olvasott szöveg értésében. A két legmagasabb kategóriában teljesítők 19,7%-a a Nyelvhelyesség, helyesírás szempont szerint 50% alatt teljesített. A „B” feladatban a vizsgázók 18,6%-a kapott 0 pontot a Nyelvhelyesség, helyesírás szempont alapján.

Olvasott szöveg értése

Íráskép	(B) feladat	0-7	8-15	16-23	24-29
	0	48	76	29	10
	1	30	181	224	387

A „B” feladat Íráskép szempontja és az Olvasott szöveg értése összevetése az „A” feladathoz hasonló eredményt mutat. Itt is 1% körül van azoknak a száma, akik olvashatatlanul írnak, de az 1. vizsgarész-összetevőben a legmagasabb tartományban teljesítenek. Összességében viszont a „B” feladatok 16,5%-a olvashatatlan kézírással íródott.

Az „A” feladat kapcsolatát az 2. vizsgarész-összetevővel, a Nyelvhelyességgel, az alábbi táblázatok mutatják.

Nyelvhelyesség

A feladat teljesítése	(A) feladat	0-6	7-13	14-20	21-26
	0	61	47	3	1
	1	40	26	2	0
	2	38	48	12	1
	3	28	48	19	4
	4	29	70	51	4
	5	17	131	195	110

A táblázatban a pontszámok megoszlásai egyenletesek. A Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevőre a legmagasabb pontszámot kapók túlnyomó többsége maximális pontot kapott az Íráskészség vizsgarész-összetevő feladatteljesítés szempontja alapján. 4,7% kapott erre a kritériumra 4 vagy 5 pontot azok közül, akik a leggyengébb kategóriában teljesítettek Nyelvhelyességből.

Érthetőség adat	(A) feladat	0-6	7-13	14-20	21-26
	0	61	48	3	1
	1	43	22	3	0
	2	32	55	5	0
	3	40	90	41	3
	4	30	103	109	24
	5	7	52	121	92

Az Érthetőség kritérium azt vizsgálja, mennyire képes a vizsgázó olyan szöveget létrehozni, amely érthető az olvasó számára, az esetlegesen előforduló nyelvi hibák ellenére is. Az „A” feladatban itt jelenik meg a nyelvhelyesség mérése. A táblázat egyértelműen mutatja, hogy a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevőben jól teljesítők a produktív készséget mérő feladatban is képesek voltak megfelelően kifejezni magukat. 3,8% azok aránya, akik magas pontszámot kaptak (4 vagy 5 pontot) az Érthetőség szempontja, viszont nagyon gyengén, 0-6 pont között teljesítettek a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevőben. Mivel a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevő megbízhatósági mutatói a Cronbach-alfa és a pontbiszeriális korreláció alapján jók, míg az Íráskészségről ilyen adat nem áll rendelkezésünkre, arra következtethetünk, hogy a már említett javítási megbízhatatlanság játszik itt szerepet. Ennél a feladatnál még érdemes megjegyezni, hogy a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevőben 50% alatt teljesítők között csak 9,4% teljesített 50% alatt az Íráskészség Érthetőség kritériuma szerint. Az A2 szint és a B1 közötti különbséget ez a teljesítménykülönbség világosan mutatja.

Íráskép	(A) feladat	0-6	7-13	14-20	21-26
	0	61	48	3	1
	1	152	322	279	119

Az Íráskép esetében itt is azt látjuk, hogy aki magas pontszámot szerzett Nyelvhelyességből, az olvashatóan is ír. A gyenge Nyelvhelyesség teljesítményt elérték között vannak az olvashatatlan kézírású tanulók.

Nyelvhelyesség

A feladat teljesítése	(B) feladat	0-6	7-13	14-20	21-26
	0	89	64	6	0
	1	47	39	9	0
	2	34	68	10	2
	3	24	78	45	4
	4	17	78	86	25
	5	2	43	126	89

A táblázatban a pontszám megoszlások egyenletesek. A Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevőre a legmagasabb pontszámot kaptak túlnyomó többsége magas pontot kapott az Íráskészség vizsgarész-összetevő feladatteljesítés szempontja alapján is.

Nyelvhelyesség

Hangnem	(B) feladat	0-6	7-13	14-20	21-26
	0	97	74	6	0
	1	74	110	34	6
	2	42	186	242	114

A Hangnem és a Nyelvhelyesség kapcsolatát bemutató eredmények is azt mutatják, hogy a megoszlás kiegyensúlyozott. Az egyetlen figyelemreméltó összefüggés az, hogy sokan kaptak maximális pontszámot a hangnemre a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevőben 50% alatt teljesítők között (23%). Elképzelhető, hogy a Hangnem kritériumát tovább kellene finomítani az értékelési skálában; elképzelhető, hogy vizsgáztatói képzés nélkül nem minden javító tanár képes helyesen értelmezni a skála megfogalmazásait. Pl. „A szöveg a szövegfajtának és a szerző és az olvasó közötti kapcsolatnak megfelelő hangnemben íródott, az olvasóban a szerző szándékának megfelelő benyomást kelt”.

Nyelvhelyesség

Szövegalkotás	(B) feladat	0-6	7-13	14-20	21-26
---------------	-------------	-----	------	-------	-------

	0	93	67	6	0
	1	39	52	12	4
	2	33	84	39	8
	3	33	107	77	13
	4	15	60	148	95

A Szövegalkotás, a koherens, megfelelően szerkesztett írás készsége is általában erősen korrelál a helyes nyelvhasználattal és szókinccsel. A táblázat azt mutatja, hogy a jó Nyelvhelyesség pontszámot elérők magas pontszámot kaptak a Szövegalkotás szempont alapján is. Viszont sokan kaptak (22%) magas (3-4) pontot a szövegalkotásra azok közül is, akik 50% alatt teljesítettek Nyelvhelyességből. Ez az eredmény megint az Íráskészség értékelések finomításának szükségességét veti fel.

Nyelvhelyesség

Szókincs	kifejezőmód	(B) feladat	0-6	7-13	14-20	21-26
		0	92	67	6	0
		1	45	30	5	0
		2	39	91	21	1
		3	25	94	52	3
		4	11	68	103	16
		5	1	20	95	100

A Szókincs, kifejezőmód eredménye az Íráskészség vizsgarész-összetevőben nagyban összecseng a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevő eredményével. Egyértelműen, minél magasabb a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevő pontszáma, annál magasabb az Íráskészség „B” feladatában a Szókincs, kifejezőmódra kapott pontszám. Itt azoknak az eseteknek a száma sem magas, ahol a javítók magas pontszámot adtak a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevőben gyengén teljesítő vizsgázónak.

Nyelvhelyesség

Nyelvhelyesség, helyesírás	(B) feladat	0-6	7-13	14-20	21-26
	0	100	75	8	0
	1	58	73	10	0
	2	30	88	37	2
	3	20	88	82	7
	4	5	42	114	42
	5	0	4	31	69

Az Íráskészség „B” feladatának Nyelvhelyesség értékelése van leginkább összhangban a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevő eredményével. A javítók a Nyelvhelyesség skálával magabiztosabban dolgoznak, mint a Feladatteljesítés, Szövegalkotás vagy a Hangnem skálákkal, melyek kevésbé tradicionális, bár nem kevésbé fontos értékelési kritériumok.

Nyelvhelyesség

Íráskép	(B) feladat	0-6	7-13	14-20	21-26
	0	89	66	8	0
	1	124	304	274	120

A „B” feladat Íráskép eredménye megint mutatja azt a tendenciát, hogy a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevőben gyengén teljesítők között vannak a nem olvasható kézírással írók.

Az „A” feladat kapcsolatát a 3. vizsgarész-összetevővel, a Hallott szöveg értésével, az alábbi táblázatok mutatják.

Hallott szöveg értése

A feladat teljesítése	(A) feladat	0-5	6-11	12-17	18-23
	0	29	74	8	1
	1	19	43	6	0
	2	16	67	13	3
	3	10	62	23	4
	4	18	71	57	8
	5	15	135	188	115

Az Íráskészség vizsgarész „A” feladat teljesítése szempontjának és a Hallott szöveg értése eredményeinek összevetése egyenletes megoszlást mutat: a Hallott szöveg értésében jól teljesítők jobb eredményt értek el az Íráskészség „A” feladatának teljesítésében. A gyenge teljesítményeknél az a jellemzőbb, hogy aki az írás feladatot a megadott szempontok szerint gyengén írta meg, az a Hallott szöveg értésében sem ért el jó eredményt, olyan vizsgázó viszont több van, aki 4-5 pontos írás feladatteljesítés mellett gyengébb Hallott szöveg értése eredményt ért el (24%). Ez az A2 szintű írásfeladat és a B2 szintű Hallott szöveg értése feladat szintkülönbségét jól mutatja.

Hallott szöveg értése

Érthetőség	(A) feladat	0-5	6-11	12-17	18-23
	0	29	74	9	1
	1	22	42	4	0
	2	12	72	7	1
	3	21	91	55	7
	4	16	116	102	32
	5	7	57	118	90

Ebből a táblázatból is azt a tendenciát látjuk, hogy az A2 szintű írásfeladatot nagyobb eséllyel oldják meg azok is olyan nyelvi hibák nélkül, melyek akadályozzák a megértést, akik a B1 szintű Hallott szöveg értésében a két alacsonyabb pontszám kategóriában teljesítettek. A vizsgázók 20%-a 50%-nál gyengébb Hallott szöveg értése teljesítmény mellett 4-5 pontot szereztek az A2-es szintű produktív feladat Érthetőség kritériumában.

Hallott szöveg értése

Íráskép	(A) feladat	0-5	6-11	12-17	18-23
	0	29	75	8	1
	1	78	377	287	130

Az Íráskép estében is a szokásos tendenciát látjuk, a 3. vizsgarész-összetevőben jobban teljesítők kisebb eséllyel írnak olvashatatlanul.

Hallott szöveg értése

A feladat teljesítése	(B) feladat	0-5	6-11	12-17	18-23
	0	36	110	12	1
	1	24	59	12	0
	2	14	78	20	2
	3	16	86	41	8
	4	13	72	88	33
	5	4	47	122	87

A „B” feladat estében egyértelműen erős az összefüggés a Hallott szöveg értése és az Íráskészség feladatteljesítés szempontja között. Azok, akik a komplexebb írásfeladatban

a kommunikatív célnak megfelelő szöveget tudtak írni, a Hallott szöveg értésében is jobb eredményeket értek el.

Hallott szöveg értése

Hangnem	(B) feladat	0-5	6-11	12-17	18-23
	0	40	123	13	1
	1	34	134	47	9
	2	33	195	235	121

A Hangnem értékelési szempont esetében is erős az összefüggés a két vizsgált elem között. A Hallott szöveg értése feladatsorban kimagaslóan jó eredményt elért vizsgázók, ebben az értékelési szempontban is többségében 2 pontot értek el. Ez a tendencia viszont is jelen van, azzal a különbséggel, hogy gyengébb Hallott szöveg értése esetén is (az alsó 2 teljesítmény csoportban) elég sokan szereztek 2 pontot írásművük hangnemére (23%). Ez valószínűleg megint annak tudható be, hogy a javítók nem tudják megfelelően értelmezni a Hangnem kritériumot, és könnyen adják a 2 pontot.

Hallott szöveg értése

Szövegalkotás	(B) feladat	0-5	6-11	12-17	18-23
	0	38	115	12	1
	1	19	64	19	5
	2	22	87	42	13
	3	18	108	85	19
	4	10	78	137	93

A Szövegalkotás szempont esetében is egyértelmű a tendencia, hogy aki a Hallott szöveg értésében a magasabb tartományokban teljesített, az nagyobb valószínűséggel kapott magasabb pontot írása szerkesztettségére. Itt is van egy csoport, a 6-11 pontos Hallott szöveg értése eredmény, ahol magas a Szövegalkotásra 3 pontot kapók száma (108). Mivel ez már B1 szintű feladat, itt inkább a skála vagy a javítás problémáira gondolhatunk.

Hallott szöveg értése

Szókincs, kifejezésmód	(B)	0-5	6-11	12-17	18-23
------------------------	-----	-----	------	-------	-------

	feladat				
	0	36	115	13	1
	1	23	50	7	0
	2	24	94	33	1
	3	15	93	61	5
	4	8	71	91	28
	5	1	29	90	96

A 3. vizsgarész-összetevő és a „B” írásfeladat Szókincs, kifejezőmód szempontja alapján elért eredmények összevetése azt mutatja, hogy itt az összefüggés mindkét irányban egyértelműen fennáll. A Hallott szöveg értése eredményének növekedésével emelkedik az írásban használt szókincs minősége. Ez minden bizonnyal annak tulajdonítható, hogy itt finomabb, 0-5 pont között differenciáló a skála, és a tradicionális szempont régóta ismert a javítók számára.

Hallott szöveg értése

Nyelvhelyesség, helyesírás	(B) feladat	0-5	6-11	12-17	18-23
	0	42	127	13	1
	1	30	87	24	0
	2	21	94	37	5
	3	9	93	79	16
	4	5	47	104	47
	5	0	4	38	62

A Nyelvhelyesség, helyesírás eredmény egyértelmű összefüggést mutat a Hallott szöveg értéseivel. A Hallott szöveg értése eredményének növekedésével a nyelvhasználat minőségére kapott eredmény is emelkedik. Ez ismételtén annak tulajdonítható, hogy a skála 0-5 pont közötti differenciálásra ad lehetőséget, és a tradicionális nyelvhelyesség szempont a leginkább és legrégebben használt értékelési szempont a tanárok körében.

Hallott szöveg értése

Íráskép	(B) feladat	0-5	6-11	12-17	18-23
	0	35	111	16	1
	1	72	341	279	130

Itt is egyértelmű a kapcsolat a gyenge Hallott szöveg értése teljesítmény és az olvashatatlan írás között, csak magasabb a 0 pontosok száma, mint az „A” feladatnál. A „B” feladat esetében, úgy tűnik, az összetettebb írásfeladat a gyengébb nyelvtudású vizsgázókat kapkodásra és nem áttekinthető/olvashatatlan szöveg beadására készítette.

A 0 pontos Íráskészség teljesítmények száma és százalékos aránya a 4. vizsgarész-összetevő értékelési szempontjai szerint az alábbi táblázatban látható:

	0 pontos dolgozatok száma	%
A feladat teljesítése (A)	112	11,4
Érthetőség (A)	113	11,5
Íráskép (A)	113	11,5
A feladat teljesítése (B)	159	16,1
Hangnem (B)	177	17,9
Szövegalkotás (B)	166	16,8
Szókincs, kifejezésmód (B)	165	16,7
Nyelvhelyesség, helyesírás (B)	183	18,6
Íráskép (B)	163	16,5

Láthatjuk, hogy az A2 szintű „A” feladatban 11% körüli a 0 pontos teljesítmény minden részkészség terén, míg a B1 szintű „B” feladatban 17-18% egyáltalán nem tud megbirkózni a szinttel. A két feladat közötti szintkülönbséget a teljesítménykülönbség e tekintetben is jól mutatja.

Az első három vizsgarész-összetevő és az Íráskészség „A” és „B” feladata eredményeinek fenti összevetéséből levont következtetéseket tovább finomítják a kiszámolt korrelációs együtthatók. Az alábbi táblázat a korrelációt mutatja a 4. összetevő szem-

pontjai és az első 3 összetevő összpontszáma között (az elemzés a hagyományos Pearson-féle korreláció számítással készült).

4.1. táblázat. Az egyes pontszámok közötti korrelációk

	1. összetevő összpontszáma	2. összetevő összpontszáma	3. összetevő összpontszáma
A feladat teljesítése (A)	0,61	0,58	0,51
Érthetőség (A)	0,63	0,62	0,55
Íráskép (A)	0,35	0,32	0,28
A feladat teljesítése (B)	0,67	0,67	0,59
Hangnem (B)	0,58	0,56	0,48
Szövegalkotás (B)	0,60	0,59	0,50
Szókincs, kifejezésmód (B)	0,71	0,72	0,64
Nyelvhelyesség, helyesírás (B)	0,71	0,73	0,66
Íráskép (B)	0,43	0,39	0,33

A táblázatból láthatjuk, hogy szinte minden Íráskészség értékelési szempont és a másik három vizsgarész-összetevő között erős korreláció van. A korrelációs együtthatók különösen erős korrelációt mutatnak az Íráskészség Szókincs, kifejezésmód és a Nyelvhelyesség, helyesírás szempontjai és a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevő valamint az Olvasott szöveg értéke vizsgarész-összetevő között. A Hallott szöveg értéke kicsit gyengébben korrelál az Íráskészség szempontjaival, de ez a vizsgarész-összetevő is a Szókincs, kifejezésmóddal és a Nyelvhelyesség, helyesírással korrelál legerősebben. Az Íráskép mindennel gyengén korrelál, de, mint említettük, ez nem egy nyelvtudással kapcsolatos kritérium, hanem pedagógiai szempontból van helye az értékelési skálában. Azt is érdemes megjegyezni, hogy az Íráskészség B1-es szintre vonatkozó szempontjai erősebben korrelálnak minden vizsgarész-összetevővel, mint az A2-es „A” feladat eredményei ugyanazokra a készségekre vonatkozóan.

A feladatok magyarázó erejét is megvizsgáltuk. A táblázat egy sora azt mutatja, hogy mennyire magyarázza a 4. összetevő megfelelő pontszáma az első 3 összetevő pontszámát külön-külön. Minél nagyobb a magyarázó erő, annál inkább előrevetíti az adott feladatra kapott pontszám a másik vizsgarész-összetevőre kapott pontszámot.

	1. összetevő összpontszáma	2. összetevő összpontszáma	3. összetevő összpontszáma
A feladat teljesítése (A)	0,37	0,34	0,26
Érthetőség (A)	0,40	0,39	0,30
Íráskép (A)	0,13	0,10	0,08

A feladat teljesítése (B)	0,45	0,46	0,35
Hangnem (B)	0,34	0,31	0,23
Szövegalkotás (B)	0,36	0,35	0,25
Szókincs, kifejezésmód (B)	0,51	0,52	0,40
Nyelvhelyesség, helyesírás (B)	0,50	0,53	0,43
Íráskép (B)	0,19	0,15	0,11

Magyarázó erő az összetevők között

A táblázat alapján erős magyarázó erő van az Íráskészség Szókincs, kifejezésmód és Nyelvhelyesség, helyesírás szempontjai, valamint a Nyelvhelyesség és az Olvasott szöveg értéke vizsgarész-összetevők között. A Hallott szöveg értéke vizsgarész-összetevővel a magyarázó erő valamivel gyengébb.

2.4.1. Összegzés

Előrevetítettük, hogy az Íráskészség vizsgarész-összetevővel vannak problémák a középszintű érettségiben a vizsgarész-összetevő nem standardizált jellege miatt. Egy vegyes szintre készült, nem kipróbált feladatokkal dolgozó, egy nem képzett értékelő által (aki ráadásul a vizsgázó saját tanára) szemi-objektív értékelési skála alapján javított vizsgarész-összetevő mindenképpen csökkenti a vizsga megbízhatóságát. Ezekhez a problémákhoz képest a megbízhatósági mutatók elfogadhatók.

A teljesítményeket jobban differenciáló és még megbízhatóbb vizsgarész-összetevő érdekében a javaslatok a következők:

- az értékelési skálán finomítani kell (főleg hangnem, szerkezet)
- ha a vizsga tisztán B1 szintű lesz, új értékelési skálát kell készíteni; ehhez segítene javított dolgozatok újrajavítása képzett értékelőkkel
- dupla javítás középszinten is
- kipróbálás

3. Tanulságok és javaslatok

1. A középszintű angol nyelvi írásbeli érettségi összességében a megbízhatósági adatok alapján jól működött. Mivel egy mostanihoz hasonló elemzés csak az érettségi javítása és az érettségi eredményeinek összesítése után lehetséges, nem látom reálisan megoldhatónak, hogy idő legyen arra, hogy az eredmények közzététele előtt a gyenge itemeket kivegyük és ezek nélkül számoljuk a pontszámokat és az eredményeket. Ez egyébként az angol nyelvi középszintű érettségi esetében nem hozna lényeges változást a gyenge itemek alacsony száma miatt.

Viszont javaslom, hogy ezt az elemzést az angol nyelvi tételkészítő munkacsoport megismerje, mivel a részletes adatok segíthetik a későbbi feladatírás megbízhatóbbá tételét a feladatok és itemek nehézségi szintjének finomításánál.

Mint az elemzésből láttuk, egy itemet nem ítélnénk meg pusztán annak alapján, hogy viszonylag kevesen oldották meg. A jól mérő, de alacsony megoldottságú itemnek, ha jól differenciál a teljesítmények között és a képességekkel jól korrelál, helye van a vizsgarész-összetevőkben; ha viszont a feladat belső konzisztenciája gyenge, és az itemek között több nem korrelál a képességekkel, nem jó a feladat. Ezeket az adatokat viszont előre nem tudjuk, tehát csak az előzetes kipróbálás és a fokozottan koncentrált előzetes szakmai odafigyelés és megítélés hozhat e tekintetben még jobb eredményt.

2. A teljes írásbeli vizsgafeladat és itemelemzése azt mutatja, hogy a feladatok és itemek túlnyomó többsége az Íráskészség kivételével B1 szintű, a megbízhatósági adatok jók, és ez arra utal, hogy be lehetne vezetni a tiszta B1 szintű vizsgát. Az Olvasott szöveg értése és az Íráskészség jobb teljesítmények felé nyújtott görbéjét kiegyenlítették a Nyelvhelyesség és a Hallott szöveg értése szinte tiszta B1 szintű itemei, így a teljes vizsga teljesítménygörbéje a normálshoz közelít. Amíg nincs lehetőség előzetes kipróbálásra és az Íráskészség vizsgarész-összetevő megbízhatóbbá tételére, csak a tételkészítők még alaposabb moderálási munkája javíthatja tovább a teszt belső konzisztenciáját. Egy tisztán B1 szintű feltétlenül jobban mérő, megbízhatóbb vizsga lenne, mint egy vegyes szintekre kalibrált. A két szinttel való működés szakmai nehézségei miatt a nemzetközi gyakorlatban is egy szintre készülnek a vizsgák. Ez a változás a vizsga megítélését és tekintélyét is növelné.
3. Az elemzés egyértelműen arra a következtetésre jutott, hogy az úgynevezett „produktív”, azaz „beírós” feladatoknak fontos helye van az írásbeli vizsgán, annak

ellenére, hogy ezeknél a legnagyobb a megoldatlanság aránya és gyengébb a teljesítmény. Ezek a feladatok kimondottan jól mértek, és megbízható mutatóik is magasak. Ezért az első három vizsgarész-összetevőben ajánlom alkalmazásukat. Ha a tiszta B1 szint és a nyílt végű feladatok alkalmazása miatt az első időben gyengébb teljesítmények születnek, oktatáspolitikai döntéssel lehet mérlegelni a vizsgapontok érdemjegyre váltását. A produktív feladatok jó megbízhatósági mutatói és gyenge teljesítettség az azt mutatja, hogy a felkészítésre nagyobb hangsúlyt kell helyezni.

4. A vizsgafejlesztés kezdetén a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevő kisebb arányát (12%, míg a többi vizsgarész-összetevőé 22%) középszinten az indokolta, hogy az alacsonyabb nyelvi szinteken a sikeres kommunikáció elérése volt a legfőbb kitűzött cél, ami számos olyan nyelvi pontatlanságot megenged, amely a sikeres kommunikációt nem gátolja. A vizsgarész-összetevő ezt a kommunikációs készségeket erősítő célt közvetítette a nyelvtanulók és a tanárok felé. 14 év tapasztalata azt mutatja, hogy mivel a feladattípusok és a nehézségi szintek már minden tanár és vizsgázó számára ismertek, valamint az eddigi feladatsorok mindenki számára hozzáférhetőek, megalapozottnak tűnik az a változás, hogy a Nyelvhelyesség vizsgarész-összetevő, az emelt szinthez hasonlóan, azonos súllyal szerepeljen az értékelésben (30%), és a nyelvi kifejezés pontosságára nagyobb hangsúlyt fektessünk.
5. Az írásbeli vizsga leggyengébb láncszeme az Íráskészség vizsgarész-összetevő; a problémákat a középszintű érettségiben a vizsgarész-összetevő nem standardizált jellege okozza. Egy vegyes szintre készült, nem kipróbált feladatokkal dolgozó, egy nem képzett értékelő által (aki ráadásul a vizsgázó saját tanára) szemi-objektív értékelési skála alapján javított vizsgarész-összetevő mindenképpen csökkenti a vizsga megbízhatóságát. Ezekhez a problémákhoz képest a megbízhatósági mutatók elfogadhatók.

A teljesítményeket jobban differenciáló és megbízhatóbb vizsgarész-összetevő érdekében több szinten kellene a vizsgarész-összetevőn változtatni.

Amennyiben a vizsga egységes B1 szintű lenne, az Íráskészség „A” feladata maradhatna interakciós és tranzakciós szöveg létrehozása, csak valamivel magasabb szinten, összetettebb létrehozandó szöveggel. Ebben az esetben ennek megfelelő új értékelési skálát kellene kidolgozni. A jelenlegi értékelési skála felülvizsgálata is ajánlott, mert úgy tűnik, a magasabb pontszámok felé torzít. Jelenleg az „A” feladat értékelési kritériumai a feladat teljesítése, az érthetőség és az íráskép. A2 szinten a cél csupán az, hogy az írásmű elérje a kommunikáció célját (a feladat teljesítése), tehát például valóban tanácsot kérjen, és ne arról írjon, milyen jó volt a kirándulás,

átmenjen az üzenet (érthetőség), ha hibásan és nem mindig pontos szókinccsel is, és olvasható legyen a kézírás. A magas átlageredmény azt mutatja, hogy ez a feladattípus A2 szinten elég jól megy, a szint emelése elképzelhető. Természetesen a saját, külön erre a feladatra nem képzett tanár egyszemélyes javítása nagy hibalehetőséget hordoz. A B1 szintre való áttérést az Íráskészség vizsgarész-összetevő esetében az is alátámasztja, hogy az Íráskészség B1-es szintre vonatkozó szempontjai erősebben korrelálnak minden vizsgarész-összetevővel, mint az A2-es „A” feladat eredményei ugyanazokra a készségekre vonatkozóan.

Egy megbízhatóbb Íráskészség értékeléshez a jelenlegi feladatokkal a következőkre lenne szükség:

- statisztikailag értékelhető számú dolgozat újrjavítása a konkrét problémák feltárására, és ennek alapján a skálák módosítása (a Hangnem és a Szövegalkotás szempontok különösen problematikusak)
- az értékelők szakmai képzése (emelt szinten új képzések indítása és a jelenlegi vizsgáztatók ismételt képzése; de középszinten is valamilyen továbbképzés)
- egy dolgozat két értékelő általi javítása (ez emelt szinten alapvető lenne, de középszinten is legalább két értékelőre lenne szükség a skálák felülvizsgálata mellett).

Az angol nyelvi érettségi hazai és külföldi szakmai visszajelzései általában igen pozitívak, és az éles vizsgák értékelésénél minimális probléma szokott előfordulni. A vizsga nem igazán megbízható részei a Beszédkészség és az Íráskészség értékelés. Ha ebben előrelépünk, egy nemzetközileg is magas nivójú, megbízható vizsgát kapunk.

Az angol nyelvi tételkészítő bizottság e tanulmány elkészítése előtt összeállított változtatási javaslatait az emelt szintű érettségit elemző tanulmány tartalmazza.

A 2012. május-júniusi angol nyelvi érettségi vizsga írásbeli feladatainak elemzése

EMELT SZINT

1. Bevezetés

Az alábbiakban a TÁMOP-3.1.8-09/1-2010-0004 számú projekt keretében végzett, a 2012. májusi-júniusi érettségi írásbeli vizsgarészeit érintő mérésmetodikai vizsgálat eredményeit összegezzük három részben. A három rész külön dokumentumokként került átadásra.

- I. rész: Az Olvasott szöveg értése vizsgarész és a Hallott szöveg értése vizsgarész item- és feladatszintű elemzése;
- II. rész: A Nyelvhelyesség és Íráskészség vizsgarész item- és feladatszintű elemzése külön kitérve a két vizsgarész eredményeinek korrelációjára;
- III. rész: Az eredmények összefoglalása és javaslatok megfogalmazása.

2. I. rész

2.1. Olvasott szöveg értése

2.1.1. Áttekintés

	Task 1	Task 2	Task 3	Task 4	Összesen:
Maximális pont	7	6	8	9	30
Átlag pont	5,1	3,8	6,0	6,1	21
Teljesítés (%)	73	63	75	68	70

Ez a vizsgarész négy feladatból és összesen 30 itemből állt. Az írásbeli vizsga három készséget mérő vizsgarésze közül itt születtek a legjobb eredmények. Az első és a harmadik feladat esetében látható, hogy az átlageredmények olyan magasak, hogy a vizsgázoí teljesítmények differenciált mérésére kevésbé voltak alkalmasak. Ezt a funkciót jobban a második és a negyedik feladat volt képes betölteni.

Az első feladat feleletválasztás, ahol azt kell a vizsgázónak eldöntenie, hogy a szöveghez kapcsolódó állítások igazak (A), hamisak (B), vagy ez nem eldönthető, mert a szöveg nem tartalmaz ezzel kapcsolatos információt (C). Különösen a B és C válaszok egyértelmű megkülönböztetése szokott problémát okozni ennek a feladattípusnak a megoldásakor – éppen emiatt a viszonylag nehezebb feladatok közé szokták sorolni. Ebben az esetben ezt a percepciót meghazudtolóan jó eredmények születtek.

A második feladatban a vizsgázó egy szöveget olvas el, majd annak hiányos összefoglalóját kell egy-egy szóval kiegészítenie. A teljesítettségi átlagot tekintve ez a feladat hozta statisztikai szempontból a legjobb eredményt.

A harmadik feladat típusát tekintve egymáshoz rendelés, ahol a vizsgázónak a mondatok két részét kell az olvasott szöveg alapján összekapcsolnia. Ez bizonyult a vizsgarész legkönnyebb feladatának. Miután átlagosan 6 pontot értek el a vizsgázók a lehetséges 8-ból, ez a feladat tudta a legkevésbé kimutatni a vizsgázoí szintkülönbségeket.

A negyedik feladat szövegkiegészítés, ahol 2-5 elemből álló szókapcsolatokat emeltek ki az alapszövegből, és a vizsgázó feladata, hogy ezeket visszaillesse eredeti helyükre. Ugyan az eredmények alapján viszonylag könnyűnek bizonyult a feladat, mégis, az egyes itemek megbízhatóságát tekintve jól működött.

2.1.2. Itemszintű vizsgálat

A részletes itemszintű vizsgálat során a következő szempontok szerint tekintjük át az egyes itemek működését:

- *megoldottság*: az itt szereplő százalékos érték azt jelzi, hogy a vizsgázók milyen arányban oldották meg helyesen az adott itemet,
- *megbízhatóság (Pontbiszeriális korreláció)*: egy item akkor illeszkedik a teljes teszt által mérni kívánt mögöttes képességskálára, ha a jó válaszok pontbiszeriális korrelációja pozitív (legalább 0,2), a rossz válaszok pontbiszeriális korrelációja pedig negatív. Ez jelenti azt ugyanis, hogy a jó eredményt elért diákok nagyobb valószínűséggel oldották meg a feladatot gyengébb eredményt elért társaiknál. Alább a jó válaszokra vonatkozó értékeket adjuk meg.,
- *magyarázó erő*: Az itt közölt értékek azt jelzik, hogy mennyiben jelzi előre az adott itemre kapott pontszám az érettségi összpontszámát. Az első érték az adott item pontszámát nem számítva adja meg a magyarázó erőt, míg a második érték az összes item eredményeit tartalmazza. Minél magasabb az érték, annál jobban magyarázza az itemnél elért összeredmény a teljes érettségi eredményét.

A vizsgálat alapján az itemek működésének minőségét foglaljuk röviden össze feladatonként. A legjobban és a legrosszabbul mérő item esetében a PCM (partial credit model) ábráit is bemutatjuk illusztrációképpen. Itt annak valószínűségét látjuk, hogy mekkora az elméleti valószínűsége annak, hogy adott képességszinten a vizsgázó megoldja a feladatot. Lépcsős függvényként jelenik meg a tapasztalati valószínűség, vagyis a vízszintes vonalak azt jelentik, hogy az adott tartományba eső képességponttal rendelkező vizsgázók milyen arányban oldották meg a feladatot helyesen. A szürke számok a különböző képességtartományokba eső vizsgázók számát jelölik.

1. feladat

I/1. item

Megoldottság: 83%

Pontbiszeriális korreláció: 0,30

Magyarázó erő: 0,090 / 0,102

I/2. item

Megoldottság: 61%

Pontbiszeriális korreláció: 0,41

Magyarázó erő: 0,162 / 0,180

I/3. item

Megoldottság: 77%

Pontbiszeriális korreláció: 0,25

Magyarázó erő: 0,065 / 0,077

I/4. item

Megoldottság: 69%

Pontbiszeriális korreláció: 0,40

Magyarázó erő: 0,159 / 0,176

I/5. item

Megoldottság: 67%

Pontbiszeriális korreláció: 0,18

Magyarázó erő: 0,024 / 0,023

I/6. item

Megoldottság: 69%

Pontbiszeriális korreláció: 0,34

Magyarázó erő: 0,106 / 0,121

I/7. item

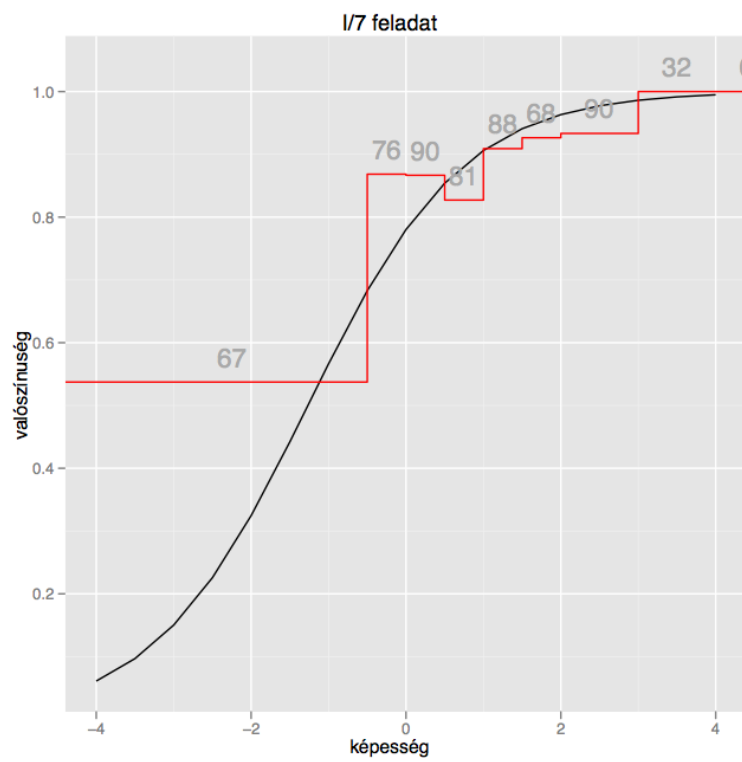
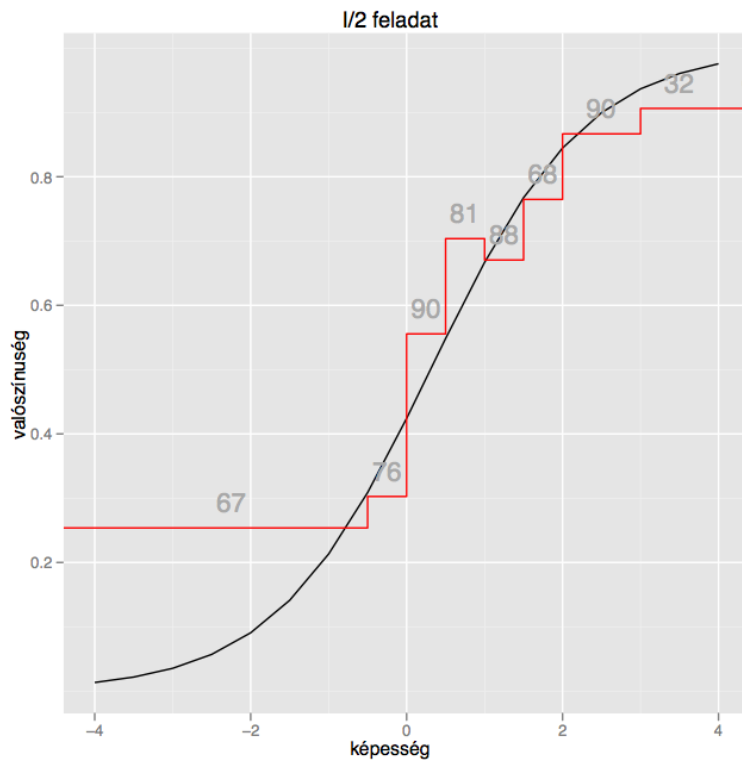
Megoldottság: 85%

Pontbiszeriális korreláció: 0,26

Magyarázó erő: 0,069 / 0,079

Mint látható, a feladat itemenkénti megoldottsága is szinte konstans módon rendkívül magas. A pontbiszeriális korreláció értékek a minimum szinten mozognak; csak a 2. és a 4. item esetében jelzik, hogy a gyengébb képességű vizsgázók valóban kisebb eséllyel adtak helyes választ, így ez a két item illeszkedik viszonylag jobban a teljes érettség in mért képességskálára. A feladat összes iteme meglehetősen alacsony magyarázó erővel rendelkezik az érettség in elért összeredményre vonatkozóan. A 2. és a 7. itemre vonatkozó képesség-függvény modellek jó illusztrálják, hogy míg az előbbi esetben a legalacsonyabb képességszintre besorolt 67 vizsgázó egy elfogadható, 25%-os valószínűséggel oldja meg a feladatot, addig a 7. itemnél ugyanezek a tanulók már közel 55%-os eséllyel lesznek sikeresek, így itt jelentősen csökken a jó és rossz képességek közötti disztinkció.

Megfigyelhető, hogy a feladatban szereplő helyes állításokról (1., 3., 7.) tudták a vizsgázók a legkönnyebben megállapítani, hogy egybevágnak a szövegben olvasott információkkal. Ez önmagában várható is, ám ezek az itemek túl könnyűnek bizonyultak ahhoz, hogy a teljesítmények között diszkrimináljanak, illetve hogy a teljes vizsga nehézségi szintjéhez közelítsenek. A hamis és „nincs információ” típusú állítások jelentettek viszonylag nagyobb kihívást; a két legjobban mérő item (2., 5.) is ezek közé tartozott.

2. feladat

I/8. item

Megoldottság: 83%

Pontbiszeriális korreláció: 0,39

Magyarázó erő: 0,159 / 0,173

I/9. item

Megoldottság: 92%

Pontbiszeriális korreláció: 0,31

Magyarázó erő: 0,104 / 0,112

I/10. item

Megoldottság: 61%

Pontbiszeriális korreláció: 0,47

Magyarázó erő: 0,228 / 0,248

I/11. item

Megoldottság: 23%

Pontbiszeriális korreláció: 0,47

Magyarázó erő: 0,183 / 0,200

I/12. item

Megoldottság: 76%

Pontbiszeriális korreláció: 0,51

Magyarázó erő: 0,286 / 0,304

I/13. item

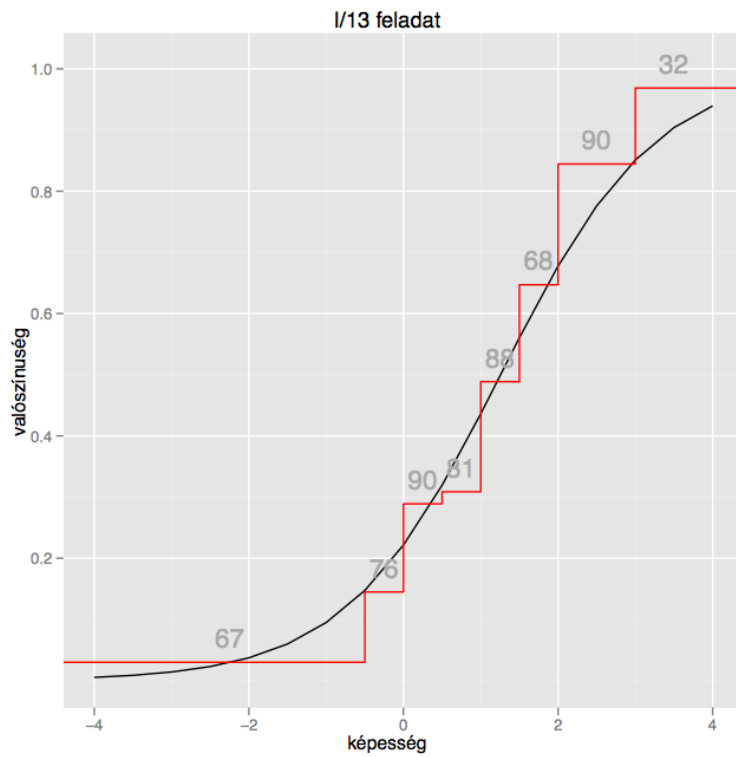
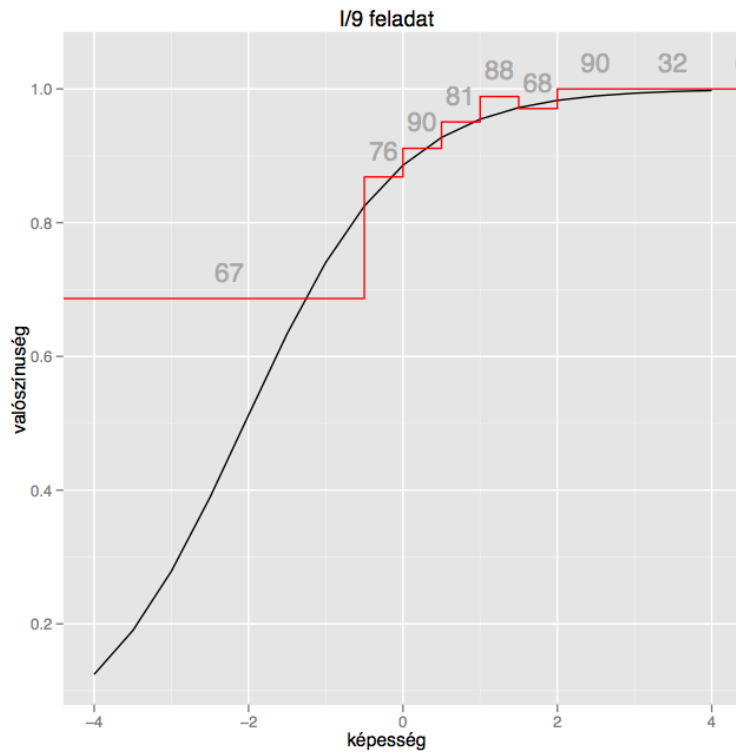
Megoldottság: 43%

Pontbiszeriális korreláció: 0,57

Magyarázó erő: 0,297 / 0,318

A feladat az itemek megoldottságát tekintve viszonylag egyenletes eredményeket mutat. A pontbiszeriális korreláció értékek elfogadhatóak; a legjobb adatok a megoldottság szempontjából is legkiemelkedőbb itemeknél figyelhetőek meg (10., 13.), illetve szintén jók az értékek a meglehetősen nehéz 11. itemnél és a könnyebb 12. item esetében. Amennyiben a magyarázó erőt tekintjük, a feladat utolsó két iteme áll a leginkább összhangban az összeredménnyel. A 9. itemre vonatkozó képességfüggvény egyértelműen alátámasztja, hogy „szinte mindenki” meg tudta oldani – még a leggyengébb vizsgázók is közel 70%-os eséllyel járnak sikerrel. A 13. itemnél ideális módon illeszkednek a képességszintek az elméleti megoldási valószínűséghez.

A szövegkiegészítéssel feladatoknál mindig fennáll a veszély, hogy az eredeti szöveg elolvasása nélkül is ki lehet találni a beírandó szót. A 8. és a 9. item esetében ez már-már bizonyítottnak tűnik, míg a többi item a fenti értékek alapján is kifejezetten jól működött. A helyes megoldást adó szavak (a 13. item kivételével) a már B1 szinten is elvárt alapszókincs körébe tartoznak, ami szintén a feladat érdemének tekinthető, hiszen így a nehézséget valóban az eredeti szöveg megértése jelentette a vizsgázók számára.

3. feladat

I/14. item

Megoldottság: 75%

Pontbiszeriális korreláció: 0,40

Magyarázó erő: 0,157 / 0,173

I/15. item

Megoldottság: 82%

Pontbiszeriális korreláció: 0,38

Magyarázó erő: 0,164 / 0,179

I/16. item

Megoldottság: 48%

Pontbiszeriális korreláció: 0,58

Magyarázó erő: 0,311 / 0,332

I/17. item

Megoldottság: 86%

Pontbiszeriális korreláció: 0,36

Magyarázó erő: 0,141 / 0,153

I/18. item

Megoldottság: 80%

Pontbiszeriális korreláció: 0,41

Magyarázó erő: 0,181 / 0,197

I/19. item

Megoldottság: 82%

Pontbiszeriális korreláció: 0,40

Magyarázó erő: 0,169 / 0,183

I/20. item

Megoldottság: 70%

Pontbiszeriális korreláció: 0,52

Magyarázó erő: 0,275 / 0,295

I/21. item

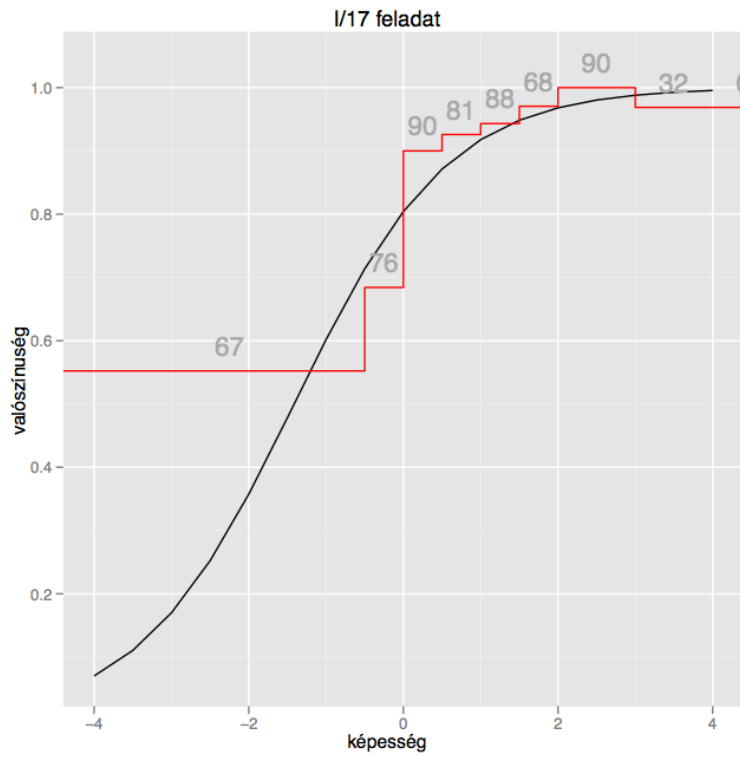
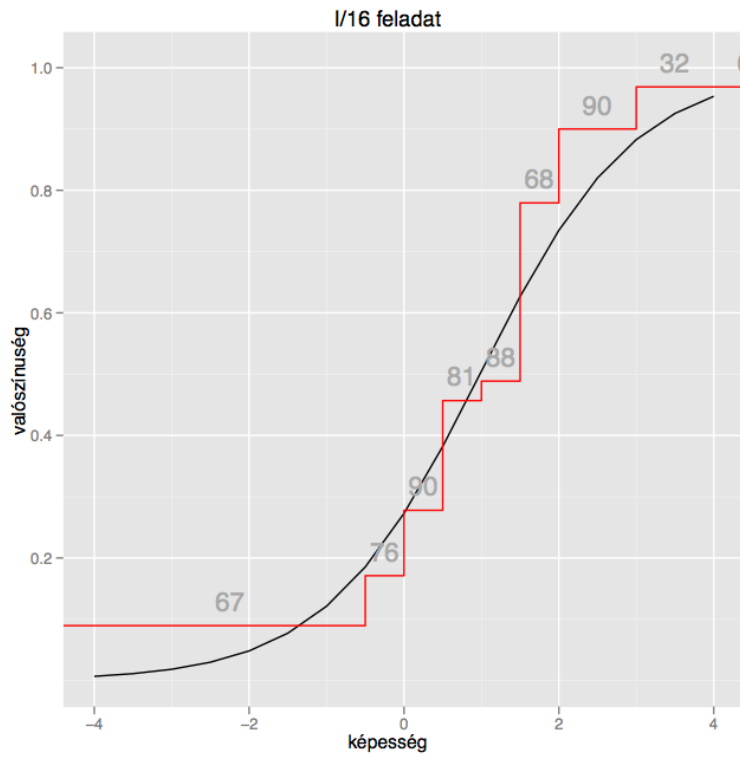
Megoldottság: 75%

Pontbiszeriális korreláció: 0,43

Magyarázó erő: 0,179 / 0,196

Az itemek megoldottsága egy kivétellel (16.) konzisztens módon nagyon magas értéket mutat. A megbízhatóságot alátámasztó pontbiszeriális korreláció kifejezetten jó a 16. és a 20. item esetében, ami a feladatok megoldottságával is összhangban van. A magyarázó erő – itemszinten – kiemelkedően magas a 16. itemnél, míg a többi item esetében átlagos. Míg a 16. itemnél ideális módon illeszkednek a képességszintek az elméleti megoldási valószínűséghez (csak minimálisan tolódnak el a nagyobb valószínűség felé), a 17. itemnél a legalacsonyabb képességszinttel rendelkezők is közel 60% eséllyel sikeresek a megoldásban.

Az előző feladathoz hasonlóan, az egymáshoz rendeléses feladatoknál is probléma lehet, ha a szöveg elolvasása nélkül is (szinte teljes biztonsággal) megoldható a feladat. A konkrét itemeket vizsgálva kiderül, hogy a 15. és a 17. item esetében valamilyen időtartamot kifejező befejezés hiányzik a mondatból; éppen kettő ilyen befejezés áll rendelkezésre, és a mondatok értelméből fakadóan egyértelműnek tűnik az alapszöveg nélkül is, hogy a helyes párosítás 15H és 17I. A 19. item már-már közhelyszerű állítása szintén könnyűnek bizonyult a vizsgázók túlnyomó többsége számára. A kiválóan mérő 16. item minősége talán elsősorban a nyelvtanilag és akár értelmileg is lehetséges befejezések nagyobb számán múlhatott.

4. feladat

I/22. item

Megoldottság: 63%

Pontbiszeriális korreláció: 0,57

Magyarázó erő: 0,321 / 0,342

I/23. item

Megoldottság: 69%

Pontbiszeriális korreláció: 0,57

Magyarázó erő: 0,344 / 0,364

I/24. item

Megoldottság: 76%

Pontbiszeriális korreláció: 0,45

Magyarázó erő: 0,214 / 0,231

I/25. item

Megoldottság: 76%

Pontbiszeriális korreláció: 0,53

Magyarázó erő: 0,305 / 0,323

I/26. item

Megoldottság: 60%

Pontbiszeriális korreláció: 0,53

Magyarázó erő: 0,278 / 0,298

I/27. item

Megoldottság: 57%

Pontbiszeriális korreláció: 0,59

Magyarázó erő: 0,351 / 0,372

I/28. item

Megoldottság: 80%

Pontbiszeriális korreláció: 0,48

Magyarázó erő: 0,253 / 0,270

I/29. item

Megoldottság: 63%

Pontbiszeriális korreláció: 0,61

Magyarázó erő: 0,386 / 0,406

I/30. item

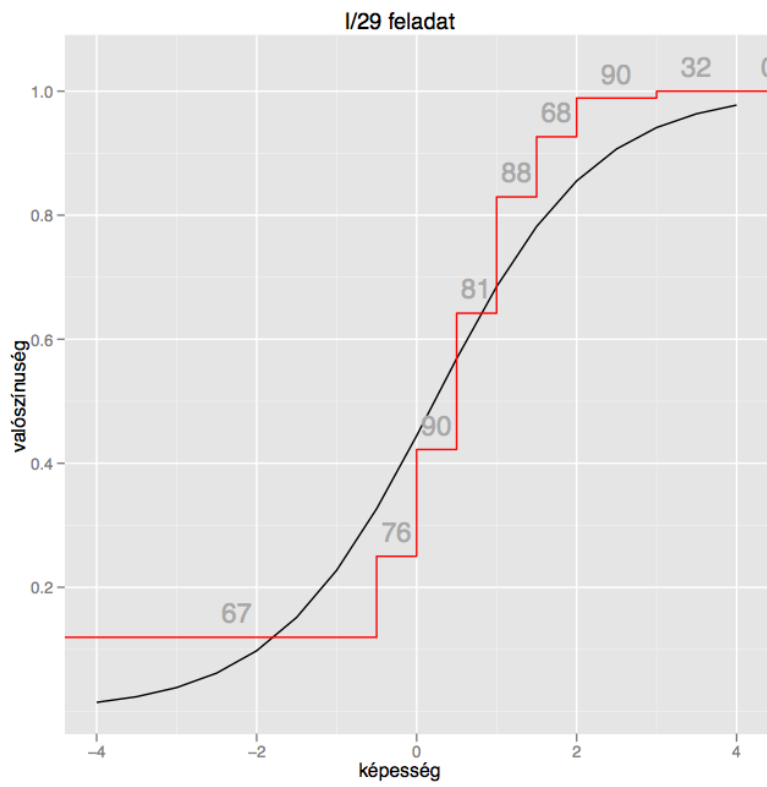
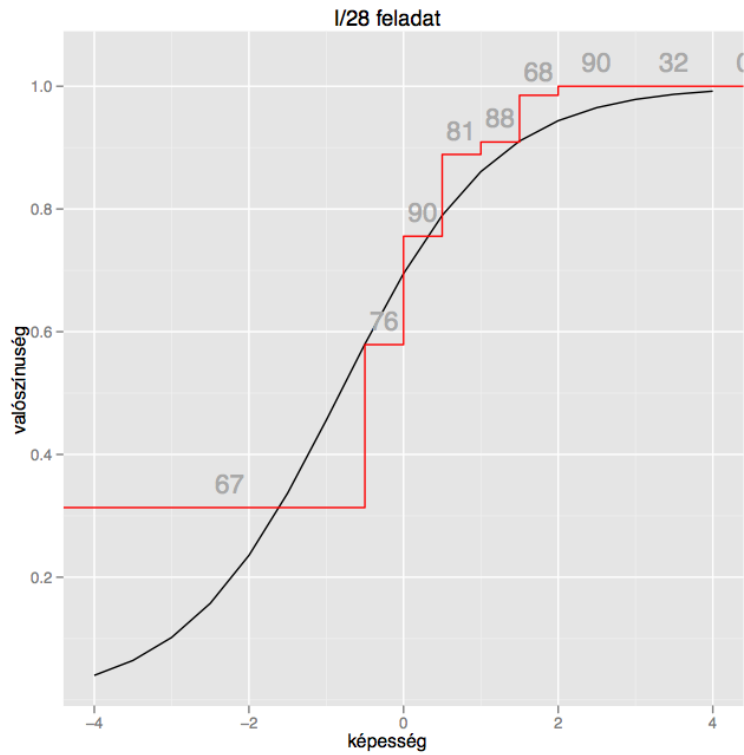
Megoldottság: 64%

Pontbiszeriális korreláció: 0,49

Magyarázó erő: 0,234 / 0,254

A megoldottsági adatok alapján könnyű és közepesen nehéz itemekből áll a vizsgarész utolsó feladata. Mind a pontbiszeriális korreláció értékek, mind a teljes vizsgára vetített magyarázó erő a négy közül ennél a feladatnál a legjobb, még hozzá konzisztens módon. Ebben a feladatban a legrosszabbul működő item képességfüggvényű megoldottsága is nagyjából fele (kicsivel 30% feletti) az előző feladatokban látottaknak. Ugyan a megoldottságot tekintve a 27. itemhez tartozik a legjobb mutató (57%), az item megoldásának elméleti és tapasztalati valószínűsége a 29. item esetében esik a legközelebb egymáshoz.

Ez a B2 szinten nehéz szókincsű és viszonylag összetett mondat szerkezetek használatával íródott cikk és a hozzá kapcsolódó szövegkiegészítéssel feladat hozta a legjobb értékeket az egyes itemek megbízhatósága és magyarázó ereje szempontjából. Némileg meglepő módon – valójában a három legkönnyebb itemnek köszönhetően – a feladaton elért vizsgázói teljesítmény így is meglehetősen magas volt.

2.1.3. A vizsgarész feladatainak összehasonlítása

A vizsgarész négy feladatának összehasonlításakor a következőket vizsgáljuk:

- a feladatok és a vizsgarész eredményeinek megbízhatósága (Cronbach-alfa),
- a feladatok magyarázó ereje,
- az egyes feladattípusok működése,
- az üresen hagyott itemek jelentősége.

A Cronbach-alfa a teszt belső konzisztenciáját méri. A teljes vizsgarészre mért értékek a megfelelően nagy itemszám miatt feltétlenül megbízhatóak, ám a feladatszintű lebontásban közölt értékek óvatos tanulmányozást igényelnek, mivel az alacsony itemszám tipikusan alulbecsüli a megbízhatóságot. Általánosságban, a 0,6 feletti értékek elfogadhatóak, a 0,75 feletti értékek jó megbízhatóságról árulkodnak, míg a 0,9 feletti adatok kiváló megbízhatóságról tanúskodnak.

feladat	Cronbach.alfa
I/Task1	0.524
I/Task2	0.642
I/Task3	0.752
I/Task4	0.835

Cronbach-alfa a teljes vizsgarészre számolva: 0,891 / 0,811

feladat	magyarázó erő (R^2)	
	többi feladat pontszáma	összes feladat pontszáma
I/Task1	0.330	0.398
I/Task2	0.573	0.626
I/Task3	0.499	0.578
I/Task4	0.651	0.733

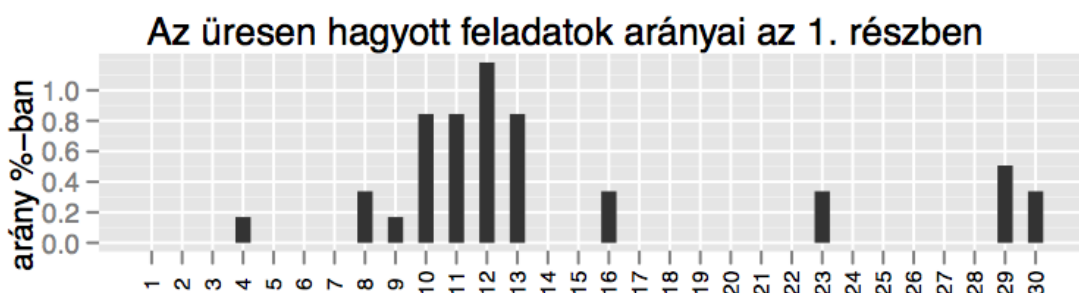
Míg a teljes vizsgarészre kiváló értéket kaptunk, az egyes feladatok jó megbízhatóságára utalnak a részfeladatokra kapott Cronbach-alfa értékek is. A feladatról feladatra folyamatosan növekvő számadatok jelentős mértékben adódhatnak abból, hogy a harmadik és a negyedik feladat itemszáma magasabb az első két feladaténál, így itt automatikusan jobbák a megbízhatósági mutatók.

A feladatszintű magyarázó erő is alátámasztja a korábbi, feladatonként ismertetett adatokat. A legjobb értékeket a második és a negyedik feladatnál látjuk – az összes feladatra vetített értékek (tehát, amikor a vizsgált feladat adatai is részét képezik az összesített ér-

téknék) azt mutatják, hogy az itt elért eredmények kifejezetten jól magyarázzák a teljes vizsgán mutatott eredményességet.

A vizsgarész két legjobban mérő feladata szövegkiegészítésen alapszik. A második feladatban az alapszöveg rövid összefoglalóját kellett 1-1 szóval önállóan kiegészíteni, míg a negyedik feladatban a szövegből kiemelt részeket kellett visszailleszteni a megfelelő helyre. A feladatok megfelelő nehézségét nehezen tudjuk a feladattípus jellegzetességeihez kötni. A második feladat esetében ez esetleg adódhat abból a tényből, hogy a vizsgázónak önállóan kellett a beírandó szót kitalálnia. A negyedik feladatnál a szöveg szókinccsének színvonala és a mondatszerkesztés komplexitása szolgálhat magyarázatul arra, hogy relatíve jobban diszkriminált a különböző tudásszintű vizsgázók között. Az első – feleletválasztós – feladat túl könnyű volt a legtöbb vizsgázó számára. Ez feladatírói szempontból felveti, mennyire lehet megfelelően emelni egyes itemek nehézségét. Az *igaz* (A) válaszok egyöntetűen könnyűnek bizonyultak, míg a *hamis* (B) és a *szövegből nem derül ki* (C) típusú itemek többsége is. Ez utóbbinak oka lehet, hogy a feladatíró annak érdekében, hogy egyértelműen el lehessen dönteni, hogy a helyes megoldás *B* vagy *C*, olyan állítást alkot, hogy a *B-C* distinkció érdekében mintegy „kényszerűségből” viszonylag könnyű feladat születik. Az egymáshoz rendeléses (harmadik) feladat veszélye, hogy a szöveg elolvasása nélkül is viszonylag jó eséllyel összepárosíthatóak a megadott félmondatok. Az itt elért nagyon magas eredmények is leginkább ezzel hozhatóak összefüggésbe.

A lenti ábrából kiderül, hogy az olvasott szöveg értése vizsgarészben az üresen hagyott itemek aránya elhanyagolható. A leginkább érintett 12. item esetében is alig 1% feletti az érték.

2.2. Hallott szöveg értése

2.2.1. Áttekintés

	Task 1	Task 2	Task 3	Összesen:
Maximális pont	7	11	12	30
Átlag pont	5,4	6,0	8,5	19,9
Teljesítés (%)	77	55	71	67

A hallott szöveg értése vizsgarész közel 70%-os teljesítettségével megközelíti az első vizsgarészen elért eredményeket, bár nagyon jelentős eltérés mutatkozik az egyes feladatok között. A második feladat eredménye radikálisan (16%-kal, illetve 22%-kal) eltér negatív irányban a másik két feladaton elért pontszámoktól.

Az első feladat típusa feleletválasztás egy elbeszélő jellegű szöveg alapján. Az itemek nagyon magas megoldottsága miatt ez a feladat kevésbé diszkriminált a különböző teljesítmények között.

A második feladat egy-egy szó beírását írta elő hiányos mondatokba a hallottak alapján. Ez a produktív jellegű feladat egy viszonylag összetett folyamatot leíró elbeszélő szövegen alapult. Itt születtek a vizsgarész legalacsonyabb eredményei.

A harmadik feladat feleletválasztás, ahol azt kell a vizsgázónak eldöntenie, hogy a szöveghez kapcsolódó állítások igazak (A), hamisak (B), vagy ez nem eldönthető, mert a szöveg nem tartalmaz ezzel kapcsolatos információt (C). Az elsőhöz hasonlóan ez a feladat is viszonylag kevésbé volt alkalmas a jó és a gyengébb teljesítmények közötti különbség differenciált mérésére.

2.2.2. Itemszintű vizsgálat

A részletes itemszintű vizsgálat során a következő szempontok szerint tekintjük át az egyes itemek működését:

- *megoldottság*: az itt szereplő százalékos érték azt jelzi, hogy a vizsgázók milyen arányban oldották meg helyesen az adott itemet,
- *megbízhatóság (Pontbiszeriális korreláció)*: egy item akkor illeszkedik a teljes teszt által mérni kívánt mögöttes képességskálára, ha a jó válaszok pontbiszeriális korrelációja pozitív (legalább 0,2), a rossz válaszok pontbiszeriális korrelációja pedig negatív. Ez jelenti azt ugyanis, hogy a jó eredményt elért diákok nagyobb valószínűséggel oldották meg a feladatot gyengébb eredményt elért társaiknál. Alább a jó válaszokra vonatkozó értékeket adjuk meg.,
- *magyarázó erő*: Az itt közölt értékek azt jelzik, hogy mennyiben jelzi előre az adott itemre kapott pontszám az érettségi összpontszámát. Az első érték az adott item pontszámát nem számítva adja meg a magyarázó erőt, míg a második érték az összes item eredményeit tartalmazza. Minél magasabb az érték, annál jobban magyarázza az itemnél elért összeredmény a teljes érettségi eredményét.

A vizsgálat alapján az itemek működésének minőségét foglaljuk röviden össze feladatonként. A legjobban és a legrosszabbul mérő item esetében a PCM (partial credit model) ábráit is bemutatjuk illusztrációképpen. Itt láthatjuk, mekkora az elméleti valószínűsége annak, hogy adott képességszinten a vizsgázó megoldja a feladatot. Lépcsős függvényként jelenik meg a tapasztalati valószínűség, vagyis a vízszintes vonalak azt jelentik, hogy az adott tartományba eső képességponttal rendelkező vizsgázók milyen arányban oldották meg a feladatot helyesen. A szürke számok a különböző képességtartományokba eső vizsgázók számát jelölik.

1. feladat

III/1. item

Megoldottság: 82%

Pontbiszeriális korreláció: 0,36

Magyarázó erő: 0,134 / 0,148

III/2. item

Megoldottság: 75%

Pontbiszeriális korreláció: 0,29

Magyarázó erő: 0,076 / 0,089

III/3. item

Megoldottság: 66%

Pontbiszeriális korreláció: 0,49

Magyarázó erő: 0,241 / 0,261

III/4. item

Megoldottság: 88%

Pontbiszeriális korreláció: 0,33

Magyarázó erő: 0,115 / 0,126

III/5. item

Megoldottság: 89%

Pontbiszeriális korreláció: 0,19

Magyarázó erő: 0,033 / 0,039

III/6. item

Megoldottság: 52%

Pontbiszeriális korreláció: 0,66

Magyarázó erő: 0,429 / 0,449

III/7. item

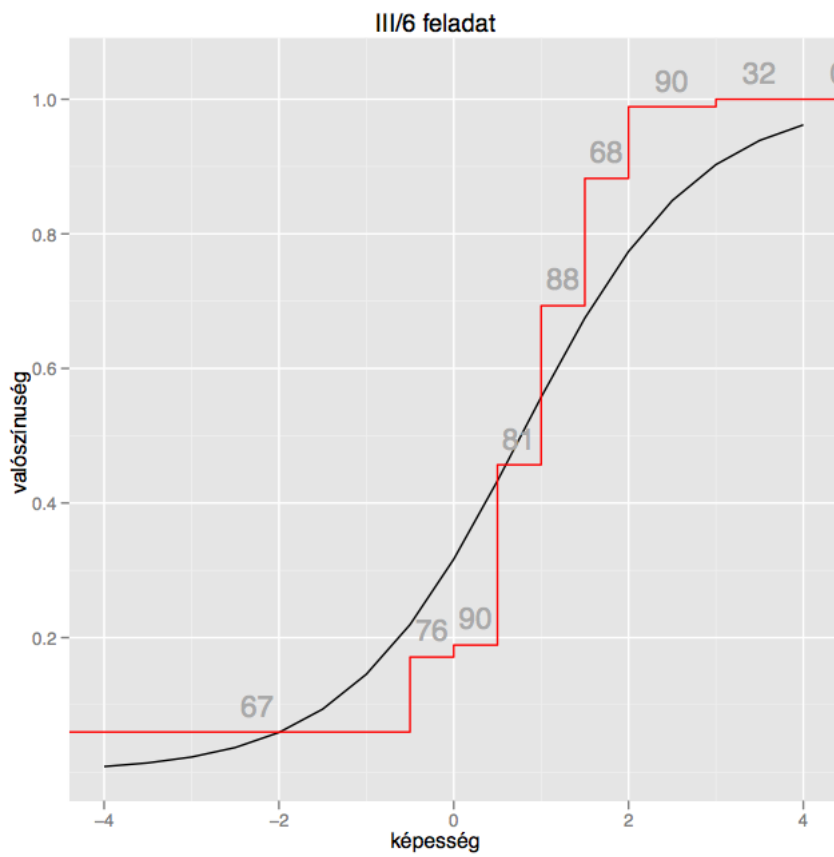
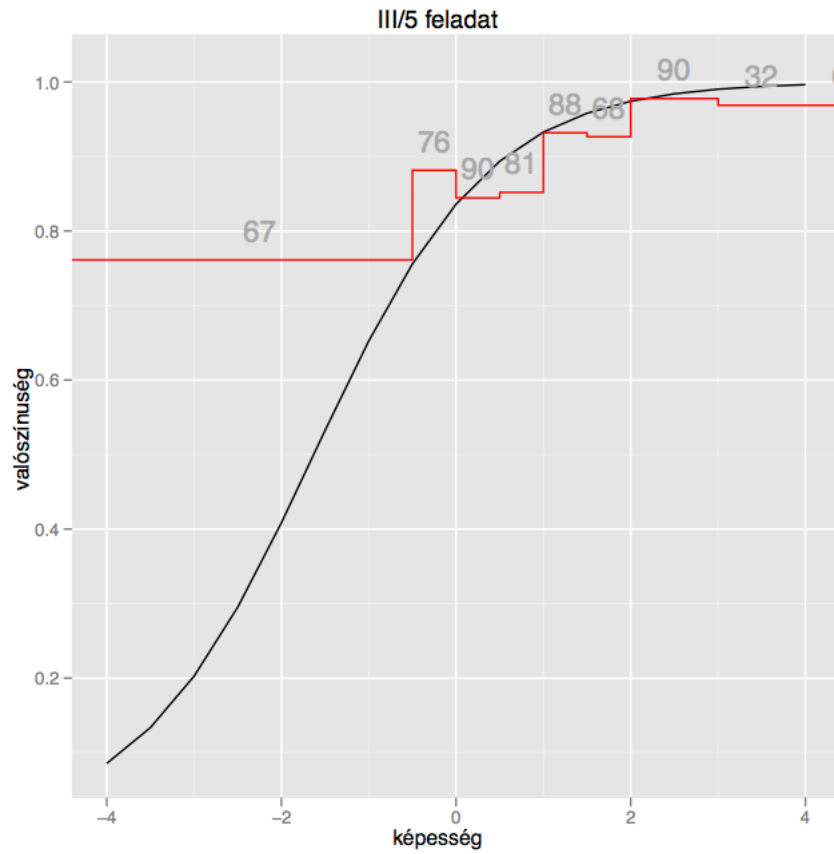
Megoldottság: 82%

Pontbiszeriális korreláció: 0,39

Magyarázó erő: 0,160 / 0,174

A vizsgarész első feladatában az itemek megoldottsága következetesen magas, 75% feletti értékeket mutat. Ez alól markáns kivételt jelent a 3. és a 6. item 66, illetve 52%-os megoldottságával. A pontbiszeriális korreláció adatokból az tűnik ki, hogy a teljes érettségin mért képességskálára leginkább az előbb említett két item illeszkedik, de a többi esetben is megnyugtatóan magas értékek szerepelnek. A magyarázó erő adatai szintén jól illeszkednek az előző két kategóriában kapott értékekhez. Az illusztrációképpen bemutatott képességfüggvények az 5. és a 6. itemre vonatkozóan azt mutatják, hogy míg az első esetben a legalacsonyabb képességszintre besorolt 67 vizsgázó is közel 80%-ban jó választ ad, addig a rákövetkező itemnél már valamivel 10% alatt van a modell szerinti jó válaszok aránya; a modell szerint képességszintenként kalkulált empirikus képesség a 6. item esetében mindvégig jól követi az elméleti képesség-görbét.

A vizsgarész első feladataként ez a három disztraktoros feleletválasztásos kérdéstípus meglehetősen magas eredményeket hozott a vizsgált populációban. Ez talán köszönhető annak, hogy a legtöbb item esetében a helyes válaszok akár szó szerint megegyeztek az elhangzó szöveggel (például *undercover reporters* a 4. itemben), vagy a két helytelen opció egyértelműen más kontextusban vagy épp ellenkező értelemmel hangzott el. A két jól diszkrimináló item (3. és 6.) közül, az előbbi esetében látunk jól körülírható okot: míg az események középpontjában a mappa leejtése (*drops a folder*) áll, az a tény, hogy Monica éppen munkába megy, mellékes körülmény, amit így nehezebb kihallani a szövegből.

2. feladat

III/8. item

Megoldottság: 83%

Pontbiszeriális korreláció: 0,33

Magyarázó erő: 0,107 / 0,120

III/9. item

Megoldottság: 38%

Pontbiszeriális korreláció: 0,52

Magyarázó erő: 0,210 / 0,230

III/10. item

Megoldottság: 80%

Pontbiszeriális korreláció: 0,39

Magyarázó erő: 0,155 / 0,170

III/11. item

Megoldottság: 83%

Pontbiszeriális korreláció: 0,36

Magyarázó erő: 0,132 / 0,146

III/12. item

Megoldottság: 62%

Pontbiszeriális korreláció: 0,35

Magyarázó erő: 0,113 / 0,130

III/13. item

Megoldottság: 93%

Pontbiszeriális korreláció: 0,19

Magyarázó erő: 0,036 / 0,041

III/14. item

Megoldottság: 33%

Pontbiszeriális korreláció: 0,46

Magyarázó erő: 0,175 / 0,193

III/15. item

Megoldottság: 41%

Pontbiszeriális korreláció: 0,55

Magyarázó erő: 0,269 / 0,290

III/16. item

Megoldottság: 1%

Pontbiszeriális korreláció: 0,20

Magyarázó erő: 0,023 / 0,026

III/17. item

Megoldottság: 21%

Pontbiszeriális korreláció: 0,48

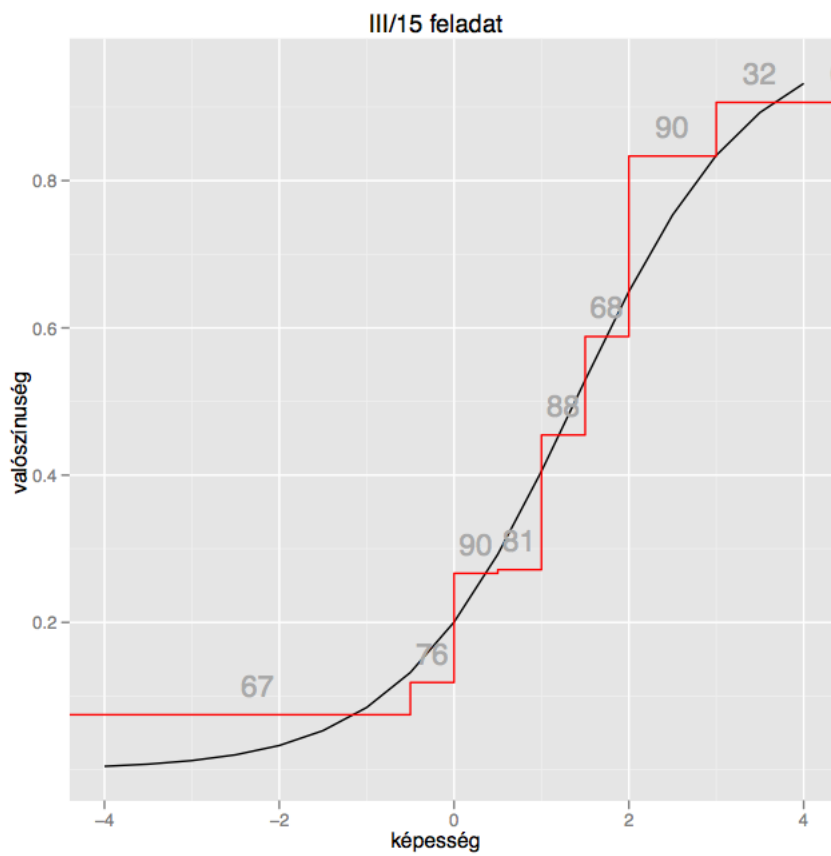
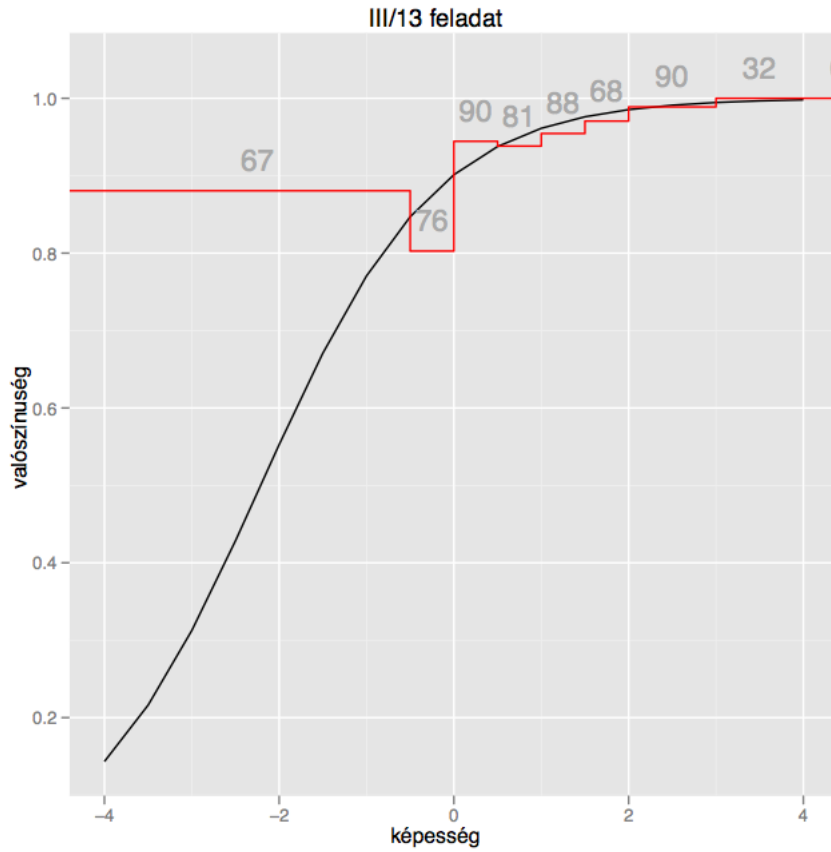
Magyarázó erő: 0,182 / 0,198

III/18. item

Megoldottság: 68%

Pontbiszeriális korreláció: 0,43

Magyarázó erő: 0,175 / 0,193

A feladat egyes itemeinek megoldottságát tekintve nagy szórást mutat (1% és 93% között). A pontbiszeriális korreláció értékek az itemek kifejezetten jó megbízhatóságát látszanak alátámasztani, mindössze két kivétellel: a megoldottságot tekintve is szélsőséges 13. és 16. item esetében. Ami a magyarázó erőt illeti, itemszinten kimagasló a 9. és a 15. item pozitív összefüggése a teljes vizsga eredményével. Míg a legkönnyebb item átlagos megoldottsága is rendkívül magas, 93%-os, a képességfüggvény modellje szerint még a leggyengébb képességű vizsgázók is gyakorlatilag a legjobbakkal azonos színvonalon, közel 90%-os valószínűséggel tudják ezt a kérdést megoldani. Ezzel ellentétben, a 15. item esetében kitűnően illeszkednek a tapasztalati képességszintek az elméleti megoldási valószínűséghez.

Ez a könnyebb és nehezebb itemeket egyaránt tartalmazó szövegkiegészítési feladat általánosságban jól diszkriminált a különböző szintek között. A hallott szöveg egyaránt tartalmaz könnyen követhető és koncepcionálisan összetettebb részeket (ami helyenként kifejezetten magas szintű szókinccsel párosul, például, *in the flesh*, *intimidated* vagy *assemble*), ami jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy megbízhatóan mérhető legyen a jobb és gyengébb teljesítmények közötti különbség. Érdekes megfigyelni a számadatok beírását megkövetelő három item (13., 14., 16.) működését. Míg a 13. itemnél a szövegben elhangzó összeget (*80 pounds*) kell kihallani és beírni (megoldottság: 93%), a 14. item esetében négyszer öt másodpercet kell egy hosszabb szövegrész hallgatása közben összeadni (megoldottság: 33%). A 16. item szélsőségesen nehéz volta miatt nem tudott diszkriminálni (megoldottság: 1%). A $8+1=9$ számtani művelet megoldása a szövegben hallott mondat alapján (*They assemble eight twenty-second clips **and use them alongside the clip they've already shot of the suspect.*** – kiemelés a szerző részéről) gyakorlatilag lehetetlennek bizonyult a vizsgázók számára.

3. feladat

III/19. item

Megoldottság: 42%

Pontbiszeriális korreláció: 0,50

Magyarázó erő: 0,218 / 0,238

III/20. item

Megoldottság: 75%

Pontbiszeriális korreláció: 0,31

Magyarázó erő: 0,089 / 0,102

III/21. item

Megoldottság: 82%

Pontbiszeriális korreláció: 0,32

Magyarázó erő: 0,100 / 0,103

III/22. item

Megoldottság: 78%

Pontbiszeriális korreláció: 0,21

Magyarázó erő: 0,032 / 0,040

III/23. item

Megoldottság: 57%

Pontbiszeriális korreláció: 0,51

Magyarázó erő: 0,244 / 0,265

III/24. item

Megoldottság: 23%

Pontbiszeriális korreláció: 0,21

Magyarázó erő: 0,027 / 0,035

III/25. item

Megoldottság: 62%

Pontbiszeriális korreláció: 0,46

Magyarázó erő: 0,197 / 0,216

III/26. item

Megoldottság: 78%

Pontbiszeriális korreláció: 0,24

Magyarázó erő: 0,045 / 0,055

III/27. item

Megoldottság: 91%

Pontbiszeriális korreláció: 0,23

Magyarázó erő: 0,051 / 0,058

III/28. item

Megoldottság: 79%

Pontbiszeriális korreláció: 0,39

Magyarázó erő: 0,151 / 0,166

III/29. item

Megoldottság: 93%

Pontbiszeriális korreláció: 0,19

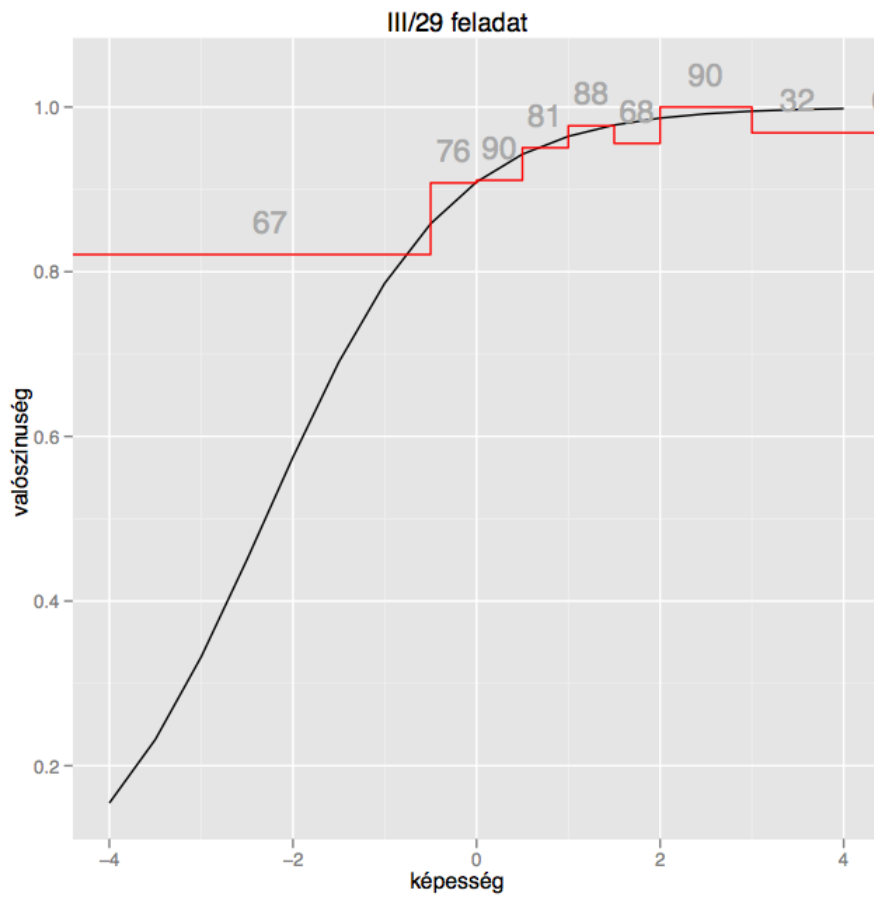
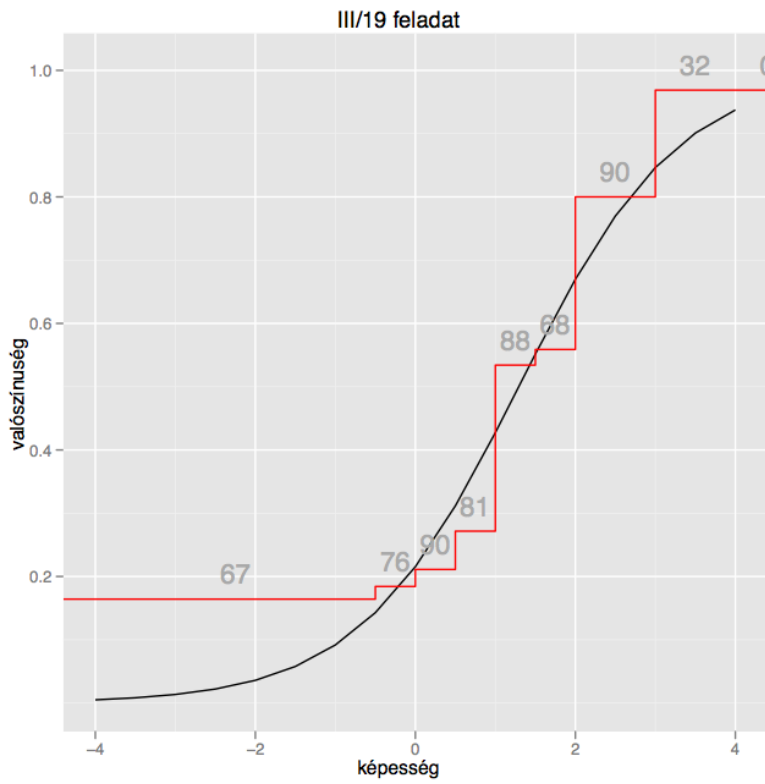
Magyarázó erő: 0,036 / 0,041

III/30. item

Megoldottság: 84%

Pontbiszeriális korreláció: 0,26

Magyarázó erő: 0,061 / 0,071

A feladat egyaránt tartalmaz könnyebb és nehezebb itemeket a megoldottsági adatokat alapul véve. A pontbiszeriális korreláció megbízhatóságát alátámasztó számai is a viszonylag nehezebb, így a teljesítményeket jobban szóró itemeknél magasabb (19., 23., 25. item). A magyarázó erőt is figyelembe véve, összességében a legjobb paraméterekkel a 23. item rendelkezik, míg a nagyon könnyű itemeknél (27., 29., 30.) már kevésbé jó a korreláció a teljes vizsgán elért eredménnyel. A példaként kiemelt 19. item esetében minden teljesítményszinten szinkronban van a tapasztalati és az elméleti teljesítmény, míg a legkönnyebb 29. itemnél a leggyengébb és legjobb képességű vizsgázók közel azonosan eredményesek.

Az Olvasott szöveg értéke vizsgarész hasonló (ABC feleletválasztásos) feladatával ellentétben, itt kevésbé figyelhető meg, hogy a B és C opciók közötti disztinkció adná a fő nehézséget. Ennek a vizsgarésznek az időhöz kötöttsége miatt az állítások kevésbé összetettek és itt többször is előfordul, hogy az állításnak épp az ellenkezője (A-B) az igaz. Ez így van például a jól szóró 19., 23. és a 25. item esetében is.

2.2.3. A vizsgarész feladatainak összehasonlítása

A vizsgarész négy feladatának összehasonlításakor a következőket vizsgáljuk:

- a feladatok és a vizsgarész eredményeinek megbízhatósága (Cronbach-alfa),
- a feladatok magyarázó ereje,
- az egyes feladattípusok működése,
- az üresen hagyott itemek jelentősége.

A Cronbach-alfa a teszt belső konzisztenciáját méri. A teljes vizsgarészre mért értékek a megfelelően nagy itemszám miatt feltétlenül megbízhatóak, ám a feladatszintű lebontásban közölt értékek óvatos tanulmányozást igényelnek, mivel az alacsony itemszám tipikusan alulbecsüli a megbízhatóságot. Általánosságban, a 0,6 feletti értékek elfogadhatóak, a 0,75 feletti értékek jó megbízhatóságról árulkodnak, míg a 0,9 feletti adatok kiváló megbízhatóságról tanúskodnak.

feladat	Cronbach.alfa
III/Task1	0.618
III/Task2	0.671
III/Task3	0.595

Cronbach-alfa a teljes vizsgarészre számolva: 0,827 / 0,789

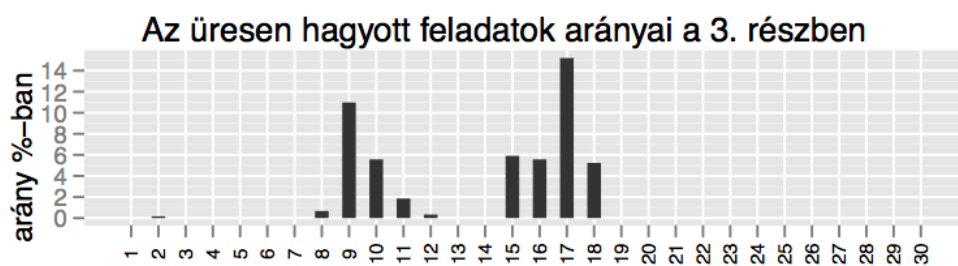
feladat	magyarázó erő (R^2)	
	többi feladat pontszáma	összes feladat pontszáma
III/Task1	0.497	0.558
III/Task2	0.569	0.647
III/Task3	0.501	0.584

Míg a teljes vizsgarészre megközelítőleg olyan kiváló értéket kaptunk, mint az olvasás esetében, az egyes feladatok jó megbízhatóságára utalnak a részfeladatokra kapott Cronbach-alfa értékek is. A második feladat kimagasló értéke tükrözi azt, hogy az itemek megoldottsága egy nagyjából normál eloszlású görbét ad, bár kétségtelenül, a szórás (1%-93%) jóval magasabb a kívánatosnál.

A feladatszintű magyarázó erő is alátámasztja a korábbi, feladatonként ismertetett adatokat. A legjobb értékeket a második feladatnál látjuk – az összes feladatra vetített értékek (tehát, amikor a vizsgált feladat adatai is részét képezik az összesített értéknek) azt mutatják, hogy az itt elért eredmények kifejezetten jól magyarazzák a teljes vizsgán mutatott eredményességet, és mindez megerősíti az előbb ismertetett, kifejezetten pozitív Cronbach-alfa értékeket is.

Az Olvasott szöveg értése vizsgarészhez hasonlóan, a legjobban mérő feladat szövegkiegészítésen alapult. A második feladatban a megadott mondatokat kellett 1-1 szóval kiegészíteni a hallottak alapján. Az a tény, hogy a feladat itemei általában jól szórtak a jobb és gyengébb teljesítmények között, elsősorban feltehetőleg a hallott szöveg helyenként megnyilvánuló komplexitásának és néhány magas szintű szókincs elemnek köszönhető. Fontos megjegyezni a számok beírását megkövetelő itemek problémáját. Láthattuk, hogy a szöveget követve számtani műveletek elvégzését is szükségessé tevő itemek vagy meglehetősen nehezek voltak (14. item), vagy pedig gyakorlatilag senki nem tudta megoldani (16. item). A feleletválasztós feladattípus esetében (1. feladat) felvetődhet a négy disztraktoros itemek kipróbálása mint a nehezítés egy lehetséges módja.

A lenti ábrából kiderül, hogy a hallott szöveg értése vizsgarészben az üresen hagyott itemek aránya két kivételtől eltekintve általában elhanyagolható. A 9. és a 17. item esetében a B2 szinten nehéz szókincselemek beírása a követelmény (*line-up* és *at random*), ami sokaknál – lehetséges szinonima hiányában – azt eredményezte, hogy üresen hagyták a kihagyott helyet.

3. II. rész

3.1. Nyelvhelyesség

3.1.1. Áttekintés

	Task 1	Task 2	Task 3	Task 4	Összesen:
Maximális pont	8	10	9	13	40
Átlag pont	4,0	5,6	4,6	8,7	22,9
Teljesítés (%)	50	56	51	67	56

Az írásbeli érettségi három készséget mérő vizsgarésze közül a Nyelvhelyesség mért a legjobban – itt differenciálódnak a leginkább a jó és gyenge teljesítmények közötti különbségek.

Az első feladatban a vizsgázónak egy hiányos szöveget kellett kiegészítenie feleletválasztással. Az itemek részben a szöveg nyelvhasználati sajátosságaira, részben egyes lexikai elemekre kérdeznek rá. Tekintve, hogy a vizsgarész első feladatáról van szó, viszonylag magasabb teljesítést várnánk (ezt erősítené a feladat azon sajátossága, hogy megadott lehetőségek közül választja ki a vizsgázó a megoldást). Ennek ellenére, ez a feladat lett a vizsgarészben a legnehezebb.

A második feladat hiányos szöveg önálló kiegészítését várja el. Kicsit talán meglepő lehet az első feladathoz képest 6%-kal jobb átlagos eredmény; lehet talán oka, hogy itt szinte kizárólag nyelvhelyességi kérdések merülnek fel (például, névelők, névmások, segédigék beillesztése), és a feladat jellegéből adódóan lexikaiak gyakorlatilag egyáltalán nem. Ezzel együtt, ez a feladat is jól diszkriminál.

A harmadik feladatban egyes megadott szavaknak a szövegbe illő alakját kellett képezni. Látható, hogy az önálló produktivitást igénylő feladatok közül a lexikai elemeket érintő szóképzés a nehezebb feladatok közé tartozik.

A negyedik feladat – a hibajavítás – elsősorban olyan nyelvhelyességi hibák azonosítását kívánja meg, melyek az adott szövegösszefüggésben nem helyesek. Összehasonlításban, ez a feladat diszkriminált a legkevésbé az előző háromhoz képest, ám a 67%-os teljesítettség még így is megfelelőnek tekinthető.

3.1.2. Itemszintű vizsgálat

A részletes itemszintű vizsgálat során a következő szempontok szerint tekintjük át az egyes itemek működését:

- *megoldottság*: az itt szereplő százalékos érték azt jelzi, hogy a vizsgázók milyen arányban oldották meg helyesen az adott itemet,
- *megbízhatóság (Pontbiszeriális korreláció)*: egy item akkor illeszkedik a teljes teszt által mérni kívánt mögöttes képességskálára, ha a jó válaszok pontbiszeriális korrelációja pozitív (legalább 0,2), a rossz válaszok pontbiszeriális korrelációja pedig negatív. Ez jelenti azt ugyanis, hogy a jó eredményt elért diákok nagyobb valószínűséggel oldották meg a feladatot gyengébb eredményt elért társaiknál. Alább a jó válaszokra vonatkozó értékeket adjuk meg.,
- *magyarázó erő*: Az itt közölt értékek azt jelzik, hogy mennyiben jelzi előre az adott itemre kapott pontszám az érettségi összpontszámát. Az első érték az adott item pontszámát nem számítva adja meg a magyarázó erőt, míg a második érték az összes item eredményeit tartalmazza. Minél magasabb az érték, annál jobban magyarázza az itemnél elért összeredmény a teljes érettségi eredményét.

A vizsgálat alapján az itemek működésének minőségét foglaljuk röviden össze feladatonként. A legjobban és a legrosszabbul mérő item esetében a PCM (partial credit model) ábráit is bemutatjuk illusztrációképpen. Itt annak valószínűségét látjuk, hogy mekkora az elméleti valószínűsége annak, hogy adott képességszinten a vizsgázó megoldja a feladatot. Lépcsős függvényként jelenik meg a tapasztalati valószínűség, vagyis a vízszintes vonalak azt jelentik, hogy az adott tartományba eső képességponttal rendelkező vizsgázók milyen arányban oldották meg a feladatot helyesen. A szürke számok a különböző képességtartományokba eső vizsgázók számát jelölik.

1. feladat

II/1. item

Megoldottság: 70%

Pontbiszeriális korreláció: 0,42

Magyarázó erő: 0,168 / 0,185

II/2. item

Megoldottság: 83%

Pontbiszeriális korreláció: 0,23

Magyarázó erő: 0,045 / 0,054

II/3. item

Megoldottság: 85%

Pontbiszeriális korreláció: 0,28

Magyarázó erő: 0,080 / 0,090

II/4. item

Megoldottság: 74%

Pontbiszeriális korreláció: 0,34

Magyarázó erő: 0,099 / 0,113

II/5. item

Megoldottság: 37%

Pontbiszeriális korreláció: 0,44

Magyarázó erő: 0,158 / 0,177

II/6. item

Megoldottság: 40%

Pontbiszeriális korreláció: 0,40

Magyarázó erő: 0,135 / 0,153

II/7. item

Megoldottság: 57%

Pontbiszeriális korreláció: 0,53

Magyarázó erő: 0,263 / 0,284

II/8. item

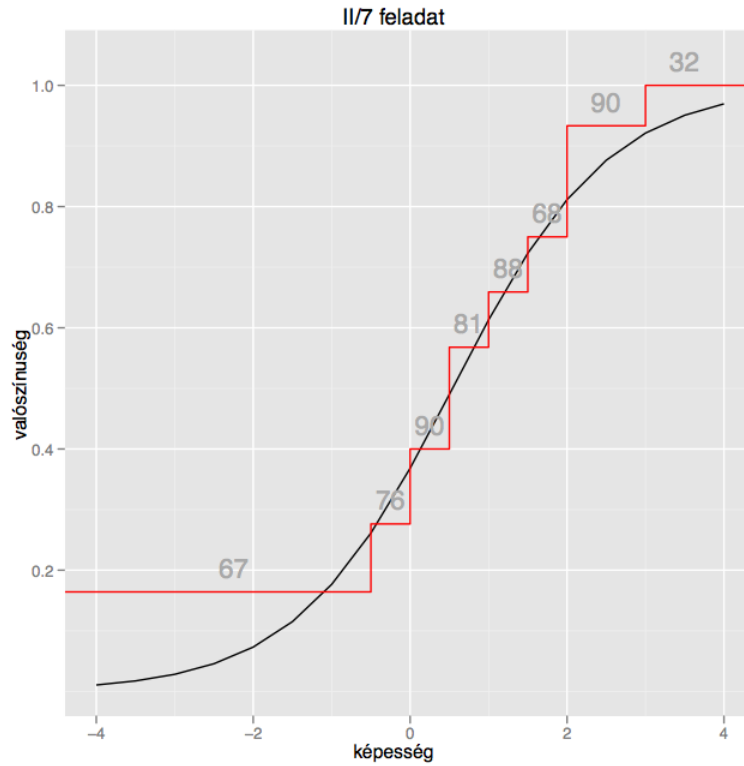
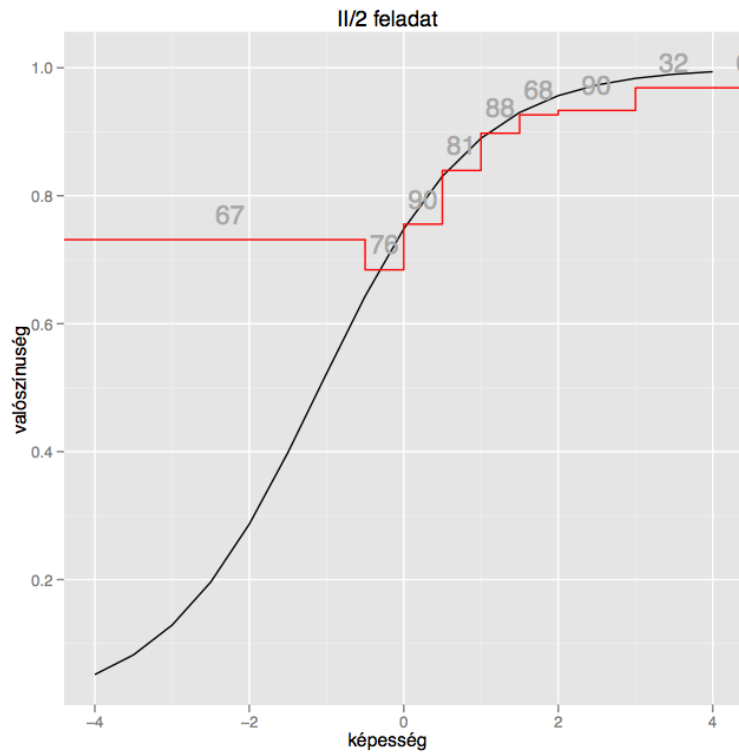
Megoldottság: 75%

Pontbiszeriális korreláció: 0,41

Magyarázó erő: 0,167 / 0,183

A vizsgarész első feladatának itemenkénti megoldottsága 37% és 85% között mozog, és a két legmagasabb értéket mutató item (2. és 3.) kivételével az összteljesítettségtől (50%) egyetlen item sem tér el szélsőségesen. A pontbiszeriális korreláció értékei az itemek jó megbízhatóságát támasztják alá, így a feladat egészéről elmondható, hogy jól illeszkedik a teljes vizsgán mért képességskálára. Az itemek szintjén elvárható, teljes vizsgára vonatkoztatott magyarázó erő az előbbieken is kimutatott megbízhatóságot támasztja alá (a két legkönnyebb itemnél találunk kizárólag alacsonyabb értékeket). A 2. és a 7. itemre vonatkozó képesség-függvény modellek jó illusztrálják, hogy míg az előbbi esetben a legalacsonyabb képességszintre besorolt 67 vizsgázó is közel 80%-os valószínűséggel oldja meg a feladatot, addig a 7. itemnél ugyanezek a tanulók 20% eséllyel lesznek sikeresek; így ez utóbbi teljesítmény jól illeszkedik az elméleti görbéhez. A 2. item esetében csak minimális különbséget látunk a jó megoldás valószínűségét illetően a leggyengébb és legjobb képességű vizsgázók között.

A feleletválasztásos feladatok esetében szokásosan egyaránt szerepelnek nyelvhelyességi és szókincshez, szóhasználatához kapcsolódó itemek. Az itt szereplő konkrét feladat esetében érdekes megfigyelni, hogy a legkevésbé diszkrimináló itemek (2. és 3.) nyelvhelyességi problémát vetnek fel, míg a legjobban szóró itemek (5-7.) szókincs és nyelvhasználati ismeretekre kérdeznek rá. Érdemes lehet a jövőben ezt a jelenséget további ilyen típusú érettségi feladatokon is vizsgálni.

2. feladat

II/9. item

Megoldottság: 70%

Pontbiszeriális korreláció: 0,43

Magyarázó erő: 0,181 / 0,199

II/10. item

Megoldottság: 39%

Pontbiszeriális korreláció: 0,58

Magyarázó erő: 0,305 / 0,326

II/11. item

Megoldottság: 41%

Pontbiszeriális korreláció: 0,65

Magyarázó erő: 0,387 / 0,408

II/12. item

Megoldottság: 85%

Pontbiszeriális korreláció: 0,48

Magyarázó erő: 0,261 / 0,276

II/13. item

Megoldottság: 80%

Pontbiszeriális korreláció: 0,38

Magyarázó erő: 0,150 / 0,164

II/14. item

Megoldottság: 55%

Pontbiszeriális korreláció: 0,36

Magyarázó erő: 0,111 / 0,127

II/15. item

Megoldottság: 80%

Pontbiszeriális korreláció: 0,48

Magyarázó erő: 0,254 / 0,271

II/16. item

Megoldottság: 50%

Pontbiszeriális korreláció: 0,33

Magyarázó erő: 0,101 / 0,117

II/17. item

Megoldottság: 14%

Pontbiszeriális korreláció: 0,36

Magyarázó erő: 0,096 / 0,107

II/18. item

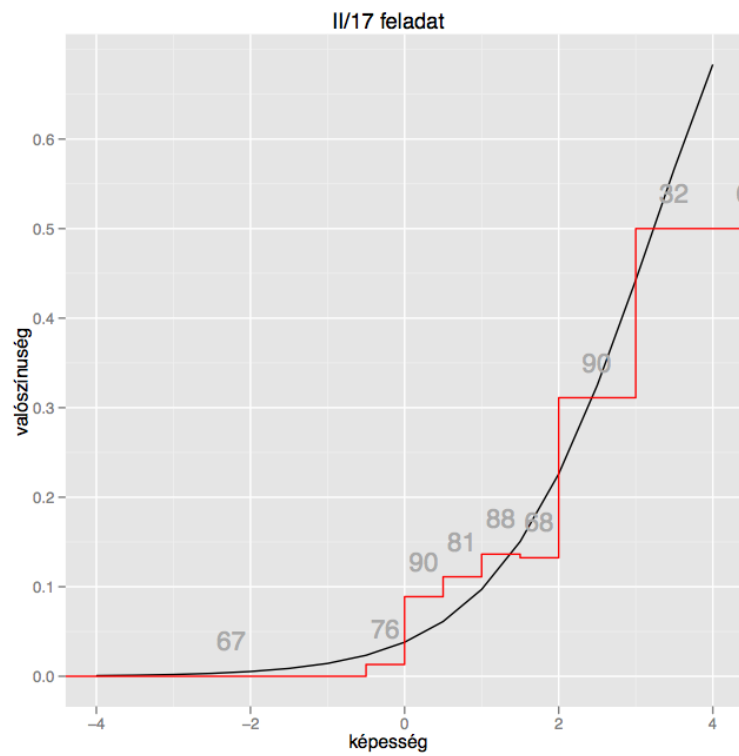
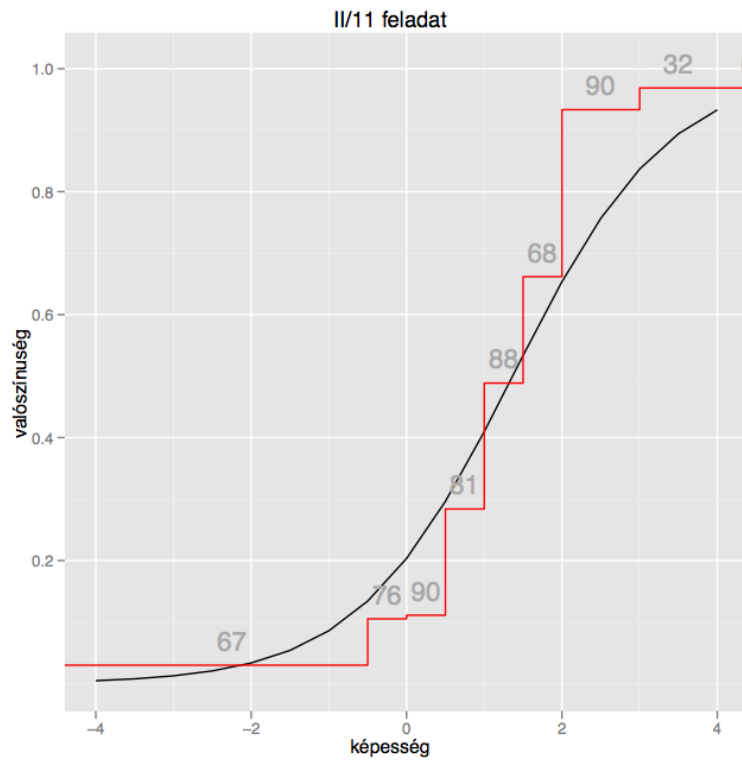
Megoldottság: 38%

Pontbiszeriális korreláció: 0,47

Magyarázó erő: 0,178 / 0,197

A feladat az itemek megoldottságát tekintve viszonylag egyenletes eredményeket mutat. Ez alól egyetlen, rendkívül alacsony megoldottságú item (17.) jelent kivételt. A pontbiszeriális korreláció értékek kimagasló megbízhatóságról tanúskodnak; a magyarázó erőt tekintve azt láthatjuk, hogy a feladat egyöntetűen jól korrelál a teljes vizsga eredményeivel. A 11. itemre vonatkozó képességfüggvény egyértelműen alátámasztja, hogy az empirikus eredmények kiválóan harmonizálnak az elméleti képesség görbével, míg a 17. item esetében a modell szerint legjobb képességű vizsgázók is alacsony, 50%-os eséllyel tudják a helyes megoldást.

A nyelvhelyesség vizsgarész leginkább produktív nyelvi készséget mérő feladata az önálló szövegkiegészítés. Épp ezen jellemzője miatt a vizsgázók sokszor a legnehezebb feladatok között szokták említeni, ám az itt megfigyelt eredmények ezt kifejezetten cáfolják. Az eredményesség és a beírandó szó nyelvtani funkciója között ezen az alacsony itemszámon összefüggés nem figyelhető meg. A leggyengébb eredményt hozó 17. item eredménytelensége feltehetőleg annak tudható be, hogy a két mondatrész logikai kapcsolatának megállapításához a szöveggörnyezet nem nyújt segítséget, ráadásul magának az adott mondatnak az első és második része sem egyértelműsíti ezt a kapcsolatot (ellentétesség). Az *al(though)* szó helyesírása is gyakori probléma, ami szintén magyarázhatja a sok helytelen megoldást.

3. feladat

II/19. item

Megoldottság: 26%

Pontbiszeriális korreláció: 0,47

Magyarázó erő: 0,182 / 0,199

II/20. item

Megoldottság: 96%

Pontbiszeriális korreláció: 0,14

Magyarázó erő: 0,019 / 0,022

II/21. item

Megoldottság: 34%

Pontbiszeriális korreláció: 0,57

Magyarázó erő: 0,273 / 0,294

II/22. item

Megoldottság: 58%

Pontbiszeriális korreláció: 0,46

Magyarázó erő: 0,198 / 0,218

II/23. item

Megoldottság: 61%

Pontbiszeriális korreláció: 0,43

Magyarázó erő: 0,185 / 0,204

II/24. item

Az itemek megoldottsága nagyrészt a 30% és 60% közötti kiválóan diszkrimináló sávban helyezkedik el; ez alól egy kiugró kivételként a 20. itemet kell említeni. A megbízhatóságot alátámasztó pontbiszeriális korreláció az előbb említett kivételtől eltekintve konzisztens módon nagyon magas értéket mutat. A magyarázó erő – itemszinten – kiemelkedően magas a 25. itemnél, míg a többi item esetében is jó a 20. item kizárólagos kivételével. Míg a pozitív példaként hozott 25. item esetében ideális módon illeszkednek a képességszintek az elméleti megoldási valószínűséghez (csak a legmagasabb képességszinteken nem tud már a teljesítmények között diszkriminálni), a 20. itemnél a legalacsonyabb képességszinttel rendelkezők is közel 95%-os eséllyel sikeresek a megoldásban.

A szóképzéses feladatban a *digit digital* szó képzése annak a vizsgázók anyanyelvében is használatos formája és rendkívül gyakori előfordulása miatt is nagyon könnyűnek bizonyult emelt szinten. A feladatban egyedüli kivételként ez az item alkalmatlan volt akár a legjobb és legrosszabb képességek közötti szórásra. Érdekes a 25. item kiváló mutatóinak lehetséges okait számba venni. Itt is egy nemzetközileg használt szó megfelelő alakját (*accurate*) kéri a feladat. A tapasztalatok szerint a vizsgázók nehezen vállalják a megadott szó átalakítás nélküli beírását; ez itt is lehetséges ok. Másrészt, az a tény, hogy közvetlenül egy ige után és egy főnév előtt áll a szó, sokakat vezethetett félre oly módon, hogy az ige jelentését módosító határozószót képeztek ahelyett, hogy meghagyták volna a szót melléknévi alakjában.

Megoldottság: 48%

Pontbiszeriális korreláció: 0,53

Magyarázó erő: 0,256 / 0,277

II/25. item

Megoldottság: 46%

Pontbiszeriális korreláció: 0,62

Magyarázó erő: 0,357 / 0,378

II/26. item

Megoldottság: 33%

Pontbiszeriális korreláció: 0,42

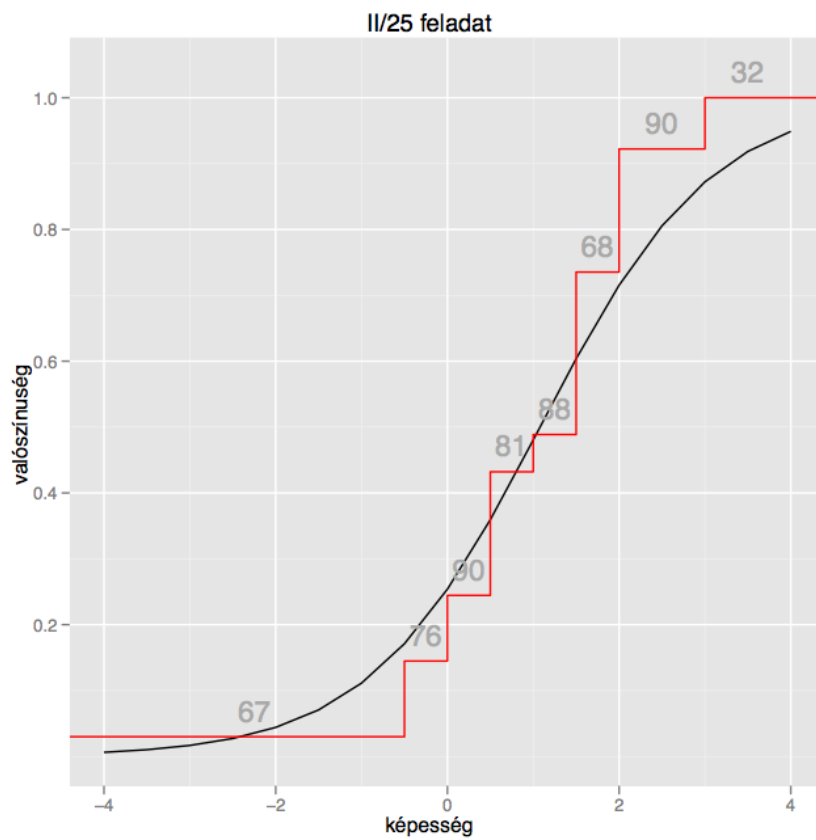
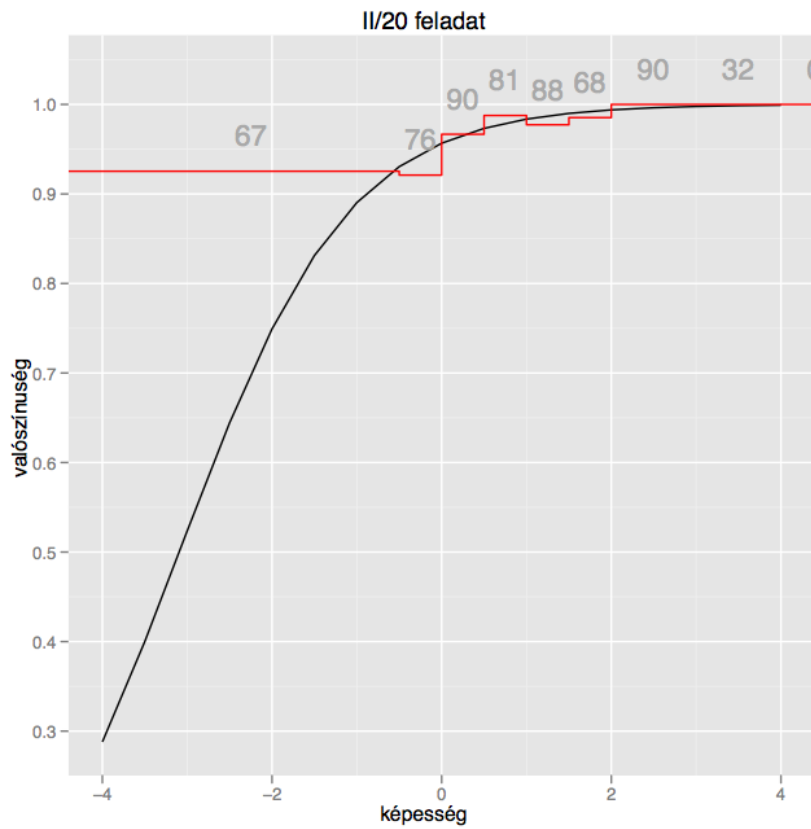
Magyarázó erő: 0,146 / 0,164

II/27. item

Megoldottság: 55%

Pontbiszeriális korreláció: 0,47

Magyarázó erő: 0,216 / 0,236

4. feladat

II/28. item

Megoldottság: 97%

Pontbiszeriális korreláció: 0,11

Magyarázó erő: 0,011 / 0,012

II/29. item

Megoldottság: 68%

Pontbiszeriális korreláció: 0,17

Magyarázó erő: 0,018 / 0,026

II/30. item

Megoldottság: 69%

Pontbiszeriális korreláció: 0,49

Magyarázó erő: 0,236 / 0,255

II/31. item

Megoldottság: 80%

Pontbiszeriális korreláció: 0,28

Magyarázó erő: 0,073 / 0,085

II/32. item

Megoldottság: 89%

Pontbiszeriális korreláció: 0,25

Magyarázó erő: 0,066 / 0,074

II/33. item

Megoldottság: 33%

Pontbiszeriális korreláció: 0,43

Magyarázó erő: 0,163 / 0,181

II/34. item

Megoldottság: 60%

Pontbiszeriális korreláció: 0,56

Magyarázó erő: 0,311 / 0,332

II/35. item

Megoldottság: 51%

Pontbiszeriális korreláció: 0,49

Magyarázó erő: 0,223 / 0,244

II/36. item

Megoldottság: 78%

Pontbiszeriális korreláció: 0,56

Magyarázó erő: 0,352 / 0,370

II/37. item

Megoldottság: 56%

Pontbiszeriális korreláció: 0,37

Magyarázó erő: 0,110 / 0,126

II/38. item

Megoldottság: 87%

Pontbiszeriális korreláció: 0,19

Magyarázó erő: 0,037 / 0,044

II/39. item

Megoldottság: 76%

Pontbiszeriális korreláció: 0,45

Magyarázó erő: 0,217 / 0,234

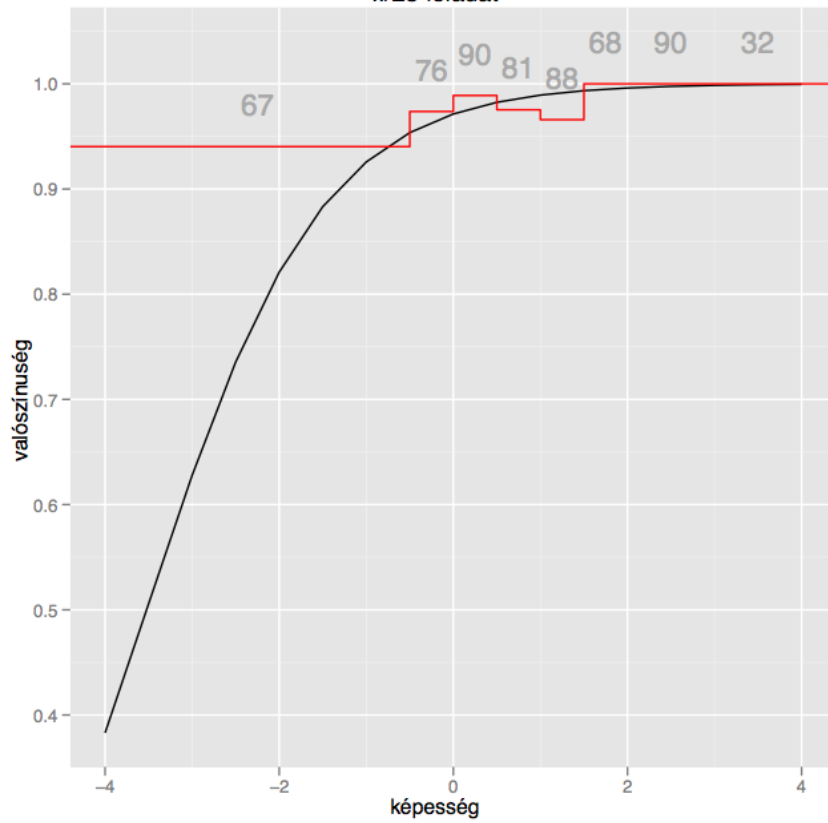
II/40. item

Megoldottság: 23%

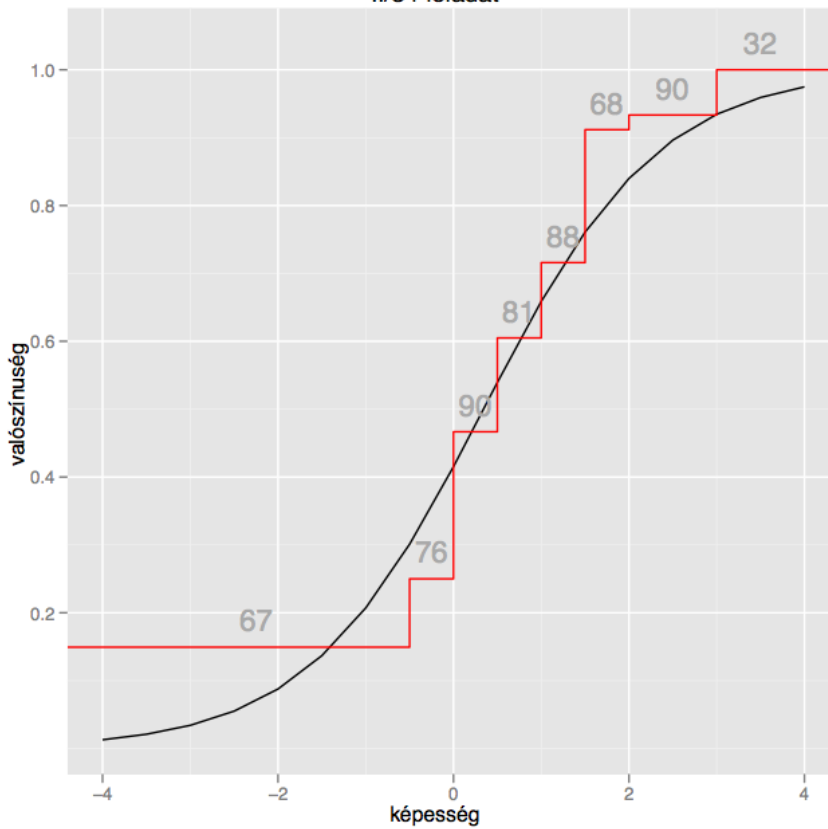
Pontbiszeriális korreláció: 0,56

Magyarázó erő: 0,240 / 0,258

II/28 feladat

II/34 feladat

A megoldottsági adatok alapján könnyű és közepesen nehéz itemekből áll a vizsgarész utolsó feladata. A pontbiszeriális korreláció értékek a 28. item kivételével az itemek nagyon jó megbízhatóságát mutatják. A teljes vizsgára vetített magyarázó erő változó értékeket mutat, de az itemek többségénél jó, 0,2-0,3 körüli adatokat kaptunk. Ebben a feladatban a legrosszabbul működő item (28.) képességfüggvényű tapasztalati megoldottsága azt mutatja, hogy a modell szerint szinte minden vizsgázó, képességszintjétől függetlenül meg tudja azt oldani. A 34. item fent látható kitűnő paramétereit a képességfüggvény is maradéktalanul alátámasztja minden képességszintet tekintve.

A hibajavításos feladatban a várt teljesítményeket kaptuk mind a tizenhárom item esetében. A könnyen felismerhető nyelvtani hibák (például *After two years the cracked pot had said...*) és értelmileg szükségtelen szavak (például *I planted her flower seeds...*) azonosítása jobb megoldottságot eredményezett, míg a nyelvtanilag lehetséges, de a szövegben helytelenül használt magasabb szintű nyelvi formák (például *For two years you have been watered them...*) már komolyabb kihívást jelentettek. A legtöbb vizsgázó nem ismerte fel az utolsó sor helyes voltát, míg a szintén nehéznek bizonyuló 33. item esetében egyértelműen az anyanyelvi interferenciának köszönhető, hogy jól szórta a teljesítményeket (*I feel myself miserable.*).

3.1.3. A vizsgarész feladatainak összehasonlítása

A vizsgarész négy feladatának összehasonlításakor a következőket vizsgáljuk:

- a feladatok és a vizsgarész eredményeinek megbízhatósága (Cronbach-alfa),
- a feladatok magyarázó ereje,
- az egyes feladattípusok működése,
- az üresen hagyott itemek jelentősége.

A Cronbach-alfa a teszt belső konzisztenciáját méri. A teljes vizsgarészre mért értékek a megfelelően nagy itemszám miatt feltétlenül megbízhatóak, ám a feladatszintű lebontásban közölt értékek óvatos tanulmányozást igényelnek, mivel az alacsony itemszám tipikusan alulbecsüli a megbízhatóságot. Általánosságban, a 0,6 feletti értékek jó, a 0,75 feletti értékek nagyon jó megbízhatóságról árulkodnak, míg a 0,9 feletti adatok kimagasló megbízhatóságról tanúskodnak.

feladat	Cronbach.alfa
II/Task1	0.598
II/Task2	0.742
II/Task3	0.715
II/Task4	0.704

Cronbach-alfa a teljes vizsgarészre számolva: 0,894 / 0,823

feladat	magyarázó erő (R^2)	
	többi feladat pontszáma	összes feladat pontszáma
II/Task1	0.501	0.572
II/Task2	0.611	0.691
II/Task3	0.615	0.691
II/Task4	0.617	0.700

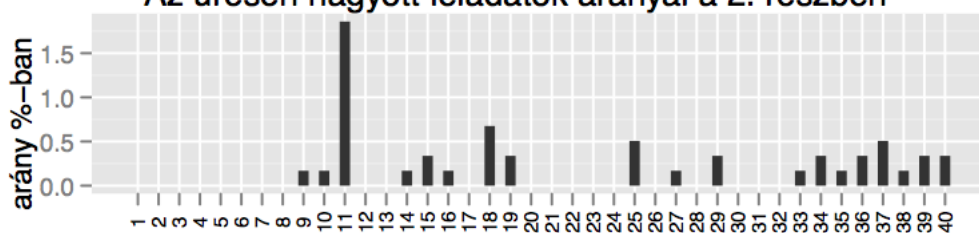
Míg a teljes vizsgarészre kiváló, az elméleti 1,0-át megközelítő értéket kaptunk, az egyes feladatok kimagaslóan jó megbízhatóságára utalnak a részfeladatokra kapott Cronbach-alfa értékek is. Az itemszinten is legkoherensebben jó mutatókat magáénak tudó második, szövegkiegészítései feladat emelkedik ki ebben a vizsgarészben.

A feladatszintű magyarázó erő is alátámasztja a korábbi, feladatonként ismertetett adatokat. A legjobb értékeket a harmadik és a negyedik feladatnál látjuk – az összes feladatra vetített értékek (tehát, amikor a vizsgált feladat adatai is részét képezik az összesített értéknek) azt mutatják, hogy az itt elért eredmények kifejezetten jól magyarázzák a teljes vizsgán mutatott eredményességet.

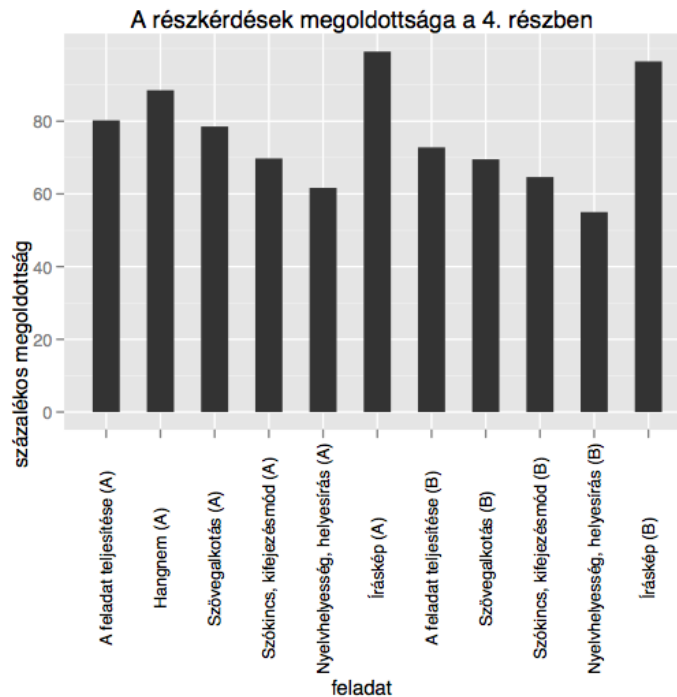
A vizsgarész két legjobban mérő feladata – az Olvasott szöveg értése vizsgarészhez hasonlóan – szövegkiegészítésen alapszik. A második feladatban a szöveg és az itemek nehézsége kitűnően korrelál a vizsgázói populáció képességi szintjével. Ugyanez igaz a többi feladatra is azzal a minimális különbséggel, hogy utóbbiak esetében találunk 1-2 kifejezetten könnyű itemet, ami azonban egyáltalán nem befolyásolja a feladatsor minőségét. Ezt támasztja alá az összes rendelkezésre álló statisztikai adat is.

A lenti ábrából kiderül, hogy a Nyelvhelyesség vizsgarészben az üresen hagyott itemek aránya elhanyagolható. A leginkább érintett 11. item esetében is 2% alatti az érték.

Az üresen hagyott feladatok arányai a 2. részben

3.2. Íráskészség

3.2.1. Az „A” feladat eredményei

Az emelt szintű „A” feladat 120-150 szavas interakciós szöveg létrehozását kívánta meg. A megírandó email-ben egy amerikai baráttól kapott meghívásra válaszolt a vizsgázó. A szituáció az érettségiző korosztály érdeklődésének megfelelő, az irányító szempontok könnyen érthetőek és jól strukturálják a vizsgázó szövegét a kívánt kommunikációs célhoz igazodva. A helyzet mindennapi jellegét az is alátámasztja, hogy az 592 fős vizsgált populációból mindössze 3 vizsgázó kapott 0 pontot „A” feladat teljesítése szempontra.

Az értékelési kritériumok teljesítése szinte mindenhol elég magas arányú. A teljesítmények közötti diszkrimináció elvárásának leginkább a *Szókincs, kifejezés mód* és a *Nyelvhelyesség, helyesírás* szempontok feleltek meg. Az *Íráskép* szempont közel 100%-os teljesítményével valódi értékelési szerepet nem tölt be. Erre a 0-1 pont között értékelhető szempontra az értékelési útmutató szerint akkor kell 0 pontot adni, ha a vizsgázó kézírása olvashatatlan. Ez gyakorlatban a teljes feladat értékelhetetlenségét vonja maga után, ezért érdekes, hogy a vizsgált dolgozatok között található olyan is – igaz, mindössze kettő – ahol az olvashatatlan munka is kapott pontokat a többi szempontra. A *Hangnem*, amely az interakciós szöveget kívánó „A” feladat egyik értékelési szempontja, szintén kevésbé diszkriminál a vizsgázók között nagyon magas (közel 90%-os) teljesítménye miatt. Érdekes lehet a javító tanárok erre a szempontra és a hozzá tartozó szintleíró deskriptorokra vonatkozó percepcióját vizsgálni.

A pontszámok közötti korrelációs értékek megerősítik a megoldottság alapján tett megfigyeléseket; elsősorban a szókinccset és a nyelvhelyességet érintő kategóriák diszkriminál-

nak a különböző teljesítményszintek között. A teljes vizsga eredményére vetített értékelési szempontonként számított magyarázó erő szintén az előbbieket támasztja alá.

3.2.1.1. Az „A” feladat egyes értékelési szempontjainak korrelációja a Nyelvhelyesség vizsgarész eredményeivel

A Nyelvhelyesség vizsgarészben mért lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretek az Íráskészség „A” feladatának három értékelési szempontjával hozhatók összefüggésbe: *Szövegalkotás*, *Szókincs és kifejezésmód* valamint *Nyelvhelyesség és helyesírás*.

Az alábbi három táblázatban azt láthatjuk, hogy az Íráskészség adott szempontjára kapott pontszám mennyiben korrelál ugyanazon vizsgázók eredményességével a Nyelvhelyesség vizsgarészben. Megfigyelhető, hogy az Íráskészség egyes szempontjainál 0-tól a 3 pont felé haladva a nagyobb vizsgázószámok egyre jobbra tolódnak. Ez azt jelenti, hogy a két vizsgarészen elért eredmények között kifejezetten szoros összefüggés van.

\$`Szövegalkotás (A)`

2. rész

Szövegalkotás (A)	0-9	10-19	20-29	30-40
0	1	2	3	0
1	8	35	20	5
2	11	68	97	51
3	2	43	132	114

\$`Szókincs, kifejezésmód (A)`

2. rész

Szókincs, kifejezésmód (A)	0-9	10-19	20-29	30-40
0	4	6	6	0
1	10	61	39	15
2	7	62	114	56
3	1	19	93	99

\$`Nyelvhelyesség, helyesírás (A)`

2. rész

Nyelvhelyesség, helyesírás (A)	0-9	10-19	20-29	30-40
0	7	14	9	0
1	13	83	50	20
2	2	44	146	67
3	0	7	47	83

3.2.2. A „B” feladat eredményei

A „B” feladat célja egy 200-250 szavas véleménykifejtő írásmű létrehozása volt. A megírandó cikket motiváló internetes szöveg annak hasznosságáról próbál meggyőzni, hogy szülők és gyerekek egy „szerződés”-ben rögzítsék a gyerekek otthoni jogait és kötelességeit. A reakcióképpen, egy iskolai magazin számára megírandó vélemény mind terjedelmében, mind fogalmi összetettségét tekintve jelentősen nagyobb kihívás volt a vizsgázók számára. Ennek ellenére, a feladat félreértése miatt 0 pontra értékelt dolgozatok száma mindössze 19, ami a teljes populációnak 3%-a.

Az értékelési kritériumok teljesítése jelentős eltérést mutat az „A” feladathoz képest. A teljesítések közötti diszkrimináció elvárásának leginkább a *Szókincs*, *kifejezőmód* és a *Nyelvhelyesség*, *helyesírás* szempontok feleltek meg. Az *Íráskép* szempont közel 100%-os teljesítettségével valódi értékelési szerepet nem tölt be. Erre a 0-1 pont között értékelhető szempontokra az értékelési útmutató szerint akkor kell 0 pontot adni, ha a vizsgázó kézírása olvashatatlan. Ez praktikusán a teljes feladat értékelhetetlenségét vonja maga után, ezért érdekes, hogy a vizsgált dolgozatok között található olyan is – igaz mindössze kettő – ahol az olvashatatlan munka is kapott pontokat a többi szempontokra.

A pontszámok közötti korrelációs értékek, melyek az „A” feladathoz képest jelentősen magasabbak, megerősítik a megoldottság alapján tett megfigyeléseket; ennél a feladathoz képest az *Íráskép* kivételével minden érték 0,40 és 0,60 között mozog, így az itt elért eredmények jól szórnak a jobb és gyengébb képességszintek között. A teljes vizsga eredményére vetített értékelési szempontonként számított magyarázó erő szintén az előbbieket támasztja alá.

3.2.2.1. A „B” feladat egyes értékelési szempontjainak korrelációja a Nyelvhelyesség vizsgarész eredményeivel

A Nyelvhelyesség vizsgarészben mért lexikai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai ismeretek az Íráskészség „B” feladatának három értékelési szempontjával hozható összefüggésbe: *Szövegalkotás*, *Szókincs és kifejezőmód* valamint *Nyelvhelyesség és helyesírás*.

Az alábbi három táblázatban azt láthatjuk, hogy az Íráskészség adott szempontjára kapott pontszám mennyiben korrelál ugyanazon vizsgázók eredményességével a Nyelvhelyesség vizsgarészben. Megfigyelhető, hogy az „A” feladathoz hasonlóan, az Íráskészség egyes szempontjainál 0-tól a 3 illetve 5 pont felé haladva a nagyobb vizsgázószámok egyre jobbra tolódnak. Ez azt jelenti, hogy a két vizsgarészen elért eredmények között kifejezetten szoros összefüggés van.

\$`Szövegalkotás (B)`

2. rész

Szövegalkotás (B)	0-9	10-19	20-29	30-40
0	2	13	5	1
1	7	22	10	1
2	6	29	25	5
3	5	28	66	32
4	2	41	81	56
5	0	15	65	75

\$`Szókincs, kifejezésmód (B)`

2. rész

Szókincs, kifejezésmód (B)	0-9	10-19	20-29	30-40
0	7	20	10	1
1	10	67	49	12
2	5	49	128	56
3	0	12	65	101

\$`Nyelvhelyesség, helyesírás (B)`

2. rész

Nyelvhelyesség, helyesírás (B)	0-9	10-19	20-29	30-40
0	11	42	13	2
1	10	70	63	20
2	1	33	153	82
3	0	3	23	66

2. rész összpontszáma	
A feladat teljesítése (A)	0,25
Hangnem (A)	0,23
Szövegalkotás (A)	0,37
Szókincs, kifejezésmód (A)	0,45
Nyelvhelyesség, helyesírás (A)	0,54
Íráskép (A)	0,07
A feladat teljesítése (B)	0,40
Szövegalkotás (B)	0,47
Szókincs, kifejezésmód (B)	0,55
Nyelvhelyesség, helyesírás (B)	0,60
Íráskép (B)	0,16

Az egyes pontszámok közötti korrelációk

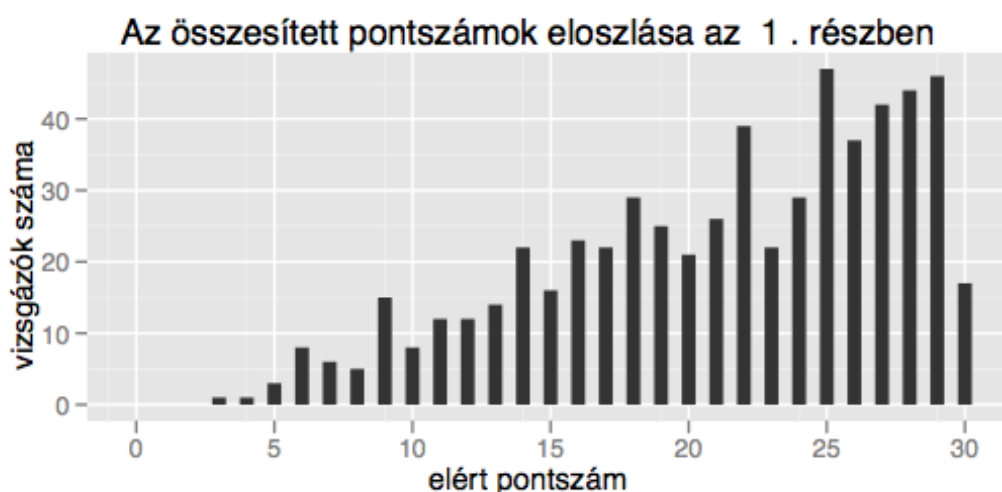
2. rész összpontszáma	
A feladat teljesítése (A)	0,06
Hangnem (A)	0,05
Szövegalkotás (A)	0,14
Szókincs, kifejezésmód (A)	0,20
Nyelvhelyesség, helyesírás (A)	0,29
Íráskép (A)	0,00
A feladat teljesítése (B)	0,16
Szövegalkotás (B)	0,22
Szókincs, kifejezésmód (B)	0,30
Nyelvhelyesség, helyesírás (B)	0,36
Íráskép (B)	0,03

Magyarázó erő a részek között

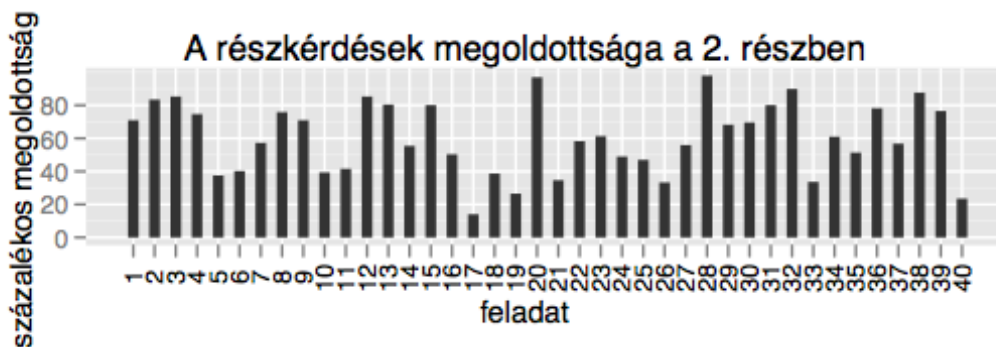
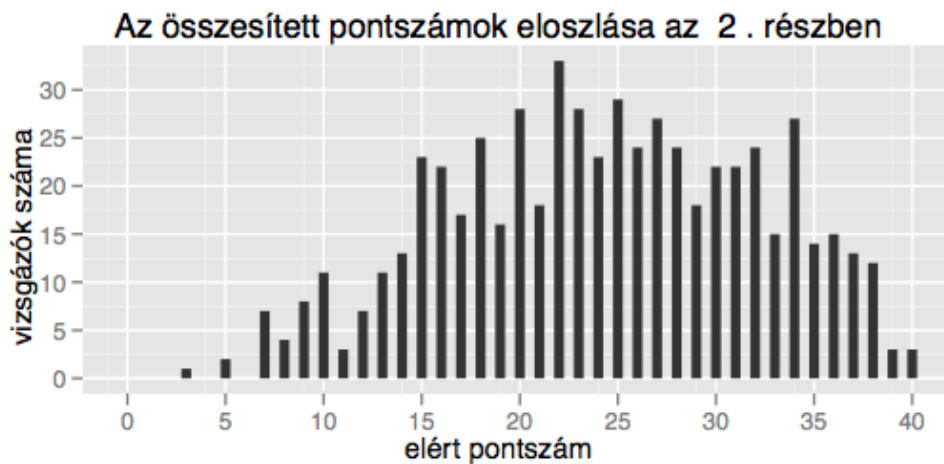
4. III. rész

4.1. Összefoglalás és konklúziók

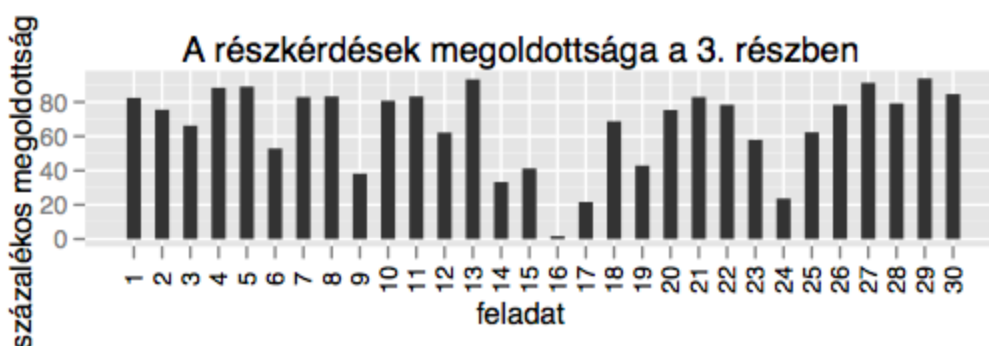
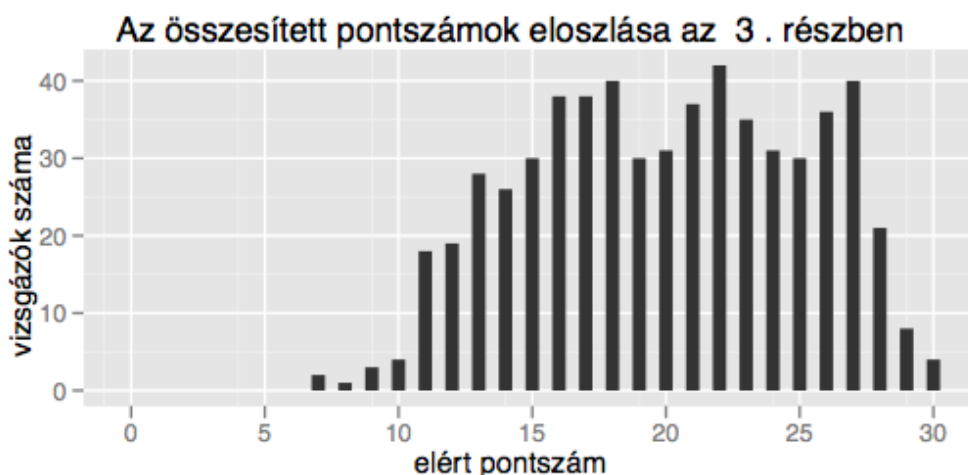
Mennyire megbízhatóan mértek a vizsgarészek feladatsorai és hogyan korrelálnak egymással az egyes vizsgarészekben elért eredmények?

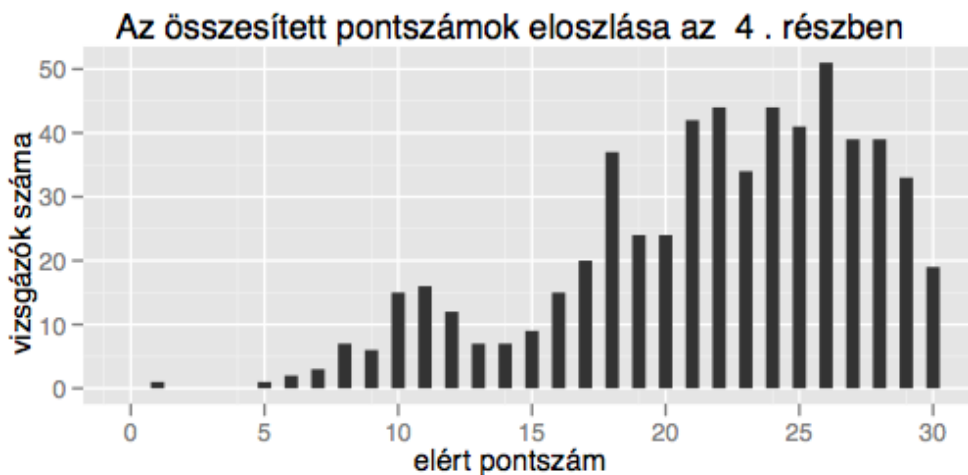
Az Olvasott szöveg értése vizsgarész esetében látható, hogy a pontszámok a normál eloszláshoz képest jobbra, a magasabb pontszámok felé húznak. Ugyan a négy feladatra mért 70%-os összteljesítettség igen magas, a teljes vizsgarészt jellemző Cronbach-alfa érték megnyugtatóan jó (0,891). Ugyanez a mérőszám az egyes feladatok esetében 0,5-0,9 között ingadozik, ami a vizsgarész jó megbízhatóságát igazolja. Az egyes feladatoknak a teljes írásbeli vizsgára vonatkozó magyarázó ereje 0,3-0,8 között van. A Cronbach-alfa és a magyarázó erő adatokkal kapcsolatosan egyaránt elmondható, hogy a teljes vizsgarészre vonatkozóan azt igazolják, hogy megbízhatóan diszkriminál a képességszintek között. Némileg gyengébb, de szintén elfogadható mutatókkal az első feladat rendelkezik.

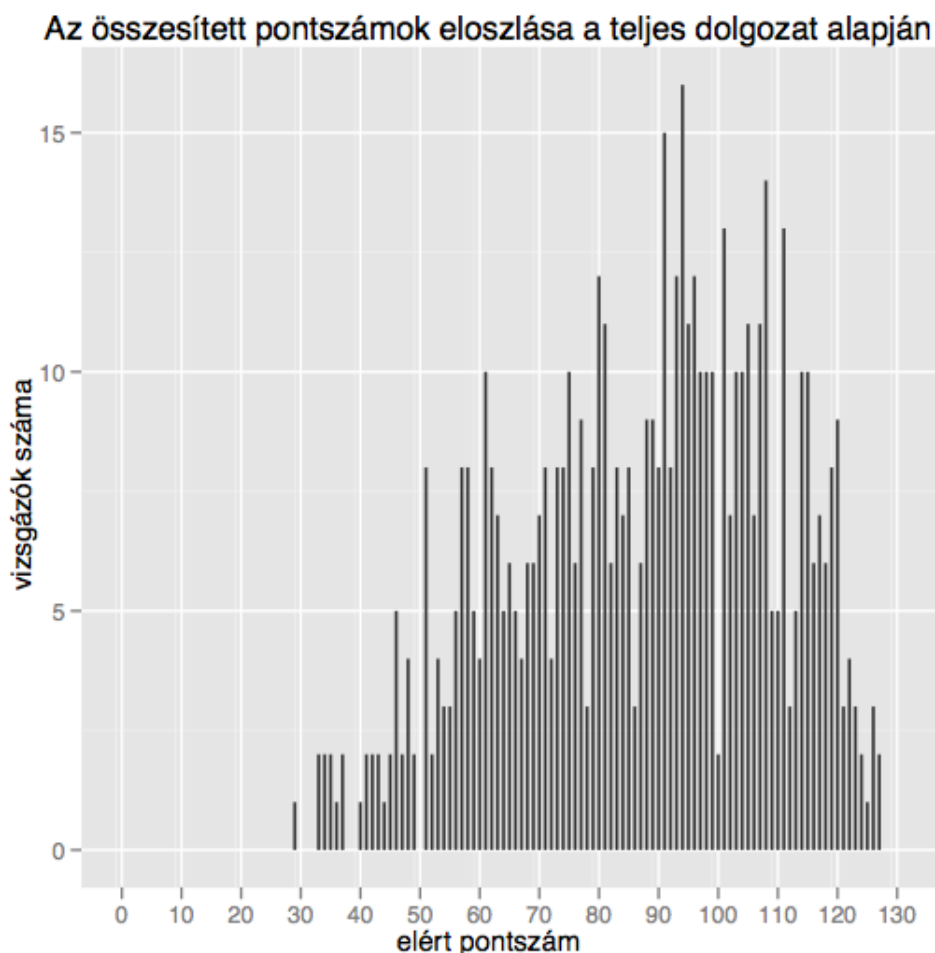
A Nyelvhelyesség vizsgarész az ideálisan várható, normál eloszlású görbével rendelkezik az összesített pontszámokra vonatkozóan. A négy feladatra mért 56%-os összteljesítettség is egy kiválóan diszkrimináló feladatsort jellemez, míg a teljes vizsgarészt jellemző Cronbach-alfa érték is megnyugtatóan jó (0,894). A négy feladat értékei 0,5-0,8 között ingadoznak, ami a vizsgarész jó megbízhatóságát igazolja. Az egyes feladatoknak a teljes írásbeli vizsgára vonatkozó magyarázó ereje 0,5-0,7 között van. A Cronbach-alfa és a magyarázó erő adatok az Olvasott szöveg értéke vizsgarészénél látottaktól csak minimálisan térnek el, de itt további pozitívumként fogalmazható meg a feladatok közötti konzisztens teljesítettség.

A Hallott szöveg értése vizsgarész az ideális formájú haranggörbét mutatja, de az eredmények körülbelül öt ponttal magasabbak a kívántnál. A három feladatra mért 67%-os összteljesítmény egy megfelelően diszkrimináló feladatsort jellemez, míg a teljes vizsgarészre kapott Cronbach-alfa érték is megnyugtatóan jó (0,827). A négy feladat értékei 0,6 körül ingadoznak, ami a vizsgarész jó megbízhatóságát igazolja. A magyarázó erő értékei 0,5-0,7 között vannak. A Cronbach-alfa és a magyarázó erő adatok az első két vizsgarész megbízhatósági értékeitől csak minimális mértékben maradnak el, így itt is megállapítható, hogy a feladatok megbízhatóan és a többi vizsgarésszel konzisztens módon mérik a vizsgázói teljesítményeket.

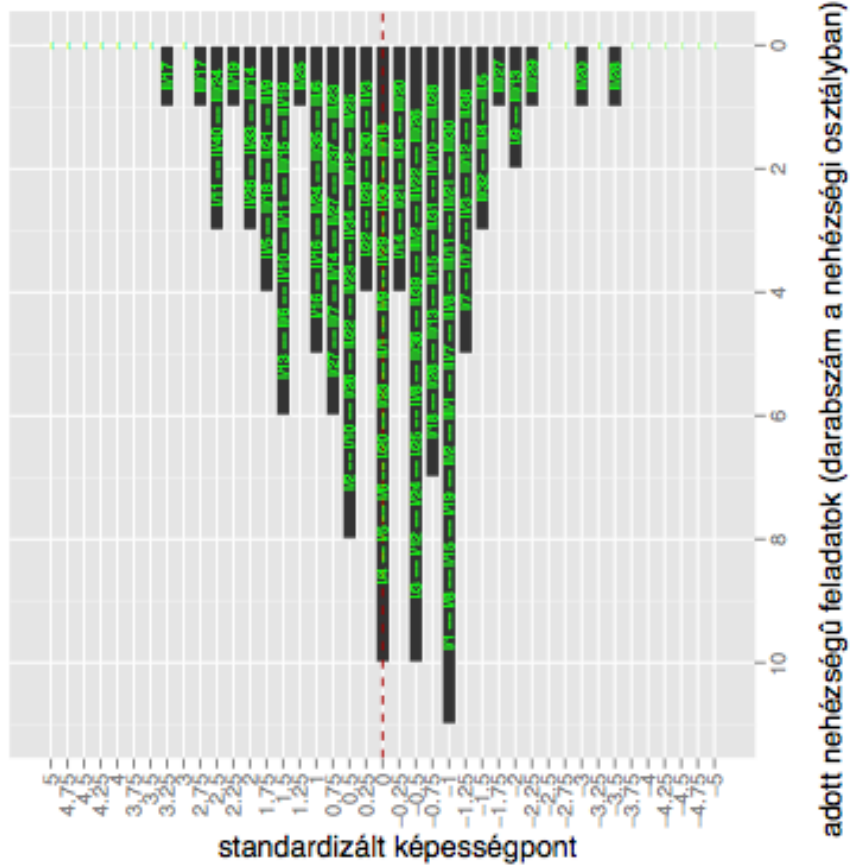
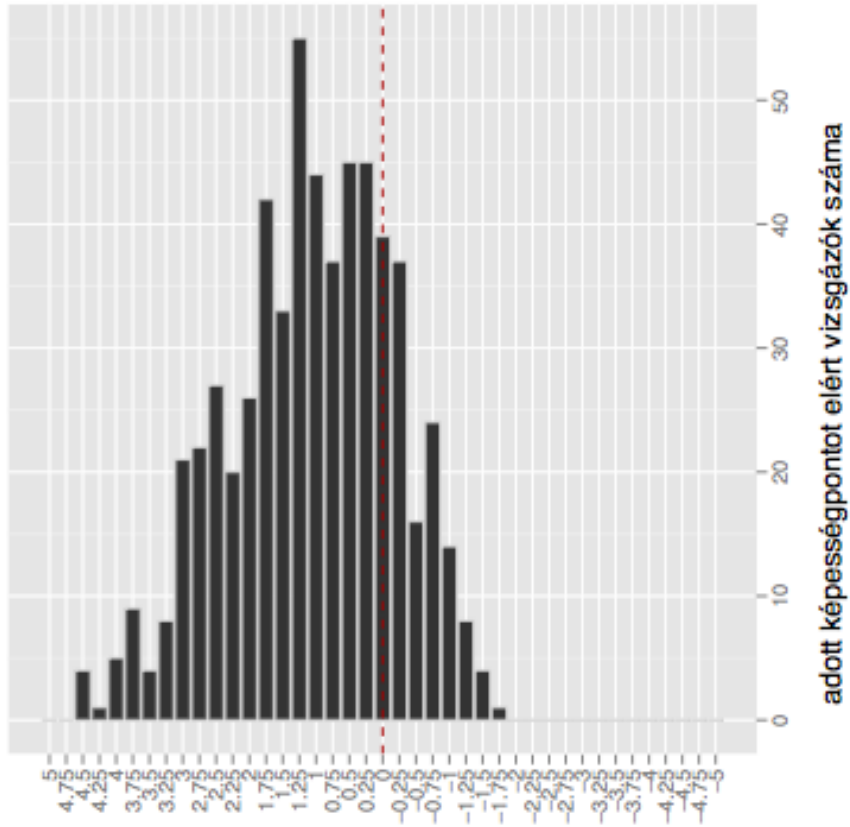

Az Íráskészség vizsgarész pontszám eloszlása nagy hasonlóságot mutat az Olvasott szöveg értése részénél látottakkal. Itt is megállapíthatjuk, hogy a vizsgázók többsége nagyon jó eredményt ért el. Közvetlen megbízhatóságot alátámasztó statisztikai adatok az értékelés módszeréből (analitikus skálák használata) adódóan nem állnak rendelkezésre. Közvetett információ a Nyelvhelyesség vizsgarészrel történt összehasonlításból nyerhető. A vizsgálat azt tükrözi, hogy az írás feladatokban (szerkezetre, szókincsre és nyelvhelyességre vonatkozó értékelési szempontoknál) magas pontszámokat elérő vizsgázók száma összhangban van a Nyelvhelyesség vizsgarész magas pontszámú eredményeivel. Más-képpen fogalmazva: azok kaptak több pontot a fogalmazásukra, akik a Nyelvhelyesség vizsgarészben is jól szerepeltek.

Megfelelő-e a vizsga nehézségi szintje?

A fenti diagram a teljes vizsgára vonatkozóan mutatja az elért pontszámokat. Ahogy már a korábbiakban láttuk – elsősorban a két receptív készséget mérő vizsgarész és az íráskészség viszonylag magasabb eredményei miatt –, az összpontszám is valamelyest a jobb eredmények felé tolódik. Míg a vizsga koherenciáját, megbízhatóságát és az egyes vizsgarészek közötti korrelációt mérő statisztikai mutatók mind megnyugtatóan magas értékeket adnak, a két receptív készséget mérő vizsgarész teljesítménye magas, így a feladatok (egyes itemek) nehézségi színvonalának emelésével lehetne elérni, hogy jobban tudjanak a különböző tudásszintek között diszkriminálni.

Az alábbi ábra az I-III. vizsgarész itemeinek képességpontok szerinti eloszlását mutatja, az adott képességpontokat elért vizsgázók számára tükrözve. A fentebb leírtakat megerősítve azt láthatjuk, hogy a vizsgázók a grafikon jobb, pozitív előjelű oldalán csoportosulnak nagyobb számban. Az ugyanennek a populációnak a nyelvi szintjét mérő feladatok minimálisan a negatív oldalra csúsznak, így alacsonyabb képességekre vannak kalibrálva. Itt fontos megjegyezni, hogy az alábbi ábra rendkívül kis eltérést mutat,

standardizált képességpont

így megállapítható (ennek és a fentebb részletezett adatoknak az alapján), hogy az emelt szintű írásbeli érettségi a vizsgaspecifikációban előírt B2-es nyelvi szintet méri, illetve minimális szintbeli korrekcióra szorul.

Mennyire megfelelően működtek a feladattípusok?

Igaz/hamis/nem derül ki a szövegből. Mindkét receptív készséget mérő vizsgarészben meglehetősen magas megoldottságot mutat ez a feladattípus. A feladatok nehézségi szintjét elsősorban az alapszövegek szókincsének és komplexitásának magasabb szintre emelésével lehetne elérni.

Feleletválasztás. A Hallott szöveg értése vizsgarészben tapasztalt kimagaslóan magas megoldottság miatt érdemes lehetne kipróbálni a feladat négy disztraktoros változatát. A Nyelvhelyesség vizsgarész első feladata egyaránt tartalmazott könnyebb és nehezebb itemeket és jól diszkriminált a teljesítményszintek között.

Szövegkiegészítés. Mindkét receptív készséget mérő vizsgarészben ezek a feladatok diszkrimináltak a legjobban a különböző képességszintek között. Változatai a következők voltak:

- Mondatok kiegészítése 1-1 szóval a hallott szöveg alapján. A feladat eredményeinek ismeretében az alábbi következtetéseket vonhatjuk le: Az egyetlen számérték beírását megkövetelő feladatok esetében az adott item mondatának megfogalmazásától függően a feladat könnyűnek bizonyulhat. Ezzel szemben, ha több számadat alapján kell egy végső számot beírni, az jelen esetben rendkívül alacsony megoldottságot eredményezett. Ez utóbbi altípus használata a két rendelkezésre álló item alapján nagy óvatosságot követel.
- Olvasott szöveg kiegészítése a kiemelt mondatrészek közül kiválasztva. Ez a feladattípus szókincsének és a szöveg komplexitásának köszönhetően kiválóan diszkriminált a teljesítményszintek között.
- Olvasott szöveg alapján egy rövid összefoglaló szöveg kiegészítése 1-1 szóval. Az adott feladat szintén jól szórt a tudásszintek között. A beírandó szavak nagyrészt az alapszókincs körébe tartoztak és egyértelműen más megoldások nem jöhettek szóba. Ennek, valamint az alapszöveg megfelelően magas szintjének volt köszönhető a feladat minősége.
- A Nyelvhelyesség vizsgarész *open cloze* feladata általában jól szórt, de megfigyelhető, hogy az itemek fele szélsőségesen könnyű (80% feletti megoldottság) vagy nehéz (20% alatti megoldottság) volt.

Egymáshoz rendelés. Az Olvasott szöveg értése vizsgarész harmadik feladata relatíve könnyűnek bizonyult a lehetséges opciók szűk köre miatt, valamint abból kifolyólag, hogy egyes félmondatok a szöveg elolvasása nélkül is megoldhatónak látszanak.

Szóképzés. A nyelvhelyességi feladat, az egyetlen rendkívül magas megoldottságú itemen kívül, kiválóan mért.

Hibajavítás. A Nyelvhelyesség vizsgarész legkönnyebb feladata viszonylag kevésbé szórt a teljesítményszintek között. A megoldottságot tekintve a középső, 40%-60% közötti sávban négy item található, míg 70% felett hat item. A visszatérő típushibák miatt talán a legkönnyebben kiismerhető feladattípusról van szó.

5. Ajánlások

A következő ajánlásokat szeretnénk megfogalmazni korábbi, az angol nyelvi tételkészítő bizottság tudomására jutott javaslatok, illetve a feladatírás kapcsán felmerült ötletek alapján:

- *Rosszul mérő feladatok / itemek elhagyása vagy a maximális pontszám megadása.* Amennyiben erre lehetőség nyílna, feltétlenül a rossz item elhagyása mellett érvelnénk, mert így befolyásolná kevésbé a változtatás a vizsgázók összeredményét. Ennek praktikus megvalósíthatósága – sajnos – egyelőre nem látszik. Egy adott májusi vizsgaidőszakban, mire a dolgozatokat kijavítják és az eredmények statisztikai feldolgozásra rendelkezésre állnak, már nincs idő döntést hozni egyes item(ek) elhagyásáról. A megoldást egy feladatbank létrehozása jelenthetné még, ahova az egyes feladatok kipróbálás, és a rosszul mérő itemek elhagyása után kerülnének. Szakmai szempontból ez a megoldás feltétlenül nagy előrelépést jelentene.
- *Az Íráskészség vizsgarész analitikus értékelési skáláinak felülvizsgálata.* Az előzőekben erre a vizsgarészre vonatkozóan leírt teljesítettségi adatok a skálák frissítésével véleményünk szerint javíthatóak lennének. Természetesen, a produktív készségek értékelése mindig szubjektívebb lesz a kisebb léptékben, itemszinten mérhető készségeknél. Az értékelési szempontok, azok súlyozásának újragondolása és az egyes teljesítményszintekhez tartozó deskriptorok pontosítása objektívebb és jobban diszkrimináló feladatokat eredményezhetne. Szükség lenne ennek kapcsán a javító tanárok képzésére is.
- *Új feladattípusok kipróbálása (Olvasott szöveg értése).* Megfelelő kipróbálás és kellő előkészítés után bevezethetők lennének bizonyos új feladattípusok (pl. redundáns, a szövegkörnyezetbe nem illő mondatok kiszűrése; lyukas szövegek feleletválasztós kiegészítése; egyes fordulatok feleletválasztós értelmezése a szövegkörnyezet alapján). Javasolnánk, hogy a vizsgázó által nem felhasználandó, plusz elemeket tartalmazó feladatok esetében (pl. kihagyásos szöveg), a plusz elemek száma középszinten az itemek harmadát, emelt szinten az itemek felét tegye ki.
- *Új feladattípusok kipróbálása (Nyelvhelyesség).* A megadott szavak alapján történő szövegkiegészítéses feladattípusnál bővítenénk a választható szavak listáját, mert nehéz igazi, valóban elgondolkodtató választási lehetőségeket adni. B2-es vizsgákon általában +5-öt használnak. Ez az emelt szintű írásbeli érettségi vizsgán is működhetne. A szóképzési feladat esetében nem csak új szóra, hanem a zárójelben lévő szó szövegbe illő alakjára is rákérdeznénk, valamint nem feltétlenül a szókép-

zési lánc előző fokát adnánk meg. Így pl. a "limit"-ből az "unlimited"-et is kérhetnénk; vagy a "success"-ből a "successfully"-t.

- *A hangfelvétel tartalmának módosítása a Hallott szöveg értése vizsgarészben.* Az angol nyelvi tételkészítő bizottság javaslata szerint, a feladatmeghatározás nem hangzana el a felvételen. A jelenlegi gyakorlatban is egy néma rész van beillesztve a felvételbe, amikor a vizsgázónak lehetősége van a feladatot végigolvasni a szöveg meghallgatása előtt. A néma rész meghosszabbításával biztosítva lenne a vizsgázó számára, hogy az instrukciók elolvasására is elegendő ideje legyen.

A szóbeli vizsgáztatók újraképzése. Ugyan a jelen tanulmánynak nem része, de az emelt szintű szóbeli vizsgáztatók tapasztalatai alapján feltétlenül javasoljuk a kötelező vizsgáztatói képzések felújítását azzal a változtatással, hogy a képzés maga is vizsgával záruljon, mely nagyban hozzájárulhatna ahhoz, hogy a feladatra legalkalmasabb szakemberek végezzék a feladatot összehasonlítható, sztenderd módon.

A projekt az Európai Unió
támogatásával valósul meg.